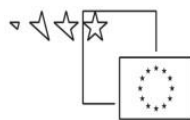

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

DAVKI

DANICA PUŠNIK

Višješolski strokovni program: Ekonomist
Učbenik: Davki
Gradivo za 1. letnik

Avtorica:

mag. Danica Pušnik, univ. dipl. ekon.
Šolski center Slovenj Gradec
Višja strokovna šola

Strokovna recenzentka:

Marja Slavič, univ. dipl. ekon.

Lektorica:

Darja Skutnik, univ. dipl. slov.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

336.22(075.8)(0.034.2)

PUŠNIK, Danica

Davki [Elektronski vir] : gradivo za 1. letnik / Danica Pušnik.
- El. knjiga. - Ljubljana : Zavod IRC, 2010. - (Višješolski
strokovni program Ekonomist / Zavod IRC)

Način dostopa (URL): http://www.impletum.zavod-irc.si/docs/Skriti_dokumenti/Davki-Pusnik.pdf. - Projekt Impletum

ISBN 978-961-6824-87-3

254191360

Izdajatelj: Konzorcij višjih strokovnih šol za izvedbo projekta IMPLETUM
Založnik: Zavod IRC, Ljubljana.
Ljubljana, 2011

Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje je na svoji 130. seji dne 6. 5. 2011 na podlagi 26. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. l. RS, št. 16/07-ZOFVI-UPB5, 36/08 in 58/09) sprejel sklep št. 01301-3/2011/9-2 o potrditvi tega učbenika za uporabo v višješolskem izobraževanju.

© Avtorske pravice ima Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije.

Gradivo je sofinancirano iz sredstev projekta Impletum 'Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008-11'.

Projekt oz. operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo RS za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete 'Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja' in prednostne usmeritve 'Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja'.

Vsebina tega dokumenta v nobenem primeru ne odraža mnenja Evropske unije. Odgovornost za vsebino dokumenta nosi avtor.

KAZALO

PREDGOVOR	3
1 PRORAČUN, DAVČNI SISTEM IN TEMELJNI PRAVNI AKTI.....	5
1.1 PRORAČUN	6
1.2 DAVČNI SISTEM	8
1.3 TEMELJNI PRAVNI AKTI	10
2 DAVKI IN DELITEV DAVKOV	14
2.1 RAZLOGI ZA DELITEV DAVKOV	15
2.2 DAVČNA OSNOVA IN DAVČNA STOPNJA.....	15
2.3 DAVČNI SUBJEKT IN DAVČNI OBJEKT	16
2.4 DELITEV DAVKOV	17
2.4.1 Klasifikacija davkov	17
2.4.2 Davčni izrazi.....	19
3 SISTEM NEPOSREDNIH DAVKOV.....	25
3.1 OBDAVČITEV DOHODKA FIZIČNIH OSEB	26
3.1.1 Zavezanec za dohodnino	26
3.1.2 Predmet obdavčitve in vrste dohodkov	27
3.1.3 Neobdavčeni in oproščeni dohodki po ZDOH	29
3.1.4 Dohodnina – šest skupin dohodkov	29
3.1.4.1 Dohodek iz zaposlitve.....	29
3.1.4.2 Dohodek iz dejavnosti	36
3.1.4.3 Dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti	42
3.1.4.4 Dohodek iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice	43
3.1.4.5 Dohodki iz kapitala	46
3.1.4.6 Drugi dohodki	49
3.1.5 Davčne olajšave	50
3.1.6 Stopnje dohodnine	50
3.1.7 Obveznost plačevanja dohodnine in odmera dohodnine	51
3.1.8 Namenitev dela dohodnine	52
3.2 OBDAVČITEV DOHODKOV PRAVNIH OSEB.....	52
3.2.1 Davčni zavezanci	53
3.2.2 Oprostitev	53
3.2.3 Davčno obdobje in predmet obdavčitve	53
3.2.4 Davčna osnova.....	54
3.2.5 Davčne olajšave in davčne stopnje	56
3.2.6 Obračunavanje in plačevanje davka	57
3.2.7 Davčni obračun.....	57
3.2.8 Obrazec davek od dohodka pravnih oseb	57
4 SISTEM POSREDNIH DAVKOV	61
4.1 DAVEK NA DODANO VREDNOST (DDV)	62
4.1.1 Identifikacija za namene DDV	64
4.1.2 Predmet obdavčitve z DDV	64
4.1.3 Davčna osnova.....	65
4.1.4 Davčna stopnja	65
4.1.5 Odbitek DDV	67
4.1.6 Izdajanje računov	68
4.1.7 Obveznost predložitve obračuna in plačilo DDV	72

4.1.8	Davčno obdobje	74
4.1.9	Knjigovodstvo za namene DDV	75
4.1.10	Rekapitulacijsko poročilo	75
4.1.11	Oprostitev obračunavanja DDV	76
4.1.12	Posebna ureditev za kmete – pavšalno nadomestilo	77
4.1.13	Posebna ureditev za obračunavanje DDV po plačani realizaciji	77
4.2	TROŠARINE	78
4.3	DAVEK NA PROMET MOTORNIH VOZIL	80
4.4	DAVEK NA PROMET NEPREMIČNIN	81
4.4.1	Osnova za davek	81
4.4.2	Davčna stopnja	81
4.5	NADOMESTILA ZA UPORABO STAVBNEGA ZEMLJIŠČA	83
4.6	DAVEK NA PREMOŽENJE	83
4.7	DAVEK NA VODNA PLOVILA	84
4.8	DAVEK OD PROMETA ZAVAROVALNIH POSLOV	85
4.9	OKOLJSKE DAJATVE	85
4.10	DAVKI IN IGRE NA SREČO	86
4.11	POSEBNI DAVEK NA DOLOČENE PREJEMKE	87
5	DAVČNA SLUŽBA, DAVČNI POSTOPEK IN NADZOR	90
5.1	DAVČNA SLUŽBA	90
5.2	DAVČNI POSTOPEK	91
5.3	DAVČNA OBVEZNOST IN PLAČILO	91
5.4	OBRAČUN IN NAPOVED DAVKA, ODLOČBA O ODMERI	92
5.5	ODLOČBA IN IZPOLNITEV DAVČNE OBVEZNOSTI	92
5.6	DAVČNI NADZOR	93
5.7	DAVČNA IZVRŠBA	94
6	LITERATURA IN VIRI	96

Kazalo slik

Slika 1: Proračun	6
Slika 2: Blagajne javnega sektorja.....	6
Slika 3: Prihodki proračuna Republike Slovenije za leto 2009	7
Slika 4: Odhodki proračuna Republike Slovenije za leto 2009.....	8
Slika 5: Zaželenosti lastnosti davčnega sistema	9
Slika 6: Načini plačila davka	9
Slika 7: Instrumenti za zavarovanje davčne obveznosti.....	10
Slika 8: Vrste davčnih stopenj	15
Slika 9: Davčni subjekt.....	16
Slika 10: Neposredna obdavčitev	25
Slika 11: Delitev dohodkov po Zakonu o dohodnini.....	28
Slika 12: Dohodki po ZDOH-2, ki so obdavčeni sintetično.....	28
Slika 13: Dohodki iz zaposlitve.....	29
Slika 14: Dohodki iz delovnega razmerja.....	33
Slika 15: Dohodek iz dejavnosti.....	36
Slika 16: Davčna olajšava	38
Slika 17: Dohodki iz kapitala	46
Slika 18: Olajšave.....	50
Slika 19: Sistem posrednega obdavčevanja.....	62
Slika 20: Kaj je obdavčeno z DDV?.....	63
Slika 21: Primer obdavčitve nepremičnine.....	82

Kazalo tabel

Tabela 1: Obdavčitev dohodka iz zaposlitve	31
Tabela 2: Plačilna lista	32
Tabela 3: Dohodki iz drugega pogodbenega razmerja – podjemna pogodba	35
Tabela 4: Dohodki iz drugega pogodbenega razmerja – avtorsko delo	36
Tabela 5: Obrazec za davčni obračun	39
Tabela 6: Izračun davčne obveznosti za samostojne podjetnike.....	40
Tabela 7: Izračun akontacije dohodnine iz opravljanja kmetijske in gozdarske dejavnosti	43
Tabela 8: Dohodek iz oddajanja premoženja v najem	44
Tabela 9: Obdavčitev dohodkov iz oddajanja premoženja v najem kot davčni odtegljaj.....	44
Tabela 10: Dohodek iz prenosa premoženjskih pravic	45
Tabela 11: Obdavčitev dohodkov fizičnih oseb – letna napoved	52
Tabela 12: Ugotavljanje davčne osnove	54
Tabela 13: Obdavčitev dohodkov pravnih oseb.....	56
Tabela 14: Prikaz davčnih stopenj	66
Tabela 15: Preračunana stopnja za izračun davčne osnove	66
Tabela 16: Račun – DDV obračunan.....	69
Tabela 17: Račun – Oprostitev plačila DDV	70
Tabela 18: Račun za dopolnilno dejavnost	71
Tabela 19: Obrazec DDV – O za obračun davka na dodano vrednost	73
Tabela 20: Poročilo o dobavah (76.a. člen)	74
Tabela 21: Rekapitulacijsko poročilo	76
Tabela 22: Obrazec TRO – B/pravne osebe in s. p.....	79

PREDGOVOR

Davki niso nov pojem ali značilnost sodobnega časa. V antični Grčiji je obstajala oblika davka, a so nekatere javne dejavnosti neposredno financirali premožnejši prebivalci. Te dajatve so bile obvezne in častne, plačnik pa je skrbel za celotno organizacijo in razporeditev stroškov za javno dejavnost. V sedanjem času je obdavčevanje sestavni del makroekonomske politike in je vanj vključen vsak državljan. Že nakup npr. hrane, obleke, ... pomeni plačilo davka. Nekaterih davkov se zavedamo bolj, drugih manj.

Namen davkov pa je, da se omogoči zbiranje javnih prihodkov. Davki in druge dajatve so nujno potrebni za normalno delovanje vsake države. Plačujejo jih fizične in pravne osebe iz svojih dohodkov in tudi iz premoženja. Država pa je nujno potrebna za zagotavljanje reda in discipline, spoštovanja pravnih predpisov ter spodbujanja in razvijanja socialnih in demografskih smernic. Da je njeno delo olajšano, vsak državljan plačuje prispevke in davke iz svojih dohodkov in tudi iz premoženja. Pobiranje davkov je torej v javnem interesu, saj naj bi država kot racionalen gospodar s tem denarjem izboljševala standard državljanov in tako ponujala kakovostne javne storitve. Pa je temu res tako? S strani državljanov gotovo velja pravilo, da je treba plačevati davke, vendar samo toliko, kot je določeno in nič več. Davke je treba obračunati v skladu z zakoni in jih tudi pravočasno vplačati na pravilne račune.

Finančna kriza je imela seveda velik vpliv tudi na državno blagajno. Zdaj politiki v naglici iščejo vedno nove in nove davke, da bi čim bolj zakrpali proračunsko luknjo. Samo po sebi to ni sporno, se pa postavlja vprašanje, na primer, ali ni davek na nestarševstvo poseganje v ustavno pravico posameznika. Kakor koli že, norija z davki je prišla že tako daleč, da je vsak državljan Slovenije na isti denar obdavčen vsaj dvakrat. Prvič na vstopni strani, ko prejmete plačo in morate plačati davek na dohodek (dohodnino), drugič pa na izhodni strani, ko za vsako kupljeno stvar plačate davek na dodano vrednost (DDV). Ker pa se posebej v času gospodarske krize luknja v državni blagajni vztrajno povečuje, smo lahko priča vedno novim „davkom“ v obliki trošarin, taks in prispevkov.

Davek na nestarševstvo, davek na nepremičnine, ... Koliko davkov še?

V nekaterih evropskih državah imajo tudi tako imenovani bivalni davek oziroma davek na nepremičnine. Praviloma se davek na nepremičnine plača v določeni odstotni vrednosti nepremičnine (med 0,5 in 1 odstotkom). Tudi v Sloveniji se pripravljajo davek na nepremičnine. Na osnovi popisa nepremičnin je država nepremičnine ovrednotila in jim bo prav tako določila tudi višino davka na nepremičnine.

Med vsebinami so navedeni **internetni viri**, s pomočjo katerih si boste lahko poiskali natančne in novejšje informacije o posameznih vsebinah. S **simbolom primeri** so označeni načini reševanja posameznih problemov, s **simbolom naloga** so označene naloge za samostojno reševanje problemov, simbol **utrjevanja** pa izpostavlja ponovitev in utrditev snovi.

Internetni vir:

Primer:

Naloga:

Utrjevanje:

mag. Danica Pušnik

1 PRORAČUN, DAVČNI SISTEM IN TEMELJNI PRAVNI AKTI

UVOD

Vsakega 10. v mesecu prejmete račun za porabljeno električno energijo za pretekli mesec. Račun izkazuje znesek brez DDV v višini 49,25732 €. Država si zaračuna 20 % davka na dodano vrednost. To predstavlja 9,85 €. Skupaj morate nakazati za porabljeno električno energijo 59,10 €. Distributer električne energije mora znesek 9,85 € od plačanega računa nakazati državi v državno blagajno. S tem država pridobiva sredstva v državni proračun. Država pa s temi sredstvi financira izgradnjo različnih infrastruktur, prav tako pa iz proračuna daje sredstva za različne transfere (otroški dodatek, štipendije, ...).

Država vsako leto v začetku leta sprejema proračun za prihodnje leto. Posamezna ministrstva predstavijo svoje prihodke in odhodke in na osnovi tega se potem oblikuje proračun. Proračun za naslednje leto bi se lahko povečal za višino stopnje inflacije preteklega leta. Pri sprejetju proračuna se vlada zavestno odloči za proračunski primanjkljaj. Ste mogoče že kdaj spremljali sejo državnega zbora, kjer so v državnem zboru obravnavali prihodke in odhodke proračuna po določenih resorjih? Vsak predlagatelj je želel za svoje področje čim več sredstev, kljub argumentom, da je glede na razpoložljiva sredstva v proračunu mogoče potrošiti le toliko, kolikor se z davki in prispevki polni državna blagajna. Kako bi se vi kot bodoči poslanec v državnem zboru odločili, kateremu resorju bi namenili več sredstev in zakaj?

Davčni organ lahko neplačan davek izterja s pomočjo elektronske izvršbe. Ali menite, da so elektronske izvršbe primerne za današnji čas? Ali bi bilo še vedno boljše izvajati izvršbo po klasičnem načinu? Ali mislite, da je računalnik dostopen vsakemu državljanu oziroma zna z njim rokovati, glede na to, da je za Slovenijo značilno, da ima velik delež starejšega prebivalstva?

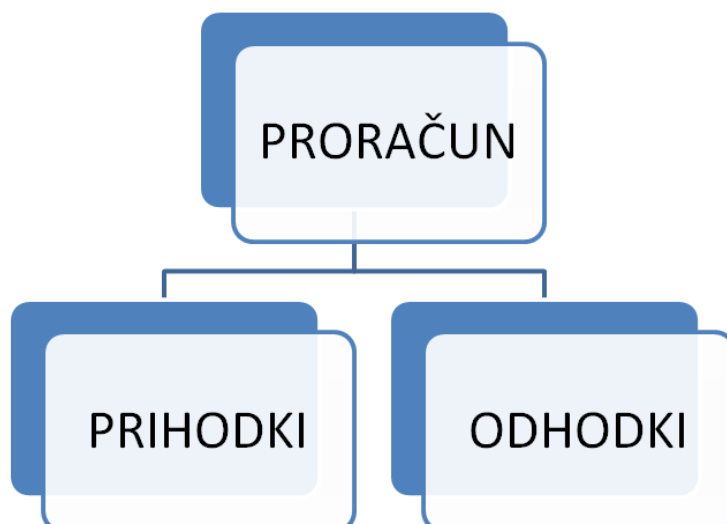
Nepoznavanje zakonodaje nas ne opravičuje pri napakah, ki jih storimo pri plačevanju davčnih obveznosti. To pomeni, da bi kot bodoči strokovnjak morali poznati tudi vse zakone in pravilnike, ki definirajo davčno obveznost in z njo plačilo. Menite, da ste poleg svoje stroke sposobni slediti dnevnim spremembam zakonov in predpisov? Kaj bi storili, da bi se kot bodoči strokovnjak na ekonomskem področju tudi dobro znašli na pravnem področju? Bi zaposlili strokovnjaka za to področje, bi sami dnevno pregledovali nove predpise in zakone, ... Kaj bi vam bilo vodilo pri tem?

V tem poglavju boste spoznali: proračun, blagajne javnega sektorja ter neposredne porabnike državnega proračuna. Proračun se polni z davki in prispevki. S tem boste spoznali davčne in nedavčne prihodke. Spoznali boste tudi davčni sistem, lastnosti davčnega sistema, načine plačevanja davka in davčno izvršbo ter temeljne zakone in predpise.

Po tem poglavju boste znali: pojasniti proračun, naštetih posredne in neposredne proračunske porabnike. S pomočjo spletne strani boste ugotovili, koliko je registriranih proračunskih porabnikov, znali boste pojasniti davčne in nedavčne prihodke ter opredeliti davčni sistem in lastnosti davčnega sistema ter načine plačevanja davčnih obveznosti. S pomočjo računalnika boste znali izvesti postopek izvršbe ter poiskati temeljne zakone in predpise.

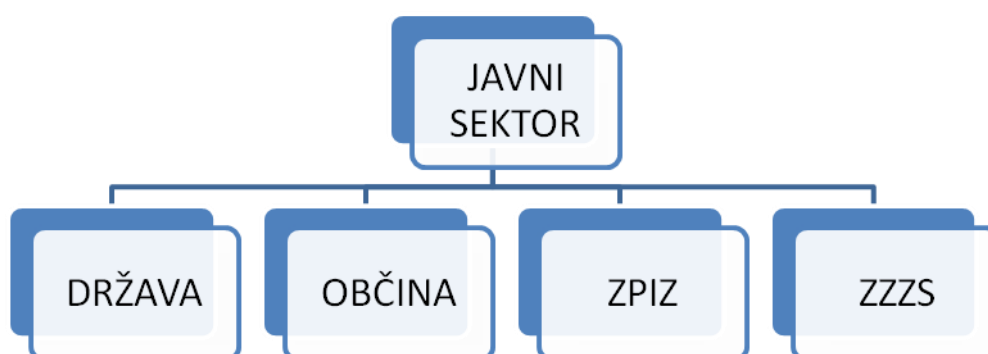
1.1 PRORAČUN

Proračun je bilanca uspeha, ki prikazuje prihodke in odhodke in rezultat poslovanja, ki je lahko dobiček ali izguba. Je normativni akt, s katerim država ali občina izkazuje vse prejeme in izdatke za financiranje javne porabe v okviru proračunskega leta. Proračun ureja upravljanje in uporabo finančnega premoženja, vseh prejemkov in izdatkov v proračunskem letu, naložb finančnih virov v druge oblike premoženja in upravljanje z javnim dolgom države in občine. Sprejema ga najvišji organ oblasti. Na državni ravni je to Državni zbor, v lokalni skupnosti pa sprejema proračun občinski svet. Za spremljanje smotrnosti in namenskosti porabe proračunskega denarja je ustanovljeno Računsko sodišče, ki deluje kot samostojna in neodvisna institucija.

Slika 1: Proračun
Vir: Lasten

Politiko javnih financ sestavljajo štiri blagajne javnega financiranja.

Slika 2: Blagajne javnega sektorja
Vir: Lasten

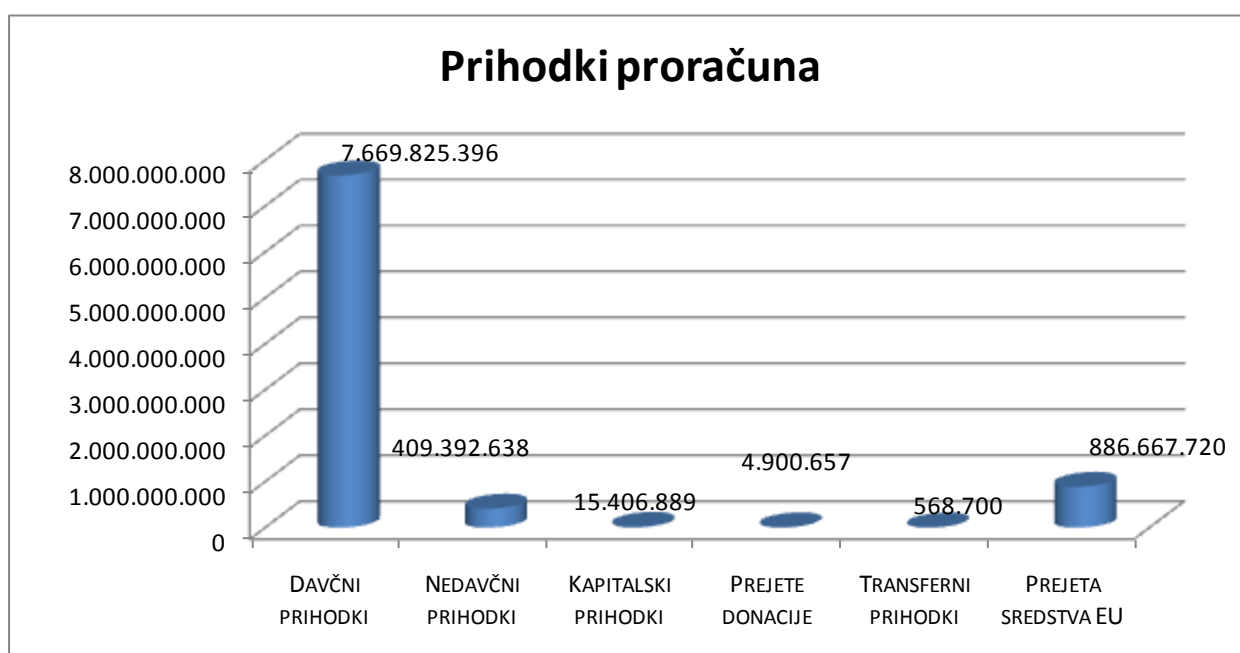
Proračunski uporabniki pa so neposredni uporabniki državnega proračuna, npr. javni zavodi, javni skladi, javne agencije, neposredni uporabniki občinskih proračunov.

Javni sektor za izvajanje svoje vloge in nemotenega dela potrebuje sredstva, katera na različne načine prispevajo državljani. Prihodke javnega sektorja delimo na **davčne in nedavčne**. Javni sektor za svoje delovanje lahko pridobi sredstva z zadolževanjem.

Davčni prihodki vsebujejo prihodke od vseh davkov in prispevkov za socialno varnost. Posameznik pri plačevanju davka ne dobi neposredno protiusluge s strani države, vsaj ne hkrati s plačilom.

Pri plačevanju prispevkov, ki so ravno tako obvezna dajatev, je posameznik pri njihovem plačevanju deležen določenih pravic.

Nedavčni prihodki vsebujejo prihodke od različnih taks, pristojbin, sredstev od prodaje državnega premoženja, dobička javnih podjetij, ... So prostovoljna dajatev, država pa ponudi svojo storitev.

Slika 3: Prihodki proračuna Republike Slovenije za leto 2009

Vir: Lasten

Javni odhodki: Z javnimi odhodki se zagotavlja produkcija javnih dobrin, želena delitev narodnega dohodka in stabilen razvoj gospodarstva.

V skladu z ekonomsko klasifikacijo se **javni odhodki delijo** (kriterij za klasifikacijo so ekonomske značilnosti posameznih javnofinančnih odhodkov) na:

- a) **Tekoče odhodke**, ki vsebujejo plačila stroškov dela, materiala in storitev ter na manjše investicijske postavke, ki so klasificirane kot tekoči odhodki, investicijski odhodki namenjeni za vojaške namene, plačilo obresti za dolg in tekoče transfere, vključno s subvencijami.

Primer: Državo vodijo ljudje. Za svoje delo prejemajo plačo oz. osebni dohodek.

- b) **Tekoče transfere**, ki vključujejo plačila, za katera plačniki v povračilo ne dobijo materiala ali storitev. Uporaba sredstev mora biti pri prejemniku tekoče ali splošne narave in ne kapitalne.

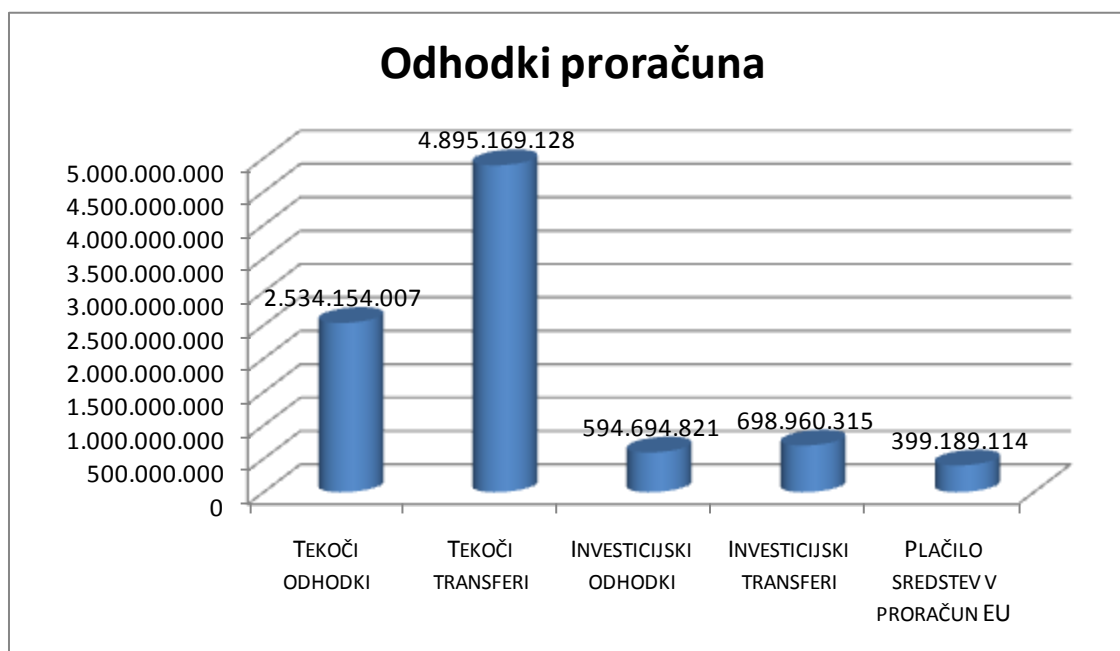

Primer: Država socialno ogroženim ljudem daje pomoč. Pomaga jim tako, da jim daje štipendije, otroške in socialne dodatke, ...

Naslednji dve skupini izdatkov:

- c) **investicijski odhodki** (nakup in gradnja osnovnih sredstev),
d) **investicijski transferi** (ministrstvo za šolstvo financira računalnike v šolah).

imata značaj kapitalnih vlaganj države. Cilj investicijskega poslovanja javnega sektorja ni povečanje njegovega čistega premoženja, ampak ustvarjanje materialnih pogojev za produkcijo javnih dobrin ter pospeševanje razvoja celotnega gospodarstva.

Slika 4: Odhodki proračuna Republike Slovenije za leto 2009

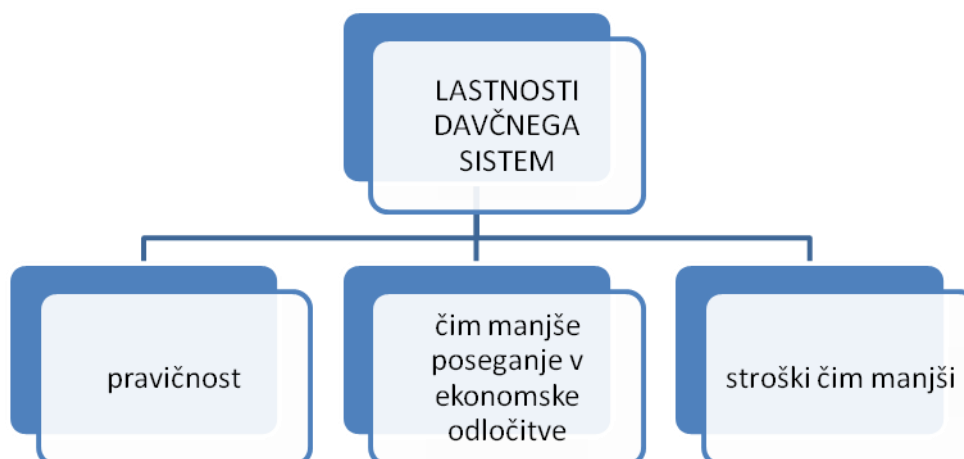
Vir: Lasten

Več o vrstah in gibanju javnofinančnih prihodkov in odhodkov si oglejte na spletni strani:
http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Prora%C4%8Dun/Sprejeti_prora%C4%8Dun/2009/Sprejeti_prora%C4%8Dun/SP09_SPL.pdf.

1.2 DAVČNI SISTEM

Zaradi prisilne narave davčnih prihodkov mora država oblikovati davčni sistem na določenih načelih, ki zagotavljajo zanesljivost, urejen in učinkovit sistem pobiranja davkov. Davčni sistem mora biti oblikovan tako, da čim manj posega v odločitev posameznikov in v sam ekonomski proces.

Slika 5: Zaželene lastnosti davčnega sistema

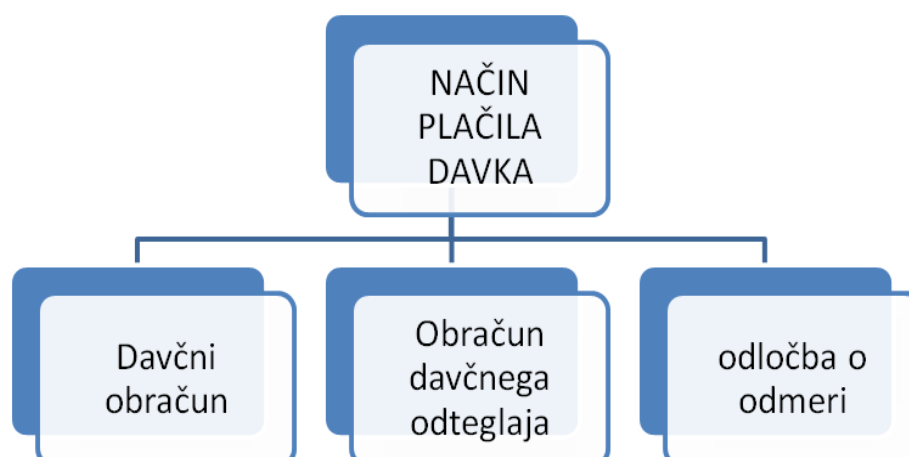
Vir: Lasten

Zaželene lastnosti davčnega sistema so:

- pravičnost (davčno breme mora biti enakomerno porazdeljeno med davčnimi zavezanci). Vsi davčni subjekti morajo sodelovati pri plačevanju davkov.
- čim manjše poseganje v ekonomske odločitve (uvedba davka mora čim manj vplivati na to, katere dobrine bodo kupovali in prodajali ekonomski subjekti na trgu),
- stroški pobiranja davka in stroški izpolnjevanja davčnih obveznosti naj bodo čim manjši, kar pomeni, da bi imela davčna uprava čim nižje stroške pri pobiranju davkov, nadzoru in upravljanju z davki (čim manj davčnih stopenj in olajšav).

Davčna obveznost je dolžnost zavezanca za davek, da plača znesek davka na način in pod pogoji, ki jih določa zakon. Davčna obveznost se izpolni s plačilom obveznosti in preneha z izpolnitvijo, ko se ta obveznost odpiše ali pa zastara.

Ločimo tri načine plačevanja davkov:

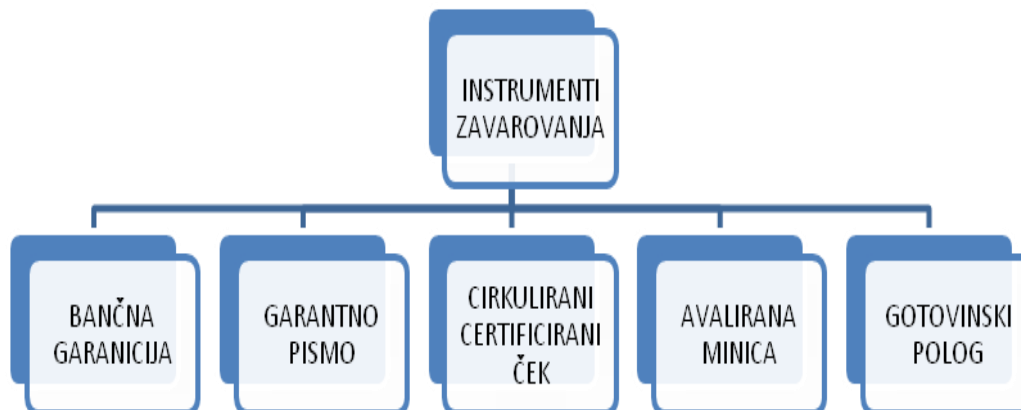
Slika 6: Načini plačila davka

Vir: Lasten

Pri davčnem obračunu davčni zavezanec sam izračuna in plača davek. Pri obračunu davčnega odteglaja davek izračuna, odtegne in plača plačnik davka. Pri odločbi o odmeri davka, s

katero davčni organ ugotovi davek, pa davek plača davčni zavezanec (podrobnosti navedene v poglavju pet).

Davčni organ lahko zahteva zavarovanje plačila davčne obveznosti v primeru odloga plačila davčne obveznosti ali obročnega plačila davčne obveznosti. Davčni organ s sklepom določi zavarovanje plačila davčne obveznosti in določi tudi vrsto zavarovanja (Kovač, 2008).

Slika 7: Instrumenti za zavarovanje davčne obveznosti

Vir: Lasten

Zavezanec za davek, ki je na računu plačal več davka, kakor je njegova obveznost, je upravičen do vračila zneska. Če je znesek **višji od 10 €**, mu mora davčni organ vrniti preveč plačan davek v roku 30 dni od dneva vročitve odločbe.

Pravica do odmere davka **zastara v petih letih** od dneva, ko bi bilo treba davek napovedati, obračunati ali odtegniti. Pravica do izterjave davka zastara v petih letih od dneva, ko bi ga bilo treba plačati.

Z davčno izvršbo se prisilno posega v premoženje in premoženjske pravice dolžnikov. Davčni organ začne s postopkom davčne izvršbe, če dolžnik v roku ne plača davka. Pred začetkom davčne izvršbe mora obvestiti dolžnika o neplačanem davku in ga opozoriti, naj davek plača (Kovač, 2008)

Primer: Dolžnik ni plačal premalo plačane dohodnine. Če ima dolžnik redne prejemke (plačo, pokojnino, ...), davčni organ pošlje delodajalcu sklep o davčni izvršbi. Delodajalec zarubi finančna sredstva in jih vplača na račun davčnega organa. V primeru, da dolžnik nima sredstev na banki in tudi ne zaposlitve, se izvršba opravi na nepremičnine. Davčni organ bo zarubil, ocenil in prodal nepremičnino in poplačal dolg (zarubi motor, ga oceni in proda ter si s tem poplača dolg).

1.3 TEMELJNI PRAVNI AKTI

Za krmiljenje skozi obdavčevanje pa je nujno potrebno znanje, torej poznavanje davkov. To znanje koristi iz dveh razlogov, in sicer poznavanje davkov omogoča načrtovanje davčnih obveznosti in s tem optimiranje zneska plačila davka, po drugi strani pa je celotna davčna zakonodaja postavljena na pravila. Nepoznavanje zakonodaje nas ne opravičuje pri napakah, ki jih storimo pri plačevanju davčnih obveznosti.

Zakoni, ki veljajo na področju dajatev:

- Zakon o davku od dohodka pravnih oseb si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r07/predpis_ZAKO4687.html.
- Zakon o prispevkih za socialno varnost si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r04/predpis_ZAKO984.html.
- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r01/predpis_ZAKO1431.html.
- Zakon o zdravstvenem varstvu in socialnem zavarovanju si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r03/predpis_ZAKO213.html.
- Zakon o posebnem davku na določene prejemke si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r00/predpis_ZAKO310.html.
- Zakon o trošarinah si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r07/predpis_ZAKO567.html.
- Zakon o davku na dodano vrednost, si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r01/predpis_ZAKO4701.html.
- Pravilnik o izvajanju zakona na dodano vrednost si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r02/predpis_PRAV7542.html.
- Zakon o davku na promet nepremičnin si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r09/predpis_ZAKO4709.html.
- Zakon o davku od prometa zavarovalnih poslov si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r04/predpis_ZAKO1274.html.
- Zakon o davku od iger na srečo si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r05/predpis_ZAKO1275.html.
- Zakon o davku na motorna vozila si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r06/predpis_ZAKO1276.html.
- Zakon o davku na bilančno vsoto bank in hranilnic si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r03/predpis_ZAKO503.html.
- Zakon o davkih občanov si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r09/predpis_ZAKO49.html.
- Carinski zakon si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r09/predpis_ZAKO389.html.
- Zakon o davčnem postopku si pogledjte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r03/predpis_ZAKO4703.htm.

- Zakon o davku na dediščine in darila si poglejte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r05/predpis_ZAKO4705.html.
- Zakon o davku na vodna plovila si poglejte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r06/predpis_ZAKO4706.html.
- Zakon o splošnem upravnem postopku si poglejte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r03/predpis_ZAKO1603.html.
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru si poglejte na spletni strani http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r09/predpis_ZAKO3209.html.

POVZETEK POGLAVJA

Proračun je bilanca uspeha, ki prikazuje prihodke in odhodke in rezultat poslovanja. Javni sektor sestavlja država, občina ZPIZ, ZZZS. Proračunski uporabniki pa so neposredni uporabniki državnega proračuna, javni zavodi, javni skladi, javne agencije, neposredni uporabniki občinskih proračunov. Prihodke javnega sektorja delimo na davčne in nedavčne. Javni sektor za svoje delovanje lahko pridobi sredstva z zadolževanjem. Država mora oblikovati davčni sistem na določenih načelih, ta načela pa zagotavljajo zanesljivost, urejen in učinkovit sistem pobiranja davkov. Načini plačila davka so davčni obračun, obračun davčnega odtegljaja in odločba o odmeri. Instrumenti zavarovanja davčne obveznosti so bančna garancija, garantno pismo, cirkulirani certificirani ček, avalirana menica in gotovinski polog. Za krmiljenje skozi obdavčevanje pa je nujno potrebno znanje, torej poznavanje davkov.

Utrjevanje

1. Koliko je registriranih proračunskih uporabnikov (PU) si poglejte na spletni strani <http://www.ujp.gov.si/dokumenti/dokument.asp?id=12>. Podajte svoje mnenje glede števila registriranih proračunskih uporabnikov.
2. Pojasnite razliko med davčnim obračunom, obračunom davčnega odtegljaja in odločbo o odmeri.
3. Z večjim številom davkov je lažje zasledovati cilje pravičnosti. Komentirajte to trditev z vašega zornega kota.
4. Komentirajte naslednjo trditev: s čim manj davčnimi stopnjami in olajšavami se zmanjšujejo stroški pobiranja davkov.
5. Večkrat lahko zasledimo preko medijev, da so bile ugotovljene utaje davkov. Kako bi vi kot bodoči ekonomist rešili oz. kaznovali tiste, ki so utajili davek?
6. Zavezanec za davek je plačal 30 € več kot je njegova davčna obveznost. Kaj mora storiti davčni organ?

7. Zavezanec za davek ni pravočasno plačal davčne obveznosti. Kako ukrepa davčni organ v tem primeru?

8. Komentirajte proračun za leto 2010. Proračun je dostopen na:
<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200999&stevilka=4370>

2 DAVKI IN DELITEV DAVKOV

UVOD

Konec tedna ste se odpravili v trgovino, da kupite kruh in kremo za obraz. Račun, ki ste ga prejeli, izkazuje osnovo za izračun DDV (davek na dodano vrednost), stopnjo davka, znesek DDV ter znesek z DDV. Za kruh je določena 8,5 % stopnja davka, za kremo pa 20 % DDV.

Primer.

Kruh – osnova za DDV 2,65 €

DDV = 8,5 %

DDV = osnova za DDV × stopnja DDV

DDV = 2,65 € × 8,5 %

DDV = 0,225 €

Za kruh ste plačali 2,875 € (2,65 € + 0,225 €).

Krema za obraz – osnova za DDV 15,00 €

DDV = 20 %

DDV = osnova za DDV × stopnja DDV

DDV = 15,00 € × 20 %

DDV = 3,00 €

Za kremo ste plačali 18,00 € (15,00 € + 3,00 €).

Skupaj ste plačali za kruh in kremo 20,875 (2,875 € + 18,00 €).

Razmišljajte kdaj, ko kupujete in plačujete določene dobrine in storitve, koliko se bo od te vrednosti prelilo v državno blagajno? Na osnovi dnevnega nakupa izračunajte, koliko ste prispevali v državno blagajno. To vrednost pomnožite s številom dni (npr. 365). Primerjajte, koliko vi prispevate v državno blagajno in koliko vam država vrne v različnih oblikah (štípendije, otroški dodatek, ...). Ste s primerjavo zadovoljni, ali pa bi vi kot potrošnik drugače ukrepali kot ukrepa država.

Davke poznamo, odkar obstajajo organizirane družbe, spreminjajo se samo njihove oblike. O desetini kot naturalnem davku govori že Biblija, v starem veku smo poznali suženjstvo, v srednjem veku tlačanstvo, v novejši zgodovini lahko govorimo o prevladi denarnih davkov. Bistvo vseh teh ureditev je vedno bila in je še prisilnost dajatve državi. Davkoplačevalci plačujejo državi najrazličnejše davke, kar pomeni, da precejšen del časa, ki ga porabimo za ustvarjanje dohodka, delamo za državo. V modernem fiskalnem jeziku danes govorimo, da znašajo proračunski dohodki npr. 40 odstotkov bruto domačega proizvoda (BDP). To poenostavljeno pomeni, da med letom delamo približno 104 dni za državo in 156 dni za sebe.

V tem poglavju boste spoznali: davčno osnovo, davčno stopnjo, davčni subjekt in davčni objekt, spoznali značilnosti davkov in delitev davkov, klasifikacijo davkov, davčne izraze.

Po tem poglavju boste znali: določiti davčno osnovo, davčno stopnjo, znali ločiti proporcionalno, progresivno in degresivno davčno stopnjo, znali razložiti davčni subjekt in davčni objekt, ločiti davke glede na način pobiranja, glede na davčnega zavezanca, glede na predmet obdavčitve, glede na periodiko pobiranja davkov, glede na obliko, glede na določanje višine davkov, glede na namen porabe, znali ločiti davčno oblast, telesa, znali vrste davčnih stopenj in izračun le teh, znali pojasniti davčni pavšal, davčni opomin, davčni plačnik, davčni vir, davčna obveznost.

2.1 RAZLOGI ZA DELITEV DAVKOV

Davki so obvezne dajatve brez neposrednega vračila, ki jih oblasti predpišejo drugim ekonomskim subjektom za kritje javnih finančnih potreb ali pa zaradi uresničevanja drugih javnih ciljev na področju ekonomske in socialne politike (Turk, 2000).

Za davčne sistem je značilno, da poznajo veliko število različnih davkov. Razlogi za veliko število davkov so:

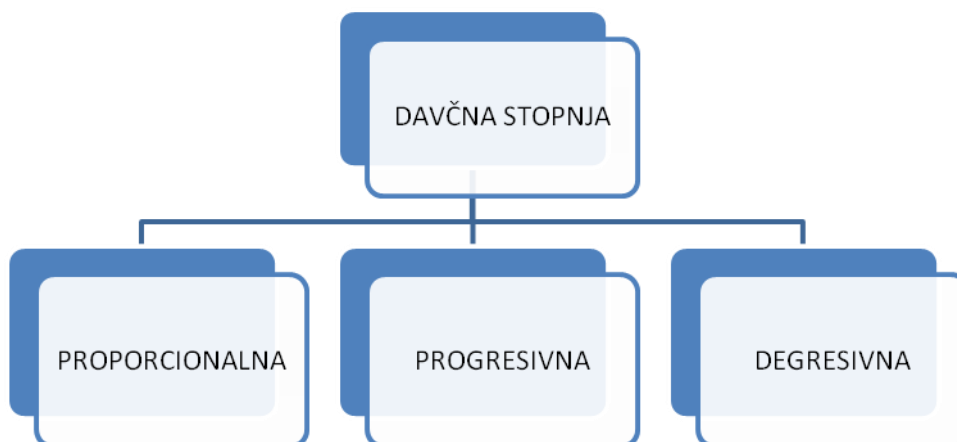
- zgodovinski vzrok (stari davki so dobri davki, zato jih je težko ukiniti, torej se starim davkom dodajajo novi);
- načelo pravičnosti (z večjim številom davkov je lažje zasledovati cilje pravičnosti, saj neki davek bolj bremeni eno skupino zavezancev, drugi davek bremeni drugo skupino, ...); (primer: davek na zemljiške lastnike, davke za borzne špekulante, ...);
- izogibanje davkom (vsak racionalni davčni zavezanec se bo skušal davku izogniti, če pa je davkov več, pa se vsak državljan sreča z davki); (primer: davek na dodano vrednost, dohodnina, ...).
- davki kot instrument politike (z davki zasledujemo različne cilje, od prerazdelitve dohodkov do makroekonomske stabilizacije) (Kranjec, 2003).

2.2 DAVČNA OSNOVA IN DAVČNA STOPNJA

Najvažnejši element obdavčevanja je davčna osnova. Je vrednost ali količina, na katero se nanaša davčna stopnja. Vrednost davčnega dolga nastane, če se na davčno osnovo določi davčna stopnja. Višina davčne osnove se lahko določi **direktno ali indirektno**.

Direktno metodo uporabljamo na osnovi podatkov, ki jih je davčnemu organu dostavil sam davčni zavezanec.

Indirektna metoda pa je postopek, v katerem se davčna osnova ugotavlja na osnovi podatkov, ki jih je davčnemu organu dostavila tretja oseba.

Slika 8: Vrste davčnih stopenj
Vir: Lasten

Pri **proporcionalni** davčni stopnji, imenovani enotna davčna stopnja, bi pomenilo, da vsi zavezanci plačujejo davek po enaki stopnji.

Primer: Davčna stopnja je 10 %. Zavezanec Luka ima 200 € dohodka, Nace pa 2.000 € dohodka. Luka bi plačal 20 € davka, Nace pa 200 € davka.

Progresivna davčna stopnja pomeni, da bo zavezanec z nizkim dohodkom plačal manjši delež davka, zavezanec z višjim dohodkom pa višji delež davka.

Primer: Zavezanec z nižjim dohodkom bo plačal 10 % davka, zavezanec z višjim dohodkom pa 25 % davka. Glede na zgornji primer bi pomenilo, da Luka plača 20 € davka, Nace pa 500 € davka.

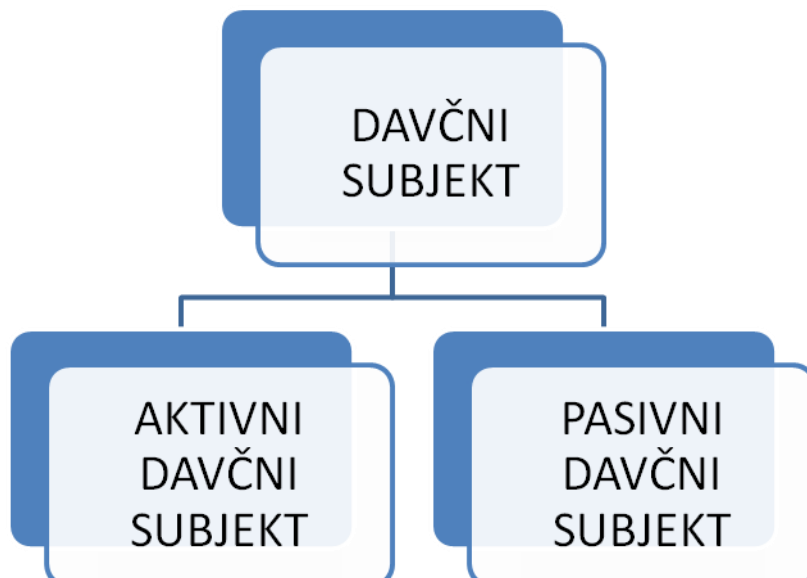
Degresivna obdavčitev pomeni, da se z višanjem davčne osnove niža davčna stopnja (se zelo redko uporablja).

Primer: Zavezanec z višjim dohodkom bo plačal 10 % davka, zavezanec z nižjim dohodkom pa 25 % stopnjo davka. Glede na zgornji primer bi pomenilo, da Luka plača 50 € davka, Nace pa 200 € davka.

2.3 DAVČNI SUBJEKT IN DAVČNI OBJEKT

Davčni subjekt ja lahko fizična (posameznik) ali pravna oseba (podjetja).

Slika 9: Davčni subjekt
Vir: Lasten

Aktivni davčni subjekti so tiste osebe, ki **predpisujejo** obdavčevanje in pridobivajo na zakonskem temelju davčne prihodke. To je država, ki ima pravico pobirati davke od fizičnih in pravnih oseb.

Pasivni davčni subjekt davčnega sistema je davčni zavezanec. Je fizična ali pravna oseba, ki državi mora plačati davčno obveznost.

2.4 DELITEV DAVKOV

Davke torej predpiše država, da lahko financira svoje delovanje na vseh področjih:

- gospodarskem,
- političnem,
- socialnem,
- vojaškem in drugih.

Plačujejo jih davkoplačevalci.

V davčnih sistemih držav se srečamo z velikim številom različnih davkov, ki jih uporabljajo države za kritje svojih potreb.

2.4.1 Klasifikacija davkov

a) glede na način pobiranja:

POSREDNI DAVKI

NEPOSREDNI DAVKI

Neposredni davki bremenijo davčnega zavezanca neposredno, vplivajo na njegovo bogastvo in prihodke (davki na premoženje, davki na dohodek). Med neposredne davke uvrščamo dohodnino in druge davke občanov, davek od dohodkov (dobička) pravnih oseb pa tudi prispevke za socialno varnost, ki se vplačujejo v pokojninsko in zdravstveno blagajno ter davke na premoženje (neposredni davki so natančno pojasnjeni v poglavju Sistem neposrednih davkov).

Posredni davki ne bremenijo davčnega zavezanca neposredno, ker jih ta zaračuna drugim osebam. Med posredne davke uvrščamo davek na dodano vrednost – DDV, trošarine, davek na promet motornih vozil,... (posredni davki so natančno pojasnjeni v poglavju sistem posrednih davkov).

b) glede na davčnega zavezanca:

SUBJEKTIVNI DAVKI

OBJEKTIVNI DAVKI

Vsak davek ima svoj **subjekt** (zavezanca, plačnika) **in objekt** (dejstvo, ki državi omogoča in opravičuje predpisati davek: predmet, dejanje, ravnanje, lastnost, pravico in pravni naslov, denarni znesek itd.

Subjektivni davki so osebni davki, ki upoštevajo tudi subjektivne značilnosti zavezanca (ekonomsko moč davčnega zavezanca, starost, zdravstveno stanje, število in sestavo oseb, ki jih vzdržuje, način pridobivanja dohodka ali način porabe, druge okoliščine, ki koristijo ali prizadenejo zavezanca itd.). Subjektivni davek je pravičnejši z vidika porazdelitve davčnega bremena med zavezance. Tipični subjektivni davki: dohodnina, neposredne trošarine, davki od dediščine itd.

Objektivni davki so realni davki in so odvisni predvsem od obstoja samih objektivnih okoliščin (porabe, dohodka, premoženja, kupoprodaje ipd.) in upoštevajo le posamezni davčni predmet, ne zajemajo pa celotne zavezančeve sposobnosti. Obdavčijo se po viru. Tipični objektivni davki: davki na potrošnjo (DDV), carine, trošarine, pavšalne dohodnine, prispevki iz bruto plač, nekateri premoženjski davki itd.

c) glede na predmet obdavčitve

ANALITIČNI DAVKI

SINTETIČNI DAVKI

Analitični davki zajemajo posamični element davčnega zavezanca (npr. nepremičnino, samo eno vrsto njegovih prihodkov).

Sintetični davki zajemajo celotno davčno situacijo (celotno premoženje).

d) glede na način izkazovanja davčne osnove

AD VALOREM DAVKI

SPECIFIČNI DAVKI

Ad valorem davki so davki po vrednosti, davčna osnova se izkazuje v denarnih enotah.

Specifični davki so davki pri katerih je davčna osnova izražena v drugih oblikah (npr. zavojski cigaret) – trošarina.

e) glede na periodiko pobiranja davkov

REDNI DAVKI

IZREDNI DAVKI

Redni davki se odmerjajo iz leta v leto.

Izredni davki se uporabljajo za financiranje notranjih nalog države (npr. v času vojne, elementarne nesreče).

f) glede na pristojnost določene družbeno politične skupnosti

CENTRALNI DAVKI

LOKALNI DAVKI

Pristojnost se razlikuje po državah, kjer so v veljavi različni sistemi financiranja, tako da nižjim teritorialnim skupnostim poleg lokalnih davkov pripada tudi delež sredstev iz naslova centralnih davkov (v Sloveniji npr. dohodnina).

g) glede na obliko

NATURALNI DAVKI

DENARNI DAVKI

Davki se danes praviloma plačujejo v denarni obliki in v domači valuti, zato je naturalna oblika davkov v razmerah razvitega tržnega gospodarstva praktično nepomembna.

h) glede na način določanja višine davkov

KVOTITETNI DAVKI

KONTINGENTIRANI
DAVKI

Pri kvotitetnih davkih država vnaprej določi znesek davka, ki ga mora zavezanec plačati od določene davčne osnove (20 € davka od davčne osnove 100 €).

Pri kontigentiranih davkih država določi le skupni davčni donos (kontingent), ki ga nato razdeli na posamezne davčne zavezance (država določi 200 € davčnega donosa in ga potem razdeli med posamezne davčne zavezance).

i) glede na namen porabe

SPLOŠNI DAVKI

NAMENSKI
(DESTINIRANI) DAVKI

Splošni davki so namenjeni financiranju javnih potreb države in lokalnih skupnosti, namenski (destinirani) davki pa se lahko porabijo le za vnaprej določene namene, za katere se pobirajo (npr. za zdravstveno zavarovanje)

j) glede na davčno tehnični postopek

KATASTRSKI DAVKI

TARIFNI DAVKI

Katastrski davki se odmerijo na podlagi podatkov iz registrov, ki jih imenujemo katastri (npr. kataster kmetijskih zemljišč). Davek od dohodka iz kmetijstva se obračunava po principu katastrskega dohodka.

Tarifni davki obdavčujejo posamezne priložnostne pravne posle in dejstva (prodajo, uvoz, proizvodnjo) po določeni davčni tarifi (DDV, carinski davek, trošarine). V šifrantu tarifnih števil je opredeljeno blago z določeno stopnjo davka (Klun, 2008).

2.4.2 Davčni izrazi

Davčna oblast – so javna telesa, v korist katerih se vplačujejo davčne in druge dajatve (na primer lokalne skupnosti (občine), pokrajine, republika itd).

Davčni zavezanec – (davčni subjekt) je fizična ali pravna oseba, ki ji davčni predpisi nalagajo plačilo davka, kar naj bi povzročilo zmanjšanje njenega realnega razpoložljivega dohodka. Ta oseba je največkrat dolžna tudi neposredno (tehnično) vplačati davčno obveznost v proračun, vendar pa je pri številnih davkih, že s samimi predpisi, kot davčni plačnik določena druga oseba (najpogosteje organizacija), ki ni davčni zavezanec.

Davčna obveznost – je dolžnost plačila davkov in drugih dajatev, ki jo imajo fizične in pravne osebe na podlagi davčnih predpisov.

Davčni plačnik – je fizična ali pravna oseba, ki je po zakonu zadolžena, da plača davek za davčnega zavezanca, kot davčni odtegljaj. Včasih imamo primere, ko davčni zavezanec ni hkrati davčni plačnik (npr. akontacija dohodnine od dohodkov iz delovnega razmerja, dejavnosti itd.)

Davčna moč – je večja ali manjša zmogljivost davčnega zavezanca, da plača davek, kar je odvisno od njegovih materialnih zmožnosti. Višina davka naj bo torej praviloma sorazmerna z višino zavezančevih dohodkov in njegovega premoženja.

Davčni vir – so sredstva, iz katerih se črpajo davki. Po davčnih virih presojava določeno sposobnost davčnega zavezanca. Davčni viri imajo lahko obliko donosa, dohodka ali pa premoženja, ki se zmanjša zaradi davka.

Dohodek – je seštevek vseh njegovih donosov. Z dohodkom so mišljene čiste koristi, torej koristi po odbitku vseh stroškov, ki so bili potrebi za to, da se dosežejo. Sem sodijo tudi izredne koristi, kot npr. dediščine, darila itd.

Premoženje – je lahko, razen dohodka, izreden davčni vir. Obdavčitev premoženja je dopustna samo v izjemnih ekonomskih in političnih razmerah. To pomeni, da se troši več, kot se proizvede. Davek na premoženje pa nima negativnih posledic, kadar služi premoženje samo kot temelj za odmero davka, medtem ko ostane davčni vir dohodek od premoženja, iz katerega se davek črpa. Zato govorimo o normalnem davku od premoženja, za razliko od realnega davka na premoženje, ki bi dejansko vplival na zmanjšanje premoženja. Načeloma se vsak davek, ne glede na njegovo naravo oziroma na vire, v končni fazi plača samo iz dohodka (ne glede na to, iz česa ta dohodek izhaja).

Davčni predmet – ali objekt je ekonomski pojav, ki nalaga plačevanje davščine, kadar so izpolnjeni ustrezni zakonski pogoji. Davčni predmet ni le donos in dohodek, temveč tudi del premoženja, proizvodnje, potrošnje dobrin, prenos premoženja: dediščine, darila, vrednostni papirji itd., torej vsi tisti predmeti, od katerih je treba davščine plačati. Običajno se davki imenujejo po davčnem predmetu (Kranjec, 2003).

Naloga: Posamezne davščine so dobile imena glede na davčni predmet, kot npr. dohodnina od dohodkov iz zaposlitve. Naštejte še vsaj 3 vrste davkov glede na davčni predmet.

Višina davčne obveznosti davčnega zavezanca (če zanemarimo možnost prevalitve) je odvisna od dveh elementov: davčne osnove in davčne stopnje.

Davčna osnova – je vrednost ali količina, na katero se nanaša davčna stopnja (primer: za kruh je davčna osnova cena za štruco kruha).

Davčna stopnja je z zakonom predpisana višina davčnega bremena, ki ga mora davčni zavezanec plačati od določene davčne enote oziroma davčne osnove. Določi se lahko v absolutnem znesku na neko enoto, ali v odstotku od davčne osnove (primer: za kruh je po zakonu o DDV določena 8,5 % davčna stopnja).

To običajno zapišemo z davčno enačbo:

$$T = t \times X;$$

pri čemer je:

$$\begin{aligned} T &= \text{znesek davka} \\ t &= \text{davčna stopnja} \\ X &= \text{davčna osnova.} \end{aligned}$$

Primer: Na kmetiji ste predelali in prodali 10.000 kg krompirja. Kilogram krompirja stane 0,30 €. Koliko davka boste morali plačati, če je davčna stopnja 8,5 %? Normirani stroški znašajo 70 %.

$$\begin{aligned} \text{Prihodek} &= \text{količina} \times \text{cena} \\ \text{Prihodek} &= 10.000 \text{ kg} \times 0,30 \text{ €} \\ \text{Prihodek} &= 3.000 \text{ €} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Normirani stroški} &= \text{prihodki} \times 70 \% \text{ normiranih stroškov} \\ \text{Normirani stroški} &= 3.000 \text{ €} \times 70 \% \\ \text{Normirani stroški} &= 2.100 \text{ €} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Davčna osnova} &= \text{prihodki} - \text{normirani stroški} \\ \text{Davčna osnova} &= 3.000 \text{ €} - 2.100 \text{ €} \\ \text{Davčna osnova} &= 900 \text{ €} \\ T &= t \times X \\ T &= 8,5 \% \times 900 \text{ €} \\ T &= 76,5 \text{ €} \end{aligned}$$

Plačati boste morali 76,5 € davka.

Davčna oprostitvev, olajšava – ekonomski, socialni, davčno-tehnični razlogi terjajo od države, da uvede za posamezne davčne zavezance davčne oprostitve in olajšave. Le-te morajo biti upoštevane pri davčnih načelih splošnosti in enakomernosti. Pri olajšavah se iz obdavčitve izloči posamezni davčni predmet ali oseba.

Pri davčnih olajšavah gre za delno oprostitvev plačila davka. **Olajšave** tako ob dani davčni stopnji upravičenim zavezancem zmanjšujejo davčno obveznost, ki se navadno označuje kot davčni prihranek. Olajšave lahko zmanjšujejo davčno osnovo ali pa znesek odmerjenega davka (za enega vzdrževanega člana je predpisana davčna olajšava 190,62 €).

Davčni kataster – je seznam davčnih predmetov z lastniki in osnovami. Vsebuje temeljne, navadno trajnejše podatke za odmero davka. Najpomembnejši je zemljiški kataster, ki vsebuje parcele, razvrščene po kulturi in boniteti v katastrske občine oziroma okraje, za katere se ugotavlja katastrski dohodek na podlagi posebnih lestvic. Pomemben je še kataster zgradb, kamor se vnaša tudi njihova vrednost ter evidenca motornih vozil.

Davčna odmera – je izračun davčne obveznosti, ki jo ugotovi davčni organ davčnemu zavezancu na podlagi ugotovljene davčne osnove in predpisane davčne stopnje z odmerno odločbo.

Davčni pavšal – je znesek za plačilo davka, ki ga država, včasih iz davčno tehničnih razlogov, predpiše vnaprej, ker bi pobiranje davkov po dejanskem znesku pomenilo nesorazmerno visoke strošek glede na pobrane davke (npr. od pavšalne letne osnove po naprej določenih merilih).

Davčni opomin – se pošlje davčnemu zavezancu, ki ni poravnal dospele davčne obveznosti. Z opominom se obvešča, da se bo davek prisilno izterjal, če ga davčni zavezanec ne bo plačal v predpisanem roku.

Odlog davka – se odobri davčnemu zavezancu na podlagi zakonskih določb, ki iz opravičenih razlogov ne more v določenem času izpolniti (poravnati) svoje davčne obveznosti.

Odpis davka – je mogoč v posebnih primerih, kadar bi plačilo davka preveč ogrozilo preživljanje ali obstoj davčnega zavezanca.

Davčno zastaranje – je izguba pravice za izračun in plačilo davka ter pravice za vrnitev preveč plačanega davka po izteku določenega časa.

Davčni spor – je spor, do katerega pride v zvezi z obdavčitvijo (običajno med davčnim zavezancem in davčnim organom).

Davčni organ – je organ uprave, ki je pristojen za odmero in izterjavo plačila davka, za zavarovanje uporabe davčnih predpisov, za spremljanje in proučevanje delovanja posameznih davkov in davčnega sistema v celoti, za izvajanje ukrepov davčne politike, za predlaganje sprememb in dopolnitev v davčnem sistemu.

Davčna ureditev – je celota pravil v zvezi z obdavčenjem: razvrstitev davkov, velikosti davkov, davčnih zavezancev in plačevanje davkov.

Davčni postopek – je upravni postopek, ki določa pravila ravnanja, tako davčnega organa kot davčnih zavezancev v zvezi z obračunom, odmero in plačevanjem davkov.

Davčna prevalitev – je namerno ali nenamerno prenašanje obremenitve davkov z davčnega zavezanca na drugo osebo. Običajno poteka v procesu blagovne menjave, in sicer s povečanjem cene blaga oziroma storitev. Zato je prevalitev davkov značilna za davke na porabo in za carine, ki se plačujejo posredno in se zato najlažje prevalijo na tretje osebe oziroma potrošnike.

Davčna amnestija (pomilostitev) – je opustitev terjatev za neplačane davke iz prejšnjih let in opustitev kaznovanja davčnih zavezancev, ki niso izpolnili svojih preteklih davčnih obveznosti s strani davčnega organa in je praviloma povezana s spremembo davčne ureditve.

Davčna utaja – je nezakonita izogibitev plačila davkov, torej je prišlo do kršenja zakonskih predpisov.

Davčni izogib – to je zakonsko dopustno dejanje in pomeni zakonito izogibanje davčnim obveznostim, pri čemer ne kršimo obstoječih zakonskih predpisov.

Davčna oaza – je država ali ožje teritorialno področje z nizkimi stopnjami davkov, ki dosledno spoštuje pravila bančnih in poslovnih skrivnosti, ohlapno nadzira denarne posle in zavrača sodelovanje s tujimi davčnimi organi.

Davčni sporazum – je sporazum med dvema (bilateralni) ali več (multilateralni) državami o izogibanju dvojnega obdavčenja.

Sintetična obdavčitev – tu davčni zavezanci med letom plačujejo akontacijo davka, po izteku davčnega obdobja pa fizične osebe vse dohodke seštejejo in na osnovi skupne davčne osnove, davčni organ odmeri in naloži plačilo davka, pri čemer upošteva že plačani davek, vplačane akontacije davka med letom.

Cedularna obdavčitev – pomeni, da se vsak dohodek obdavčuje posebej, samo enkrat. Davek se plačuje med letom in dohodki niso več vključeni v letno davčno osnovo za odmero davka. Pri tej enkratni obdavčitvi ni upoštevanih olajšav. Običajno je določena obdavčitev po proporcionalni stopnji (npr. obdavčitev pasivnih dohodkov pri dohodnini, kot so dohodki od obresti, dividende in dobički iz kapitala).

Takse (pristojbine) – so obvezna denarna dajatev in pomenijo plačilo določene storitve, ki jo opravi državni organ ali druga javna služba na zahtevo stranke.

Carine – so oblika carinskega davka za blago, ki preide carinsko mejo (uvoz, izvoz ali tranzit blaga).

Parafiskalitate – so neproračunski prihodki, katerih plačevanje je obvezno, tako kot pri ostalih dajatvah (npr. dodatni davki, članarine obveznim združenjem ipd.) (Zbirka predpisov, 2006).

POVZETEK POGLAVJA

Davki so obvezne dajatve brez neposrednega vračila, ki jih oblasti predpišejo drugim ekonomskim subjektom za kritje javnih finančnih potreb. Potrebno je poznati davčno osnovo in davčno stopnjo. Davčna stopnja je lahko proporcionalna, progresivna in degresivna. Davčni subjekt je lahko fizična ali pravna oseba. Poznamo več vrst davkov. Neposredni davki bremenijo davčnega zavezanca, posredni davki pa ne bremenijo davčnega zavezanca neposredno. Subjektivni davki so osebni davki, objektivni davki pa realni davki. Analitični davki zajemajo posamični element davčnega zavezanca. Sintetični davki zajemajo celotno davčno situacijo. Ad valorem davki so davki po vrednosti. Redni davki se odmerjajo iz leta v leto. Pri kvotitetnih davkih država vnaprej določi znesek davka, ki ga mora zavezanec plačati od določene davčne osnove. Pri kontigentiranih davkih država določi le skupni davčni donos. Katastrski davki se odmerijo na podlagi podatkov iz registrov. Davčni zavezanec je fizična ali pravna oseba, ki ji davčni predpisi nalagajo plačilo davka. Davčna obveznost je dolžnost plačila davkov. Davčni plačnik je fizična ali pravna oseba, ki je po zakonu zadolžena, da plača davek. Davčna moč je večja ali manjša zmogljivost davčnega zavezanca, da plača davek. Davčni vir so sredstva, iz katerih se črpajo davki. Cedularna obdavčitev pomeni, da se vsak dohodek obdavčuje posebej, samo enkrat.

Utrjevanje

1. Razmislite, ali gre v naslednjih primerih za davčno utajo ali davčni izogib?
 - a) Podjetje A ni vložilo obračuna davka od dohodka pravnih oseb.
 - b) Podjetje A je opravilo neko storitev fizični osebi, le-ta je storitev plačala v gotovini, podjetje za opravljeno storitev ne izda računa in v davčnem obračunu ne izkaže prihodkov od opravljenih storitev.
2. Tipični objektivni davki so: davki na potrošnjo (DDV), carine, trošarine, pavšalne dohodnine, prispevki iz bruto plač, nekateri premoženjski davki. Tipični subjektivni davki so: dohodnina, neposredne trošarine, davki od dediščine itd. Razložite, kaj je osnova za takšno razvrščanje davkov.
3. Ali je davek na dodano vrednost kvotitetni davek?
4. Naštej davščine, ki so dobile ime na davčni predmet.
5. Razmislite, ali je dohodnina od dohodka iz zaposlitve progresivni, degresivni ali proporcionalni davek. Ko ga opredelite v določeno skupino tudi pojasnite zakaj.
6. Razložite razliko med progresivnim in degresivnim davkom.

3 SISTEM NEPOSREDNIH DAVKOV

UVOD

Imate stanovanje v bloku in ste se odločili, da ga boste dali v najem. Zaračunali boste 200 € najemnine. Zakon o dohodnini določa priznane normirane stroške v višini 40 % in 25 % davčno stopnjo. Izračunani normirani stroški znašajo 80 € ($200 \text{ €} \times 40 \%$). Osnova za dohodnino je 120 € ($200 \text{ €} - 80 \text{ €}$). Znesek davka je 30 € ($120 \text{ €} \times 25 \%$). Za stanovanje, ki ga boste dali v najem, boste plačali 30 € davka.

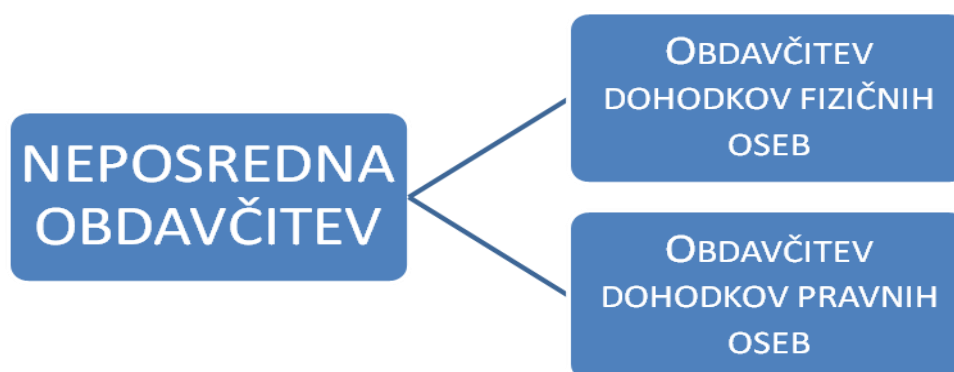
Dohodnina je davek, ki ga od dohodkov plačujejo fizične osebe. Dohodninska obveznost zavezancev se izračuna tako, da se davčne osnove različnih skupin dohodkov doseženih v davčnem letu izračunajo ločeno in nato seštejejo. Osnova za dohodnino se izračuna po odštetju določenih osebnih olajšav, obveznih prispevkov za socialno varnost ter določenih stroškov. Od tako določene osnove se odmeri dohodnina po progresivnih stopnjah. Program za izračun dohodnine je **na spletni strani <http://www.dohodnina.com/si/izracun/>**.

Davek od dohodka pravnih oseb plačujejo pravne osebe. Velikokrat v medijih zasledimo, da to ali ono podjetje ni plačalo tega davka oziroma, da je bil davek premalo obračunan. Se vam kot bodočemu ekonomistu zdi to pravilno, da se v državi lahko pojavljajo takšne nepravilnosti! Poskušajte razmišljati, kaj bi vi spremenili na področju obračuna davkov tako pravnih kot fizičnih oseb.

V tem poglavju boste spoznali: dohodnino, pojem rezident in nerezident, aktivne in pasivne dohodke, neobdavčene in oproščene dohodke, spoznali boste naslednje vire dohodnine in sicer dohodek iz zaposlitve, dohodek iz dejavnosti, dohodek iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti, dohodek iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice, dohodek iz kapitala in druge dohodke, stopnje dohodnine ter vrste olajšav.

Spoznali boste vire dohodkov za izračun davkov od dohodkov pravnih oseb, davčno obdobje in stopnjo obdavčitve ter osnovo za obračun davka, sistem obračunavanja in obdavčitve ter obrazec od dohodka pravnih oseb.

Po tem poglavju boste znali: sami izračunati dohodnino, izračunati davek od dohodka pravnih oseb.

Slika 10: Neposredna obdavčitev

Vir: Lasten

3.1 OBDAVČITEV DOHODKA FIZIČNIH OSEB

Dohodnina je davek, ki se plačuje od dohodkov fizičnih oseb, pridobljenih v posameznem koledarskem letu. Je prihodek državnega proračuna in proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti.

Obdavčitev dohodkov fizičnih oseb ureja Zakon o dohodnini, ki predpisuje obdavčitev rezidentov po načelu svetovnega dohodka, nerezidentov pa le za dohodke z virom v Sloveniji.

Dohodnina je bila kot oblika osebnega davka v Sloveniji uvedena v letu 1991, ko so davčni zavezanci prvič oddali napoved za dohodnino.

Dohodnina se praviloma obračunava po zakonu, ki velja na dan 1. januarja, za leto, za katero se odmerja. Za potrebe obdavčitve se šteje, da je dohodek pridobljen v tistem davčnem letu, ko je prejet, to pomeni, ko je izplačan fizični osebi, ali je kako drugače dan na razpolago fizični osebi.

Plačnik davka je oseba, ki je zavezana za izračunavanje davka oziroma odtegotvanje davka od davčnih zavezancev in nakazovanje le-tega državnemu proračunu oziroma drugim prejemnikom (lokalnim skupnostim, zavodom, ...). Plačnik davka je lahko:

- pravna oseba,
- združenje oseb brez pravne osebnosti ali
- fizična oseba, ki opravlja dejavnost.

Davčni odtegljaj je znesek davka, ki ga za davčnega zavezanca izračuna, odtegne in plača plačnik davka.

3.1.1 Zavezanec za dohodnino

Zavezanci za dohodnino so fizične osebe, ki se delijo na rezidente in nerezidente Slovenije.

Koga uvrščamo **med rezidente**, si preberite na spletni strani:
<http://www.uradni-list.si/1/content?id=76404ni>.

Rezident Republike Slovenije je zavezan za plačilo dohodnine od vseh dohodkov, ki imajo vir v Republiki Sloveniji in od vseh dohodkov, ki imajo vir izven Slovenije (tj. **načelo obdavčitve po svetovnem dohodku in pomeni neomejeno davčno obveznost**).

Rezidenti, ki bodo obdavčeni po svetovnem dohodku, bodo lahko v letni napovedi dohodnine upoštevali tudi že plačan davek v tujini, vendar samo v primeru, če je takšen rezident v tujini plačal davek, ki ima vir v tujini.

Koga uvrščamo med **nerezidente Slovenije**, si preberite na spletni strani:
<http://www.uradni-list.si/1/content?id=76404ni>.

Za nerezidente velja **načelo obdavčitve po viru**, ki pravi, da so nerezidenti zavezani plačilu dohodnine od vseh dohodkov, ki imajo vir v Sloveniji, kar pomeni **omejeno davčno obveznost** v skladu s teritorialnim načelom, tj. načelom obdavčitve po viru.

Rezidenti so tako obdavčeni po svetovnem dohodku, v njihovo letno dohodninsko napoved se všttevajo vsi dohodki, ki jih dosežejo kjerkoli v svetu. Med letom tako rezidenti kot nerezident plačujejo akontacijo dohodnine z virom v Sloveniji. Ta davek je za nerezidente praviloma dokončen.

Primer: Marka (tuja fizična oseba) je njegovo podjetje iz Nemčije napotilo na delo v Slovenijo za nedoločen čas. V Slovenijo se preseli tudi njegova družina. Plačo za delo prejema v Nemčiji, v Sloveniji prejema samo povračila stroškov, ki nastajajo v povezavi z njegovim delom ter povračila stroškov, povezana z bivanjem njega in njegove družine v Sloveniji.

Kakšen status ima Marko v Sloveniji glede rezidentstva?

Ker bo Marko v Sloveniji prejemal določena redna izplačila, bo moral pridobiti slovensko davčno številko. Prav tako bo v Sloveniji bival več kot 183 dni in z njim bo bivala tudi njegova družina. Tako je Marko prenesel središče svojih osebnih in ekonomskih interesov v Slovenijo. Po preteku 183 dni v Sloveniji bo Marko postal slovenski davčni rezident in bo moral v Sloveniji plačati dohodnino na svetovni dohodek.

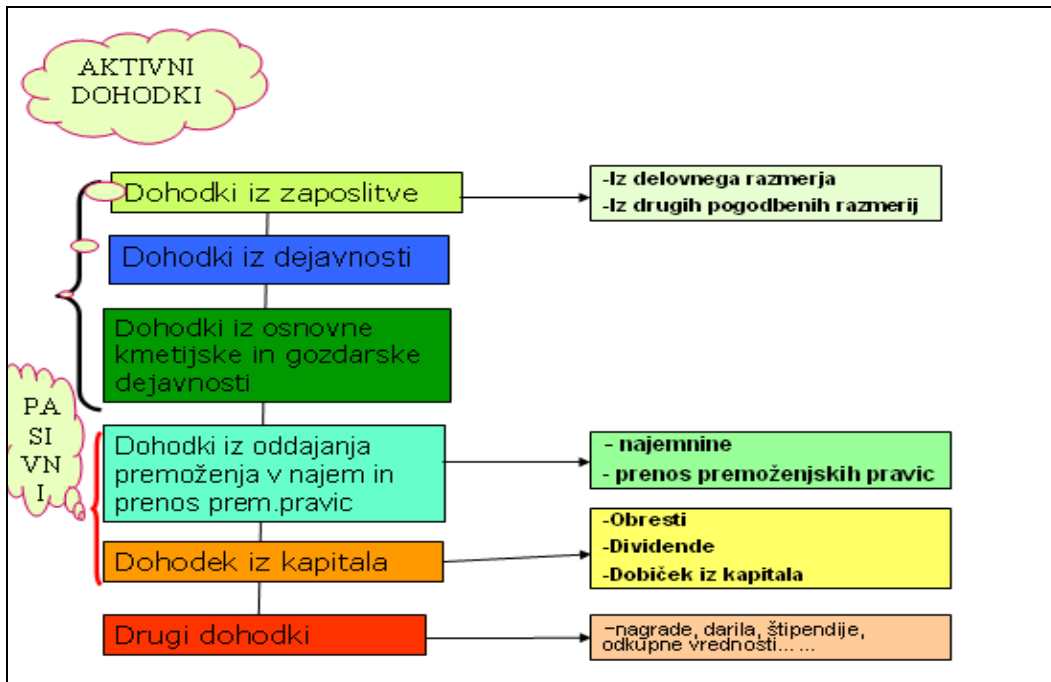

Naloga: Razmislite kakšen status – rezident ali nerezident – imajo naslednje osebe:

- a) Miha ima uradno prijavljeno stalno prebivališče v Sloveniji.
- b) Peter je državljan Republike Hrvaške, v letu 2008 pa je v Sloveniji bival več kot 183 dni.

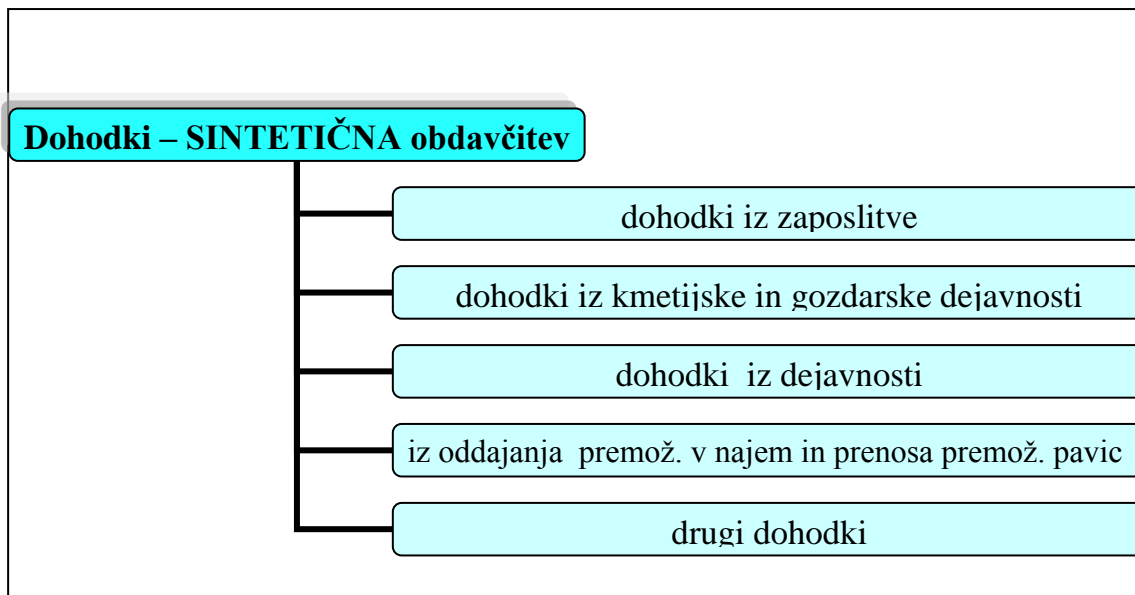
3.1.2 Predmet obdavčitve in vrste dohodkov

Z dohodnino so obdavčeni dohodki fizične osebe, ki so bili **pridobljeni** oziroma doseženi v **davčnem letu**, ki je enako koledarskemu. Šteje se, da je **dohodek pridobljen** oziroma dosežen v davčnem letu, v katerem je prejet. **Dohodek pa je prejet**, ko je izplačan fizični osebi, ali pa ji je kako drugače dan na razpolago, torej ne glede na obliko, v kateri je plačan oziroma prejet.

Slika 11: Delitev dohodkov po Zakonu o dohodnini
Vir: Lasten

Nadalje Zakon o dohodnini opredeljuje tudi dohodke, ki so obdavčeni **sintetično (se vštevajo v davčno osnovo za letno dohodnino) in cedularno (dokončni davek)** kot npr. dividende, dobiček, obresti od kapitala.

Slika 12: Dohodki po ZDOH-2, ki so obdavčeni sintetično
Vir: Lasten

3.1.3 Neobdavčeni in oproščeni dohodki po ZDOH

Med **neobdavčene dohodke** oziroma dohodke, ki niso obdavčeni po ZDOH, se štejejo:

- dediščine,
- volila, razen tistih, ki jih fizična oseba prejme v zvezi z opravljanjem dejavnosti,
- darila, prejeta od fizičnih oseb (pod določenimi pogoji),
- dobitki od iger na srečo po zakonu, ki ureja igre na sreč,
- izplačila, ki jih prejme fizična oseba na podlagi zavarovanja za primer bolezni, poškodbe ali invalidnosti, katerega zakon, ki ureja zavarovalništvo, ne določa kot obvezno zavarovanje, ali izplača na podlagi zavarovanja za škodo povzročeno na osebnem premoženju,
- sredstva ali dobički, ki jih pridobi fizična oseba na podlagi prenosa sredstev med svojim podjetjem, v katerem samostojno opravlja dejavnost in svojim gospodinjstvom ali na podlagi prenehanja opravljanja dejavnosti,
- ugodnosti, ki jo prejme fizična oseba pri nakupu blaga in storitev, vključno s priložnostnim prejemom dodatnega blaga ali storitve, če je taka ugodnost dostopna vsem strankam pod enakimi pogoji in ni v zvezi z zaposlitvijo ali dejavnostjo fizične osebe.

Oproščeni dohodki so tisti, ki so **obdavčljivi, vendar so oproščeni plačila dohodnine**. Zakon jih razvršča v skupine oproščenih dohodkov.

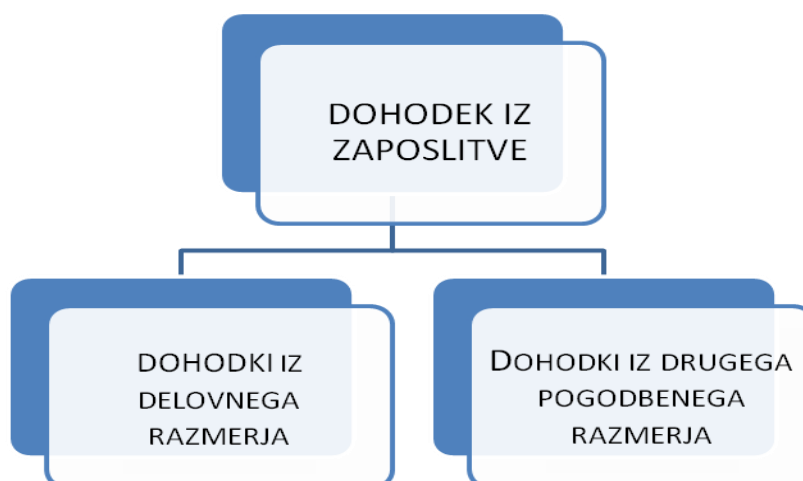

Vrste oproščenih dohodkov si preberite **na spletni strani**:
<http://www.uradni-list.si/1/content?id=76404ni>.

3.1.4 Dohodnina – šest skupin dohodkov

3.1.4.1 Dohodek iz zaposlitve

Dohodek iz zaposlitve vključuje vse dohodke, ki jih prejme fizična oseba na podlagi zaposlitve v zvezi s preteklo in sedanjo zaposlitvijo.

Slika 13: Dohodki iz zaposlitve

Vir: Lasten

Za obe vrsti dohodkov iz zaposlitve je značilno, da se v davčno osnovo vštevajo bruto prejemek (pri dohodkih iz zaposlitve zmanjšan za prispevke za socialno varnost in olajšave) skupaj z bonitetami.

Primer:

Podjetje Vijolica d. o. o. je Jožici za mesec januar izplačalo bruto plačo v višini 2.500,00 €. Jožica ima enega otroka in moža, ki ju uveljavlja kot vzdrževana družinska člana. Delavki so bile v januarju obračunane tudi dnevnice, za povračilo stroškov na službenem potovanju v Sloveniji. Obračunane so bile 4 dnevnice po 21,39 €. Malica ji je bila obračunana po 6,12 € za delovni dan. V januarju je bilo 22 delovnih dni, za dneve, ko dobi plačane dnevnice, ne dobi plačano malico, ker so to povračila, ki se izključujejo. Delavka nima možnosti prevoza na delo z javnim prevoznim sredstvom, zato ji podjetje obračuna kilometrino v višini 0,18 € za vsak prevožen kilometer. Od doma do službe in nazaj prevozi vsak dan 15 km. V mesecu januarju je imela delavka 22 prevozov.

Izdelajte plačilno listo, obračunajte prispevke delodajalca in delojemalca. Obračunajte dohodnino in upoštevajte povračilo stroškov za prevoz na delo in iz dela, dnevnice in malico. Izračunajte neto plačo. Kolikšno je nakazilo na transakcijski račun? Izračunajte, kolikšen je strošek dela delodajalca.

Na spletni strani DURS, in sicer e Davki, si poglejte, na kakšen način mora podjetje izpolniti REK-1 obrazec (Obračun davčnih odtegljajev od dohodkov iz delovnega razmerja).

Pri izračunu je upoštevana lestvica za dohodnino za leto 2010, ki jo dobite na spletni strani davčne uprave RS:

http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/stopnje_dohodnine_za_leto_2010/lestvica_za_odmero_dohodnine_in_olajšave_za_leto_2010/

Tabela 1: Obdavčitev dohodka iz zaposlitve

		Znesek v €
Bruto plača:		2.500,00
Neto plača:		1.655,95
Plača za izplačilo:		1.911,07
Znesek dohodnine:		291,55
Prispevki na bruto:		402,50
Skupni stroški plač:		3.157,62

IZRAČUN		Znesek v €
Bruto plača		2.500,00
Prispevki iz bruto plače (2.500 € × 22,10 %)	22,10 %	552,50
Akontacija dohodnine		291,55
Neto plača		1.655,95
Povračila stroškov		
Dnevnice (4 × 21,39 €)		85,56
Prehrana (18 × 6,12 €)		110,16
Prevoz na delo in iz dela (22 × 0,18 € × 15 km)		59,40
Skupaj povračila		255,12
Plača za izplačilo (nakazilo na transakcijski račun)		1.911,07
IZRAČUN DOHODNINE		
Bruto plača		2.500,00
Prispevki iz bruto plače		552,50
Splošna olajšava		258,35
Olajšava za 1. otroka		190,62
Olajšava za moža		190,62
Osnova za dohodnino		1.307,91
Fiksni davek		269,79
Davek od razlike (1.307,91 – 1.254,83) × 41 %		21,76
Skupaj akontacija dohodnine		291,55
Strošek dela delodajalca:		
Bruto plača		2.500,00
Prispevki na bruto (2.500 € × 16,10 %)		402,50
Povračila stroškov		255,12
Skupaj strošek dela		3.157,62

Vir: Lasten

Fiksni davek: glede na davčno osnovo spadate v tretjo skupino lestvice za izračun akontacije dohodnine, in sicer nad 1.254,63 € in znaša fiksna dohodnina 269,79 € (glej lestvico za dohodnine).

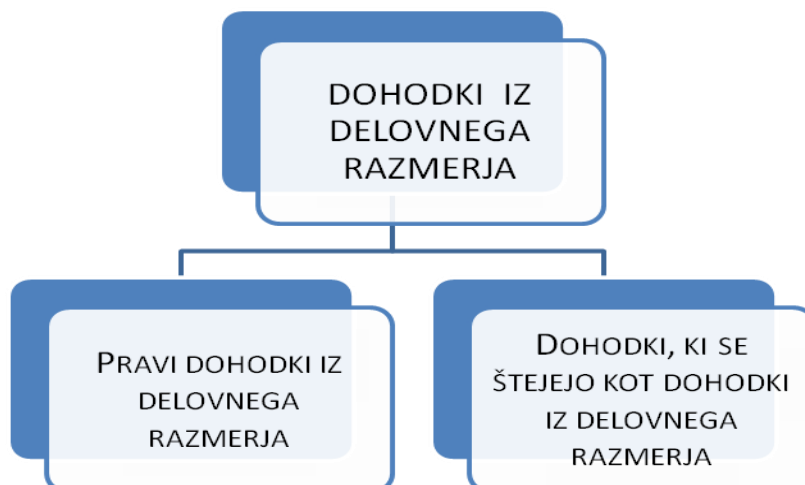
Tabela 2: Plačilna lista

1.	DELOVNI ČAS, AKONTACIJA BRUTO PLAČE TER NADOMESTILA		Ure	Znesek v €
2.	delo po času			
3.	delovna uspešnost			
4.	dodatek na delovno dobo			
5.	nočno delo			
6.	delo na dan nedelje in praznika			
7.	letni dopust			
7. a	prazniki			
8.	nadurno delo			
9.	boleznine v breme delodajalca			
10.	boleznine v breme zavoda			
11.	SKUPAJ BRUTO PLAČA (od 2 do 10)			2.500
12.	drugi prejemki iz delovnega razmerja (vključno s stimulacijami in bonitetami)			
13.	jubilejne nagrade, odpravnine, ...			
14.	regres za letni dopust nad predpisano višino			
15.	OSNOVA ZA OBRAČUN PRISPEVKOV (11 + 12 + 13 + 14)			2.500
		Osnova	Stopnja	Znesek v €
16.	obvezni prispevki za socialno varnost (osnova zaporedna št. 15)		22,10%	552,50
17.	drugi prispevki iz bruto plače			
18.	SKUPAJ PRISPEVKI IZ BRUTO PLAČE (16 + 17)			552,50
19.	DAVEK IZ OSEBNIH PREJEMKOV			
20.	= osnova za obračun prispevkov iz zaporedne št. 15			2.500
21.	+ regres za letni dopust do predpisane višine			
22.	- obvezni prispevki za socialno varnost			552,50
23.	- splošna olajšava			258,35
24.	- olajšava za vzdrževane družinske člane			381,24
25.	OSNOVA ZA DAVEK OD OSEBNIH PREJEMKOV (20 + 21 - 22 - 23 - 24)			1.307,91
26.	davek v znesku			291,55
27.	davek v odstotku od razlike ali povprečna stopnja obdavčitve			
28.	SKUPAJ DAVEK OD OSEBNIH PREJEMKOV (26 + 27)			291,55
29.	SKUPAJ OBVEZNOSTI IZ BRUTO PLAČE (18 + 28)			844,05
30.	NETO PLAČA (11 - 29)			1.655,95
31.	PREJEMKI, ki niso vključeni v davčno ali prispevno osnovo:			
32.	prevoz na delo			59,40
33.	prehrana med delom			110,16

34.	dnevnice			85,56
35.	SKUPAJ PREJEMKI (od 32 do 34)			255,12
36.	ODBITKI			
37.	stimulacije in bonitete, prejete v nedenarni obliki			
38.	administrativne in sodne prepovedi, krediti			
39.	ostalo			
40.	SKUPAJ ODBITKI (od 37 do 39)			
41.	ZA IZPLAČILO (30 + 35 - 40)			1.911,07
II.	OBVEZNOSTI NA BRUTO PLAČO (v breme delodajalca)	osnova	stopnja	znesek
	PRISPEVKI NA BRUTO PLAČO	2.500	16,10 %	402,5

Vir: Lasten

a. Dohodki iz delovnega razmerja

Slika 14: Dohodki iz delovnega razmerja

Vir: Lasten

Med **prave dohodke iz delovnega razmerja** sodijo zlasti:

- plače, nadomestila plač in vsako drugo plačilo za opravljeno delo, ki vključuje tudi provizije,
- regres za letni dopust, jubilejne nagrade, odpravnine, solidarnostne pomoči,
- povračila stroškov v zvezi z delom,
- bonitete, ki jih delodajalec zagotovi v korist delojemalca ali njegovega družinskega člana,
- nadomestila, ki jih zagotovi delodajalec na podlagi dogovora z delojemalcem zaradi kateregakoli pogoja v zvezi z zaposlitvijo ali zaradi spremembe v pogojih v zvezi z zaposlitvijo, vsako izplačilo delodajalca v zvezi s prenehanjem veljavnosti pogodbe o zaposlitvi, vsako izplačilo zaradi prenehanja zaposlitve in podobni prejemki,
- prejemki, prejete zaradi začasnega neizplačila dohodka iz zaposlitve,
- nadomestila in drugi prejemki, ki so prejete od delodajalca ali druge osebe, skladno z drugimi predpisi kot posledica zaposlitve oziroma obveznega zavarovanja za socialno varnost,

- dohodek na podlagi udeležbe v dobičku, prejet iz delovnega razmerja.

Med dohodke, ki se za potrebe obdavčitve tudi štejejo kot prejemki iz delovnega razmerja, pogledajte na spletni strani: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=76404>.

Lestvica za odmero dohodnine je dostopna na:

http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/stopnje_dohodnine_za_let_2010/lestvica_za_odmero_dohodnine_in_olajsa_ve_za_let_2010/

Primer: Meseca septembra ste zaslužili bruto 2.000 €. Uveljavljate olajšavo za vzdrževanega družinskega člana. Izračunajte davčno osnovo in neto plačo.

ZAP. ŠT.	BESEDILO	ZNESEK V €
1.	BRUTO PLAČA (PLAČA, NADOMESTILO PLAČ, ...)	2.000
2.	OBVEZNI PRISPEVKI ZA SOC. VARNOST (1 × 22,1 %)	442
3.	SPLOŠNA OLAJŠAVA (glej lestvico)	258
4.	POSEBNA OLAJŠAVA (glej lestvico)	190
5.	DAVČNA OSNOVA	1.110

Vir: Lasten

Akontacija dohodnine: glede na davčno osnovo se uvrstimo v drugo skupino za izračun akontacije dohodnine, in sicer nad 627 € do 1.254 € in znaša dohodnina 100,39 + 27 % nad 672 €. To pomeni: 100,39 € + 27 % od (1.110 € – 672 €), kar pomeni 100,39 + 130,41 = 230,8 €.

Neto plača = 2.000 – 442 – 230

Neto plača = 1.328 €

Naloga: Miha je zaposlen v podjetju Davki d. o. o. in je prejel za mesec januar bruto plačo v višini 2.500 €. Miha ne uveljavlja olajšav za vzdrževane družinske člane. Izračunajte njegovo neto plačo ter ugotovite, koliko dajatve plača Miha državi?

Davčni vidik povračil stroškov v zvezi z delom in drugih odhodkov iz delovnega razmerja

Pri izplačilu tovrstnih povračil stroškov delavcem je potrebno upoštevati, da pravice delavcev do povračil določajo ZDR, kolektivne pogodbe, določila pogodbe o zaposlitvi in Zakon o višini povračil stroškov v zvezi z delom in nekaterih drugih prejemkov, medtem ko Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih odhodkov iz delovnega razmerja (v nadaljevanju Uredba) pravice, ki jih navaja delovna pravna zakonodaja le omejuje z davčnega vidika.

Uredba tako določa maksimalno višino posameznega povračila, ki ne zapade v obdavčitev z dohodnino.

Za pravilni obračun je potrebno najprej ugotoviti, po kateri pravni podlagi se lahko stroški povrnejo in v kakšni višini. Šele v nadaljevanju lahko ugotavljamo, ali posamezno izplačilo zapade v obdavčitev ali ne.

Regres za letni dopust je v skladu z določili ZDOH-2 obdavčen s povprečno davčno stopnjo dohodnine od enomesečnega dohodka. V primeru, da regres presega 70 % povprečne plače predpreteklega meseca, je obdavčen še s prispevki za socialno varnost.

b. Dohodek iz drugega pogodbenega razmerja

V **davčno osnovo** za izračun akontacije dohodnine od dohodkov iz drugih pogodbenih razmerij se všteva posamičen bruto prejemek, zmanjšan za 10 % normiranih stroškov. Dejanski stroški se lahko uveljavljajo le za stroške prevoza in prenočevanja, na osnovi dokazil. Izjema so verski delavci, ki lahko zmanjšajo dohodek le za socialne prispevke.

Od davčne osnove se plača davek po davčni stopnji 25 %.

Primer: Davčni zavezanec je pridobil 2.000 € bruto dohodka iz pogodbe o delu. Izračunajte davčno osnovo in neto dohodek.

Tabela 3: Dohodki iz drugega pogodbenega razmerja – podjemna pogodba

Zap. šte.	BESEDILO	ZNESEK V €
1.	BRUTO DOHODEK	2.000,00
2.	10 % NORMIRANI ODHODKI (2.000 € × 10 %)	20,00
3.	DAVČNA OSNOVA (1 – 2)	1.800,00
4.	AKONTACIJA DOHODNINE (3 × 25 %)	450,00
5.	NETO IZPLAČILO (1 – 4)	1.550,00
DAJATVE PODJETJA		
1.	PRISPEVEK ZA INVALIDSKO IN POKOJNINSKO ZAVAROVANJE (6 % × 1)	120,00
2.	ENKRATNI PRISPEVEK ZA POŠKODBE PRI DELU 4,27 EUR	4,27
3.	POSEBNI DAVEK NA DOLOČENE PREJEMKE (25 % × 1)	500,00

Vir: Lasten

Primer: Delavec je dobil iz naslova avtorskega dela 1.500 €. Izračunajte neto izplačilo in akontacijo dohodnine.

Tabela 4: Dohodki iz drugega pogodbenega razmerja – avtorsko delo

Zap. Št.	BESEDILO	ZNESEK V €
1.	BRUTO DOHODEK	1.500,00
2.	NORMIRANI STROŠKI (10 % × 1)	150,00
3.	DAVČNA OSNOVA (1 – 2)	1.350,00
4.	AKONTACIJA DOHODNINE (25 % × 3)	337,50
5.	NETO IZPLAČILO (1 – 4)	1.162,50

Vir: Lasten

c) Bonitete

Zakon obravnava bonitete kot del dohodka iz zaposlitve.

Pri obravnavanju bonitet in tudi zaradi pravilnega obravnavanja transakcij med povezanimi osebami, je pomembno, da vemo, kdo se po določilih zakona šteje za družinskega člana.

To si pogledajte na spletni strani: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=76404>.

Bonitete ne nastajajo le iz delovnega razmerja, ampak tudi v zvezi z drugimi odvisnimi razmerji na podlagi pogodb o delu, avtorskih pogodb in tudi imenovanj na nekatere funkcije.

Boniteta se obdavči tako, da se prišteje k bruto dohodku (plači, avtorskem honorarju, plačilu za opravljeno storitev na podlagi pogodbe o delu).

3.1.4.2 Dohodek iz dejavnosti

Za dohodek iz dejavnosti se šteje dohodek, dosežen z **neodvisnim in samostojnim opravljanjem dejavnosti**, ne glede na namen in rezultat opravljanja dejavnosti.

Slika 15: Dohodek iz dejavnosti

Vir: Lasten

a) Ugotavljanje prihodkov in odhodkov od dejavnosti

Pri ugotavljanju davčne osnove se upoštevajo prihodki in odhodki ob njihovem nastanku.

Kot prihodek se ne šteje (izključitev iz prihodkov):

- dividenda,
- obresti, dosežene na podlagi dolžniških vrednostnih papirjev, izdanih v seriji, za katere so z zakonom, ki ureja trg vrednostnih papirjev, določeni pogoji in način poslovanja z njimi,
- prihodek, dosežen na podlagi odsvojitve lastniškega deleža ali na podlagi odsvojitve dolžniških vrednostnih papirjev.

Odhodki, nastali v zvezi z doseganjem teh prihodkov se ne priznajo.

Odhodki, ki niso potrebni za pridobitev prihodkov, so tisti, ki:

- niso neposreden pogoj za opravljanje dejavnosti in niso posledica opravljanja dejavnosti,
- imajo značaj privatnosti,
- niso skladni z običajno poslovno prakso.

Kot odhodek se ne priznajo:

- davki, ki jih je plačal zavezanec kot fizična oseba in niso povezani z opravljanjem dejavnosti (na primer davek od premoženja, davek na dediščine in darila),
- dohodnina po tem zakonu,
- davek na dodano vrednost, ki ga je zavezanec uveljavil kot odbitek davka v skladu z zakonom, ki ureja davek na dodano vrednost,
- samoprispevek, uveden v skladu s predpisi o samoprispevku (Zbirka predpisov, 2006).

b) Davčna osnova

Pri ugotavljanju davčne osnove dohodka doseženega z opravljanjem dejavnosti se zakon o dohodnini sklicuje tudi na določila **Zakona o dohodku pravnih oseb**.

Prav tako pa moramo pri določanju davčne osnove upoštevati tudi splošna pravila o računovodstvu, ki so določena v **Zakonu o gospodarskih družbah in v Slovenskih računovodskih standardih**.

Pri ugotavljanju davčne osnove zavezanca se upoštevajo normirani odhodki v višini 25 % ustvarjenih prihodkov, v tem primeru se prihodki všttevajo v davčno osnovo šele, ko so plačani.

Tabela 5: Obrazec za davčni obračun

1.		PRIHODKI, ugotovljeni po računovodskih standardih
2.	-	popravek prihodkov na raven davčno priznanih – zmanjšanja
3.	+	popravek prihodkov na raven davčno priznanih – povečanja
4.	=	DAVČNO PRIZNANI PRIHODKI (1 - 2 + 3)
5.		ODHODKI, ugotovljeni po računovodskih predpisih
6.	-	popravek odhodkov na raven davčno priznanih – zmanjšanja
7.	+	popravek odhodkov na raven davčno priznanih – povečanja
8.	=	DAVČNO PRIZNANI ODHODKI (5 - 6 + 7)
9.		RAZLIKA med davčno priznanimi prihodki in odhodki (4 - 8)
10.		RAZLIKA med davčno priznanimi odhodki in prihodki (8 - 4)
11.	- / +	sprememba davčne osnove zaradi prehoda na novi način računovodenja, pri spremembah računovodskih usmeritev, popravkih napak in prevrednotenju
12.	+	povečanje davčne osnove (zaradi izkoriščenih davčnih olajšav)
13.	=	DAVČNA OSNOVA (9 + 11 + 12) > 0
14.	=	DAVČNA IZGUBA (11 + 12 - 10) < 0
15.	-	zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave (največ do višine davčne osnove pod 13.)
16.		OSNOVA ZA AKONTACIJO DOHODNINE (13 - 15)
17.	-	splošna olajšava
18.	-	posebna olajšava za vzdrževane družinske člane
19.	=	OSNOVA ZA AKONTACIJO DOHODNINE (16 - 17 - 18)
20.		AKONTACIJA DOHODNINE (po lestvici)
21.	-	odbitek tujega davka
22.	+	povečanje davka zaradi spremembe odbitka tujega davka
23.	=	DAVČNA OBVEZNOST (20 - 21 + 22)
24.	-	zmanjšanje davčne obveznosti za plačani znesek odtegnjenega davka
25.	-	obračunana predhodna akontacija
26.	=	OBVEZNOST ZA DOPLAČILO AKONTACIJE (23 - 24 - 25), če je > 0
27.	=	PREVEČ OBRAČUNANA PREDHODNA AKONTACIJA (23 - 24 - 25), če je < 0
28.		OSNOVA ZA DOLOČITEV PREDHODNE AKONTACIJE
29.		predhodna akontacija
30.		mesečni obrok predhodne akontacije
31.		trimesečni obrok predhodne akontacije

Vir: http://www.uradni-list.si/files/RS_-2009-016-00567-OB~P001-0000.PDF

Primer:

Samostojni podjetnik »SAMO« s. p. je imel v letu 2009 1.500.000 € prihodkov po računovodskih standardih in 1.200.000 € odhodkov po računovodskih standardih. V tem letu je imel izplačanih donacij za humanitarne in športne namene v višini 50.000 €, stroškov reprezentance za 25.000 €. Obresti od nepravočasno plačanih davkov in prispevkov so znašale 2.500,00 € in so v celoti davčno nepriznane. V raziskave in razvoj je vložil 50.000 € in od tega upošteval 60 % olajšavo. Kupil je novo proizvodjalno opremo v višini 150.000 €, od katere vrednosti je upošteval 30 % investicijsko olajšavo. Podjetnik upošteva tudi olajšavo za

donacije (1. odstavek 66. člena Zdoh-2). Pri tem upoštevajte tudi splošno olajšavo in olajšavo za vzdrževane družinske člane (podjetnik uveljavlja dva otroka kot vzdrževana družinska člana). Izračunajte, kakšna je **davčna obveznost** za tega samostojnega podjetnika za leto 2009. Davek izračunajte po lestvici (lestvica je priložena).

Tabela 6: Izračun davčne obveznosti za samostojne podjetnike

		Znesek v €
	Prihodki po računovodskih standardih	1.500.000,00
	Odhodki po računovodskih standardih	1.200.000,00
1	Razlika med prihodki in oodhodki	300.000,00
	Davčno nepriznani odhodki	
	Donacije	50.000,00
	Reprezentanca 50 %	12.500,00
	Obresti od nepravočasno plačanih davkov in prispevkov	2.500,00
2	Skupaj davčno nepriznani odhodki	65.000,00
	<i>Olajšave</i>	
	Za raziskave in razvoj 60 %	30.000,00
	Investicijska olajšava	45.000,00
	Olajšava za donacije (0,3 % prihodkov oz v višini vplačanega zneska – manjšega od obeh)	4.500,00
3	Skupaj olajšave	79.500,00
4	DAVČNA OSNOVA (1 + 2 – 3)	285.500,00
	Splošna olajšava	3.051,35
	Olajšava za 1. otroka	2.251,46
	Olajšava za 2. otroka	2.447,62
5	Skupaj olajšave	7.750,43
6	DAVČNA OSNOVA (4 – 5)	277.749,57
	AKONTACIJA DOHODNINE	
	Fiksni davek	3.186,48
	Davek od razlike $(277.749,57 - 14820,83) \times 41\%$	107.800,78
	SKUPAJ AKONTACIJA DOHODNINE	110.987,26

Vir: Lasten

Stopnje dohodnine za davčno leto 2009:

Če znaša neto letna davčna osnova v €		znaša dohodnina v €	
nad	do		
	7.410,42		16 %

7.410,42	14.820,83	1.185,67	+ 27 % nad 7.410,42
14.820,83		3.186,48	+ 41 % nad 14.820,83

Pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz zaposlitve, ki ga izplača glavni delodajalec, se za davčno leto 2009 uporabijo stopnje dohodnine in lestvica preračunana na 1/12 leta:

Če znaša neto mesečna davčna osnova v €		znaša dohodnina v €	
nad	do		
	617,54		16 %
617,54	1.235,07	98,81	+ 27 % nad 617,54
1.235,07		265,54	+ 41 % nad 1.235,07

Davčne olajšave:

1. Splošna olajšava

Višina skupne splošne olajšave je odvisna od višine skupnega dohodka v letu 2009:

Če znaša skupni dohodek v €		znaša splošna olajšava v €
nad	do	
	8.557,30	5.113,35
8.557,30	9.897,60	4.082,35
9.897,60		3.051,35

Pri izračunu akontacije dohodnine od mesečnega dohodka iz delovnega razmerja se upošteva:

Če znaša mesečni bruto dohodek iz delovnega razmerja v €		znaša splošna olajšava v €
nad	do	
	713,11	426,11
713,11	824,80	340,20
824,80		254,28

Če delojemalec ne želi, da se mu pri izračunu akontacije dohodnine upošteva povečana splošna olajšava se davčna osnova zmanjša za 254,28 €.

2. Osebne olajšave

namen	letna olajšava v €	mesečna olajšava v €
invalidu s 100 % telesno okvaro	16.314,90	1.359,58
po dopolnjenem 65. letu starosti	1.313,17	109,43

3. Posebna osebna olajšava

Za rezidenta, ki se izobražuje in ima status dijaka ali študenta, znaša 3.051,35 €.

4. Posebna olajšava

o *za vzdrževane otroke*

	letna olajšava v €	mesečna olajšava v €
Za prvega vzdrževanega otroka	2.251,46	187,62
Za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo	8.157,99	679,83
Za drugega vzdrževanega otroka	2.447,62	203,97
Za tretjega vzdrževanega otroka	4.082,27	340,19
Za četrtega vzdrževanega otroka	5.716,92	476,41
Za petega vzdrževanega otroka	7.351,57	612,63

o *za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana*

letna olajšava v €	mesečna olajšava v €
2.251,46	187,62

5. Olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje – do 2.604,54 € letno.

Vir: http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/stopnje_dohodnine_za_leto_2009/

3.1.4.3 Dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti

Po zakonu o dohodnini se za dohodek, dosežen z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, štejejo vsi dohodki v zvezi z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo na kmečkem gospodinjstvu.

Kot kmečko gospodinjstvo se šteje skupnost oseb, ki niso najeta delovna sila in imajo na dan 30. junija v davčnem letu skupno stalno ali začasno bivališče in so prijavljeni kot eno gospodinjstvo ter imajo na ta dan v uporabi najmanj toliko kmetijskih in gozdnih zemljišč, da znaša njihov skupni katastrski dohodek najmanj 200 €, ali imajo v uporabi najmanj 40 čebeljih panjev, evidentiranih v registru čebelnjakov po predpisih o kmetijstvu.

Davčna osnova obravnavanih dohodkov je:

- za pridelavo na zemljiščih katastrski dohodek, ki vključuje tudi druge dohodke, pripisane zemljiščem, kot je ugotovljen po predpisih o ugotavljanju katastrskega dohodka na dan 30. Junija, leta, za katero se dohodek ugotavlja,
- pavšalna davčna osnova na čebelji panj (70 % pavšalne ocene dohodka na panj),
- dvakratnik katastrskega dohodka vinograda pri predelavi vina.

Katastrski dohodek se posameznemu zavezancu pripiše za zemljišča, ki jih ima pravico uporabljati. Pavšalna davčna osnova za panj se pripiše uporabniku panja, davčna osnova od dohodkov od proizvodnje vina se pripiše posameznemu zavezancu, članu gospodinjstva, ki ima pravico uporabljati vinograd.

Obdavčitev po normiranih odhodkih pomeni, da zavezanec ne ugotavlja dejanskih stroškov pri poslovanju, temveč so mu odhodki priznani v določenem deležu ustvarjenih prihodkov. Akontacija dohodnine se računa ob upoštevanju 70 % normiranih stroškov po stopnji 25 %. Akontacija dohodnine se lahko plačuje tudi po nižji stopnji, vendar ne nižji pod 10 %, in sicer za zavezanca, ki plačujejo obvezne prispevke za socialno varnost iz naslova opravljanja dejavnosti.

Primer: Izračunajte akontacijo davka iz opravljanje kmetijske in gozdarske dejavnosti pri 25 % stopnji davka. Prihodek iz opravljanja dejavnosti znaša 2.000 €.

Tabela 7: Izračun akontacije dohodnine iz opravljanja kmetijske in gozdarske dejavnosti

ZAP. ŠT	BESEDILO	ZNESEK V €
1.	PRIHODKI	2.000
2.	NORMIRANI STROŠKI ($1 \times 70 \%$)	1.400
3.	DAVČNA OSNOVA (1 – 2)	600
4.	DAVČNA STOPNJA (25 %)	
5.	DAVKE (3×4)	150
6.	NETO IZPLAČILO (1 – 5)	1.850

Vir: Lasten

Naloga: Za kmečko gospodinjstvo se šteje, če ni najeta delovna sila, če so prijavljeni kot eno gospodinjstvo in znaša njihov skupni katastrski dohodek 190 €. Odgovorite na vprašanje, ali je kmečko gospodinjstvo pravilno definirano in utemeljite odgovor.

3.1.4.4 Dohodek iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice

a) Dohodek iz oddajanja premoženja v najem

Za oddajanje premoženja v najem se šteje:

- vsako oddajanje premoženja na podlagi dogovora ali na drugi pravni podlagi, s katero najemodajalec prepusti najemniku določeno premoženje v uporabo, ali mu prepusti pravico do uporabe premoženja, najemnik pa mu je za to dolžan plačati ustrezno najemnino ali drugo nadomestilo,
- drugi primeri uporabe premoženja, ko tisti, katerega premoženje uporablja nekdo drug ali ima pravico do uporabe premoženja nekdo drug, prejema ustrezno nadomestilo.

Dohodek iz oddajanja premoženja v najem zajema najemnino, vse druge obveznosti in storitve, za katere se je zavezal najemnik (razen obratovalnih stroškov) ter premije, nadomestila, odškodnine in podobne dohodke v zvezi z uporabo premoženja.

Davčna osnova je doseženi dohodek iz oddajanja premoženja v najem, zmanjšana za 40 % normiranih stroškov ali za dejanske stroške vzdrževanja premoženja, ki ohranja uporabno vrednost premoženja, če jih v času oddajanja premoženja v najem plačuje najemodajalec sam. Konec leta pa lahko najemodajalec uveljavlja dejanske stroške. Davčna stopnja za davčni odtegljaj je 25 % od davčne osnove.

Primer: Davčni zavezanec je iz najema stanovanja pridobil 1.000 € bruto dohodka. Izračunajte davčno osnovo in neto dohodek.

Tabela 8: Dohodek iz oddajanja premoženja v najem

ZAP. ŠT.	BESEDILO	ZNESEK V €
1.	BRUTO DOHODEK	1.000
2.	NORMIRANI STROŠKI (1 × 40 %)	400
3.	DAVČNA OSNOVA (1 – 2)	600
4.	AKONTACIJA DOHODNINE (3 × 25 %)	150
5.	NETO IZPLAČILO (1 – 4)	850

Vir: Lasten

Kadar je izplačevalec dohodka pravna oseba ali fizična oseba, **ki opravlja dejavnost, obračuna akontacijo dohodnine kot davčni odtegljaj**. Dohodke, prejete iz oddajanja v najem fizičnim osebam, pa mora najemodajalec napovedati v 15-tih dneh od prejema dohodka oziroma v primeru oddajanja v najem za več mesecev v letu do 15. januarja za preteklo davčno leto. Na podlagi napovedi davčni organ izda odločbo o višini akontacije dohodnine v 30-tih dneh od dneva vložitve napovedi. Dohodnina iz oddajanja premoženja v najem se všteva v letno davčno osnovo in je dokončno obdavčena z letnim obračunom dohodnine.

Primer: Fizična oseba oddaja v najem samostojnemu podjetniku kletne prostore, ki jih le-ta uporablja za opravljanje frizerske dejavnosti. Dogovorita se za mesečno najemnino v višini 600 € neto. Obračunajte vse dajatve in izračunajte, koliko znašajo skupni stroški najemnine, in koliko je neto prejemek najemodajalca.

Tabela 9: Obdavčitev dohodkov iz oddajanja premoženja v najem kot davčni odtegljaj

ZAP. ŠT.	BESEDILO	%	Zdoh-1 (v €)
1.	Neto najemnina		600,00
2.	Koeficient za preračun v bruto		1,1764706
3.	Bruto znesek najemnine (1 × 2)		705,88
4.	Normirani odhodki (3 × 40 %)	40 %	282,35
5.	Davčna osnova (3 – 4)		423,53
6.	Davčni odtegljaj (5 × 25 %)	25 %	105,88
7.	Neto izplačilo		600,00

Vir: Lasten

Naloga: Miha ima v najemu poslovne prostore od Sare, ki je fizična oseba. Vrednost najemnine znaša 500 € mesečno. Izračunajte davek na najemnino.

b) Dohodek iz prenosa premoženjskih pravic

Dohodek iz premoženjskih pravic vključuje dohodek, dosežen z odstopom uporabe oziroma izkoriščanja ali odstopom pravice do uporabe oziroma pravice do izkoriščanja:

- materialne avtorske pravice in materialne pravice izvajalca,
- izuma, videza izdelka, znaka razlikovanja, tehnične izboljšave, načrta, formule, postopka itd.,
- osebnega imena, psevdonima ali podobe.

Za prenos premoženjske pravice imetnik prejme določeno nadomestilo za uporabo, izkoriščanje ali odstop pravice do uporabe oziroma pravice do izkoriščanja premoženjske pravice na podlagi sklenjene pogodbe.

Davčna osnova je dohodek iz prenosa premoženjskih pravic, zmanjšan za **normirane stroške v višini 10 % od dohodka**.

Davčna stopnja za davčni odtegljaj je 25 % od davčne osnove.

Normirani stroški se ne priznajo:

- imetniku premoženjske pravice, ki ni avtor, izvajalec, izumitelj ali druga oseba, ki ustvari predmet premoženjske pravice ter
- v primeru odstopa, uporabe oziroma koriščenja ali odstopa pravice do uporabe oziroma pravice do izkoriščanja osebnega imena, psevdonima ali podobe.

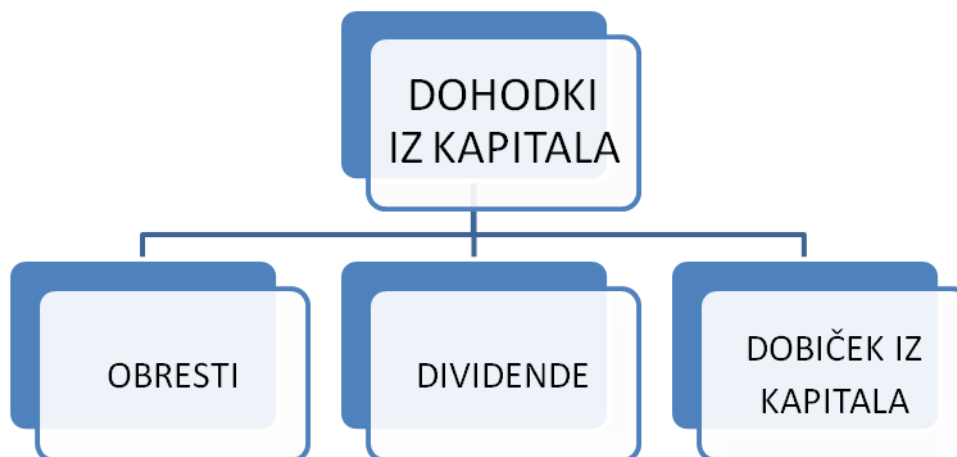
Primer: Avtor je prenesel materialno avtorsko pravico. Za to mu prevzemnik prizna 1.000,00 € neto.

Tabela 10: Dohodek iz prenosa premoženjskih pravic

ZAP.ŠT.	BESEDILO	%	ZNESEK V €
	Neto znesek		1.000,00
	Koeficient za preračun iz neto v bruto		1,290323
1.	Bruto znesek izplačila		1.290,32
2.	Normirani stroški	10 %	129,03
3.	Davčna osnova (1 – 2)		1.161,29
4.	Davčni odtegljaj (3 × 25 %)	25 %	290,32
5.	Neto izplačilo (1 – 4)		1.000,00

Vir: Lasten

3.1.4.5 Dohodki iz kapitala

Slika 17: Dohodki iz kapitala

Vir: Lasten

a) Obresti

Zakon o dohodnini kot obresti obdavčuje:

- obresti od posojil,
- obresti od dolžniških vrednostnih papirjev,
- obresti od denarnih depozitov pri bankah in hranilnicah ter druge podobne finančne terjatve do dolžnikov,
- dohodek iz oddajanja v finančni najem,
- dohodek iz življenjskih zavarovanj,
- dohodek, ki ga zavezanec doseže na podlagi delitve prihodkov vzajemnega sklada v obliki obresti.

V zakonu o dohodnini si pogledajte vrste obresti, za katere se ne plačuje dohodnina. Zakon je dostopen na spletni strani:

<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201051&stevilka=2764>

Davčna osnova so dosežene obresti (praviloma razlika med vplačilom in izplačilom oziroma znesek vračila, ki presega znesek glavnice). Zakon pa določa nekatere posebnosti.

Dohodnina se obračuna od obresti po **stopnji 20 % in se šteje za dokončni davek (cedularna obdavčitev)**.

Kadar obresti izplača fizična ali pravna oseba, ki ni plačnik davka, mora zavezanec vložiti napoved za odmero dohodnine do 15. dne v mesecu za preteklo trimesečje. V enakem roku mora zavezanec vložiti napoved tudi za obresti, ki jih je prejel iz tujine.

Rezident mora vložiti napoved za odmero dohodnine za obresti na denarne depozite dosežene pri bankah in hranilnicah v Sloveniji ter drugih državah članicah EU do 28.2. za preteklo leto. Izjema velja za zavezance, katerih obresti na depozite niso presegle 1.000 €.

Primer: Fizična oseba je posodila podjetju denarna sredstva. Za to ji je podjetje priznalo obresti v višini 1.000,00 €. Ob izplačilu obresti plačajo tudi dohodnino v višini 20 %.

$1.000,00 \text{ €} \times 20 \% = 200,00 \text{ €}$
 Nakazilo fizični osebi 800,00 € (1.000 € – 200 €).

Primer: Fizična oseba prejme od bančnega depozita obresti v višini 1.200,00 €. Ker so obresti na bančne depozite do višine 1.000,00 € neobdavčene, mora vložiti napoved za tiste obresti, ki so presegle 1.000,00 €.

$200,00 \times 20 \% = 40,00 \text{ €}$ (fizična oseba bo plačala na prejete obresti od depozitov pri bankah).

b) Dividende

Za **dividendo** se ne šteje zgolj dividenda v smislu delničarjeve pravice do izplačila dividende, temveč pomeni to vsakršno izplačilo dohodka delničarju, ki temelji na njegovem lastniškem deležu in ne pomeni zmanjšanje njegovega lastniškega deleža.

Tako kot dividende so po zakonu obdavčeni tudi:

- dobiček, ki se razdeli v zvezi z dolžniškimi vrednostnimi papirji, ki zagotavljajo udeležbo v dobičku,
- razdelitev dohodka v obliki delnic, zamenljivih obveznic ali v drugačni obliki, s katero se dobiček ali rezerve pripišejo kapitalskemu deležu družbenika,
- prikrito izplačilo dobička,
- dohodek na podlagi delitve čistega dobička vzajemnega sklada ali prihodkov vzajemnega sklada, ki se ne obravnavajo kot obresti (ZDDPO-2 2006).

Davčna osnova je dosežena dividenda, pri prikitem izplačilu dobička pa se davčna osnova določi na podlagi primerljive tržne cene. Davčna stopnja za obračun dohodnine od dividend je 20 %.

Primer: Ste delničar podjetja Petrol in imate 50 delnic. Bruto dividenda na delnico je 1,05 €. Izračunajte davek na dividendo in neto izplačilo.

Bruto vrednost dividend = število delnic \times bruto dividenda na delnico
 Bruto vrednost dividend = $50 \times 1,05 \text{ €}$
 Bruto vrednost dividend = 52,5 €

Davek (dohodnina) = bruto vrednost dividend \times 20 % davčna stopnja
 Davek (dohodnina) = $52,5 \text{ €} \times 20 \%$

Davek (dohodnina) = 10,50 €

Neto izplačilo = bruto vrednost dividend – davek (dohodnina)
 Neto izplačilo = $52,5 \text{ €} - 10,50 \text{ €}$
Neto izplačilo = 42,00 €

Primer: Fizična oseba ima lastniški delež v družbi z omejeno odgovornostjo. Po zaključnem računu družba izplača udeležbo v dobičku. Fizični osebi pripada 1.000,00 € udeležbe v dobičku. Ob izplačilu podjetje odtegne 20 % dohodnino od dividend, ki je dokončen davek.

$1.000,00 \text{ €} \times 20 \% = 200,00 \text{ €}$

Podjetje nakaže 200,00 € dohodnine na davčni urad in 800,00 € fizični osebi, prejemnici dividende.

Kadar dividende izplača fizična ali pravna oseba, ki ni plačnik davka, mora zavezanec vložiti napoved za odmero dohodnine do 15. dne v mesecu za preteklo trimesečje. V enakem roku mora vložiti napoved tudi zavezanec, ki je prejel dividende iz tujine.

c) Dobiček iz kapitala

Dobiček iz kapitala je dobiček, dosežen z odsvojitvijo kapitala. Za kapital se po zakonu štejejo:

- nepremičnine, ne glede na to, ali je bila odsvojena v spremenjenem ali nespremenjenem stanju,
- vrednostni papirji in deleži v gospodarskih družbah, zadrugah in drugih oblikah organiziranja,
- investicijski kuponi.

Za **obdavčljivo odsvojitvev kapitala** se šteje vsaka odsvojitvev kapitala, zlasti:

- prodaja kapitala,
- dajanje kapitala v dar,
- zamenjava kapitala,
- unovčenje investicijskega kupona,
- izplačilo sorazmernega dela likvidacijske mase vzajemnega sklada,
- izplačilo lastniškega deleža v primeru prenehanja gospodarske družbe, zadruge ali druge oblike organiziranja,
- zmanjšanje deleža v okviru zmanjšanja lastniškega kapitala gospodarske družbe, zadruge ali druge oblike organiziranja ter
- drugi primeri izplačila lastniškega deleža, izplačanega v denarju ali v naravi.

Šteje se, da je dobiček dosežen, ali izguba realizirana v času odsvojitve kapitala. Za nepremičnine pridobljene pred 1. 1. 2002 se dohodnina na kapitalski dobiček ne obračuna.

Davčna osnova od dobička iz kapitala je razlika med vrednostjo kapitala ob odsvojitvi in vrednostjo kapitala ob pridobitvi. V primeru realizirane izgube oziroma negativne razlike, lahko zavezanec v letu, za katero se odmerja dohodnina, za navedeno izgubo zmanjšuje pozitivno davčno osnovo za dobiček iz kapitala, vendar ne več, kot znaša pozitivna davčna osnova za dobiček iz kapitala.

Stopnja dohodnine je 20 % in velja kot dokončni davek. Stopnja dohodnine se znižuje vsakih pet let imetništva kapitala in znaša:

- za dopolnjenih 5 let (15 %),
- za dopolnjenih 10 let (10 %),
- za dopolnjenih 15 let (5 %).

Po 20 letih imetništva kapitala je stopnja 0 %.

Zaradi zniževanja davčne stopnje glede na čas imetništva kapitala je pomemben čas pridobitve in čas odsvojitve kapitala.

Kot **čas pridobitve kapitala** šteje datum sklenitve pogodbe oziroma datum pravnomočnosti sodne odločbe ali dokončnosti odločbe upravnega organa, na podlagi katere je fizična oseba

pridobila kapital. V drugih primerih se za čas pridobitve kapitala šteje datum, ki je razviden iz drugih dokazil.

Za čas odsvojitve kapitala se šteje datum sklenitve pogodbe oziroma datum pravnomočnosti sodne odločbe ali dokončnosti odločbe upravnega organa, na podlagi katerih je fizična oseba odsvojila kapital. V drugih primerih se za čas odsvojitve šteje datum, ki je razviden iz dokazil.

Vrednost kapitala ob odsvojitvi se šteje takrat, kadar je v prodajni ali drugi pogodbi navedena vrednost kapitala ob odsvojitvi ali primerljiva tržna cena. Ta vrednost pa se lahko zmanjša za stroške zavezanca pri:

- znesku davka na promet nepremičnin, ki ga je plačal zavezanec ob odsvojitvi,
- stroških, ki jih plača zavezanec v zvezi s cenitvijo odsvojene nepremičnine in se priznajo v dejanski višini, vendar ne več kot 188 €,
- normiranih stroških, povezanih z odsvojitvijo kapitala v višini 1 % od vrednosti kapitala ob odsvojitvi, brez upoštevanja cenilnih stroškov.

Pri prodaji kapitala je potrebno napoved za odmero dohodnine od dobičkov iz kapitala oddati v 15-tih dneh od prodaje kapitala. Enako velja tudi za prejem dohodkov ustvarjenih iz kapitala v tujini. Navedeni rok ne velja za prodajo vrednostnih papirjev in drugih deležev v kapitalu, kjer je rok 28. februar za preteklo leto.

Primer: Fizična oseba je leta 2005 kupila stanovanje za 150.000,00 € in ga je leta 2009 prodala za 190.000,00 €. Pri prodaji je z dohodnino obdavčena razlika med nabavno in prodajno vrednostjo nepremičnine. Pri tem gre za cedularno obdavčitev.

$190.000,00 - 150.000,00 = 40.000,00$ razlika, ki je obdavčena z dohodnino

$40.000,00 \text{ €} \times 20 \% = 8.000,00 \text{ €}$

3.1.4.6 Drugi dohodki

Za druge dohodke se štejejo vsi tisti dohodki fizične osebe, ki jih ni mogoče uvrstiti v katero drugo dohodninsko kategorijo.

Taki drugi dohodki so: nagrade, darila, dobitki v nagradnih igrah nad 42 €, ki niso igre na srečo, kjer je potrebno določeno znanje, spretnost ali naključje, ...

Med druge dohodke, **ki se ne všttevajo v davčno osnovo**, sodijo kadrovske in druge štipendije: do višine minimalne plače za študij v Sloveniji, do višine minimalne plače povečane za 60 % za študij v tujini. Štipendija, ki presega tako določen znesek, se všteva v davčno osnovo v višini, ki presega ta znesek.

Kaj spada med **druge dohodke** po zakonu od katerih se dohodnina ne plačuje, si pogledajte na spletni strani: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201051&stevilka=2764>

Davčno osnovo predstavljajo doseženi dohodki. V davčno osnovo pa se ne všttevajo posamezna darila, če njihova vrednost ne presega 42 € oziroma, če skupna vrednost vseh daril, prejetih v davčnem letu od istega darovalca, ne presega 84 €.

Stopnja za davčni odtegljaj znaša **25 %**.

Primer: Delavec je prejel nagrado v višini 50 € in 100 € od istega darovalca. Izračunajte davek na nagrado.

Davek = davčna osnova × davčna stopnja

Davek = 150 € × 25 %

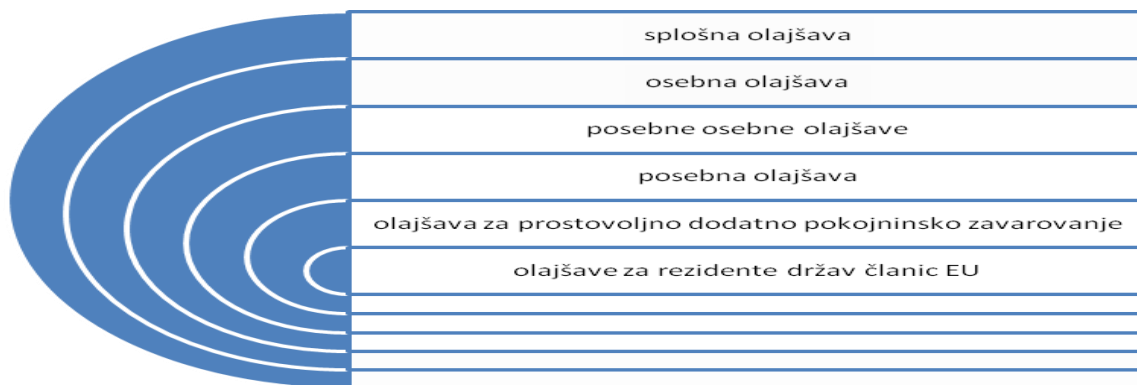
Davek = 37,5 €

Naloga: Aleš je prejel denarni dobiček za pravilno rešeno nagradno križanko. Znesek dobitka je 100 €. Pred izplačilom mora pravna oseba pridobiti Aleševo davčno številko. Od zneska podjetje obračuna, odtegne in plača akontacijo dohodnine po stopnji 25 %. Izračunajte akontacijo dohodnine.

3.1.5 Davčne olajšave

Vsakemu rezidentu se pri letni davčni napovedi in že tudi med letom pri plačilu akontacije dohodnine priznajo davčne olajšave. Vse olajšave so določene v absolutnih zneskih in se enkrat letno uskladijo s koeficientom rasti cen življenjskih potrebščin v Sloveniji za mesec november tekočega leta, v primerjavi z istim mesecem preteklega leta. Izjemo tega pravila predstavljajo olajšave za prejemnike pokojnin, nadomestil iz obveznega invalidskega zavarovanja in priznavalnin, ki so določene v relativnem razmerju do zneska prejema posameznega prejemnika.

Slika 18: Olajšave

Vir: Lasten

3.1.6 Stopnje dohodnine

Dohodnina se odmeri od neto letne davčne osnove po davčni lestvici, ki je predpisana z zakonom. Zneski neto letnih davčnih osnov se enkrat letno uskladijo s koeficientom rasti cen življenjskih potrebščin v Sloveniji za mesec november tekočega leta, v primerjavi z mesecem novembrom prejšnjega leta. Zneske določi minister za finance, najpozneje v decembru tekočega leta za naslednje leto.

Neto letna davčna osnova = letna bruto davčna osnova – prispevki za socialno varnost – olajšave po zakonu.

3.1.7 Obveznost plačevanja dohodnine in odmera dohodnine

Letna odmera dohodnine se opravi na osnovi podatkov, s katerimi razpolaga davčni organ in davčni zavezanec – rezident. Na osnovi teh podatkov davčni organ sestavi za davčnega zavezanca informativni izračun dohodnine, ki se šteje za davčno napoved rezidenta.

Akontacija dohodnine se zavezancu nerezidentu šteje kot dokončni davek.

Če je znesek odmerjene dohodnine na letni ravni večji od zneska plačane akontacije dohodnine med letom, mora zavezanec doplačati razliko dohodnine, v nasprotnem primeru pa davčni organ vrne preveč plačano dohodnino.

Načini in postopki za izračun so določeni v zakonu o davčnem postopku.

Primer: Fizična oseba je v davčnem letu 2009 prejela naslednje dohodke:

Besedilo	Bruto znesek v €	Prispevki za socialno varnost v €	Plačana akontacija dohodnine v €	Normirani stroški v €
Bruto plača	25.000,00	5.525,00	3.800,00	
Regres za letni dopust	1.000,00		380,00	
Dohodek iz dejavnosti	6.000,00		960,00	
Dohodek iz oddajanja premoženja v najem	12.000,00		1.800,00	4.800,00
Skupaj	44.000,00	5.525,00	6.940,00	4.800,00

Fizična oseba uveljavlja poleg splošne olajšave še olajšavo za dva otroka. Na spletni strani poiščite davčno lestvico in višino posameznih olajšav, ki veljajo v tem letu.

Lestvica je dostopna na:

http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/stopnje_dohodnine_za_let_2010/lestvica_za_odmero_dohodnine_in_olajšave_za_let_2010/

Tabela 11: Obdavčitev dohodkov fizičnih oseb – letna napoved

ZAP. ŠTEV.	BESEDILO	ZNESEK V €
1.	Bruto dohodki	44.000,00
2.	Plačani prispevki za socialno varnost	5.525,00
3.	Normirani stroški	4.800,00
4.	Splošna olajšava	3.051,35
5.	Olajšava za 1. otroka	2.251,46
6.	Olajšava za 2. otroka	2.447,62
7.	Osnova za akontacijo dohodnine (1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6)	25.924,57
8.	Fiksna dohodnina	3.186,48
9.	Dohodnina od razlike $(25.924,57 - 14.820,83) \times 0,41$	4.552,53
10.	Skupaj dohodnina (8 + 9)	7.739,01
11.	Že plačana akontacija	6.940,00
12.	Doplačilo za davčno leto	799,01

Vir: Lasten

3.1.8 Namenitev dela dohodnine

To je popolnoma nov instrument, po katerem zavezanci lahko namenijo del svoje dohodnine (do 0,5 %) za financiranje splošno koristnih namenov in za financiranje političnih strank in reprezentativnih sindikatov.

Za splošno koristne namene veljajo: humanitarni nameni (vključno z varstvom človekovih pravic), nameni varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, invalidski, dobrodelni, ekološki, kulturni, športni, religiozni in drugi nameni.

Podrobnejše postopke za izvajanje tega člena in seznam upravičenih organizacij določi vlada. (ZDOH-2 2006).

3.2 OBDAVČITEV DOHODKOV PRAVNIH OSEB

Slovenija je morala z vstopom v Evropsko unijo prilagoditi tudi davčno zakonodajo evropskim zakonom. Tako je bil v letu 2004 sprejet Zakon o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-1), katerega nekatere določbe so se začele uporabljati že s 1. 5. 2004, zakon kot tak pa se uporablja od 1. 1. 2005 dalje. Kasneje so bile sprejete dopolnitve, in tako se od 17. 11. 2006 uporablja nov dopolnjen zakon ZDDPO-2. Zadnja dopolnitev je bila sprejeta in objavljena v Uradnem listu RS 5/2009 z dne 23. 1. 2009.

Na spletni strani: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r07/predpis_ZAKO1607.html poiščite Zakon o davku od dohodka pravnih oseb in ugotovite, koliko dopolnitev je bilo objavljenih od 1. 5. 2004 do danes.

3.2.1 Davčni zavezanci

Zavezanec za davek je pravna oseba domačega in tujega prava (rezident in nerezident). Republika Slovenija in samoupravne lokalne skupnosti niso zavezanci, razen, če je v ZDDPO-2 drugače določeno.

Rezident je zavezan za davek od vseh dohodkov, ki imajo vir v Republiki Sloveniji in od vseh dohodkov, ki imajo svoj vir izven Slovenije (**obdavčitev po načelu svetovnega dohodka**).

Zavezanec je **rezident** Republike Slovenije, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- ima sedež v Sloveniji;
- ima kraj dejanskega delovanja posloводства v Sloveniji.

Nerezident je zavezanec za davek od vseh dohodkov, ki imajo **vir v Sloveniji** (pogoj pa je, da nima sedeža v Sloveniji in nima kraja dejanskega delovanja posloводства v Sloveniji), in sicer:

- od dohodkov, ki jih dosega z opravljanjem aktivnosti v poslovni enoti ali preko poslovne enote v Sloveniji;
- od drugih dohodkov.

V 8. členu ZDDPO-2 so naštetni vsi dohodki, ki imajo vir v Sloveniji.

Na internetu poiščite ZDDPO-2 in naštejite dohodke, ki imajo vir v Sloveniji. Zakon je dosegljiv na spletni strani:
http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r07/predpis_ZAKO4687

Dohodki, ki nimajo vira v Sloveniji, so dohodki z virom izven Slovenije.

3.2.2 Oprostitev

Davka od dohodka ne plačujejo: zavodi, društva, ustanove, verske skupnosti, politične stranke, zbornice, reprezentativni sindikati, če so v skladu s posebnim zakonom ustanovljeni za opravljanje nepridobitne dejavnosti in dejansko poslujejo skladno z namenom ustanovitve in delovanja.

Ti zavezanci pa plačujejo davek iz opravljanja **pridobitne** dejavnosti.

Pridobitna dejavnost se opravlja na trgu z namenom pridobivanja dobička (zavezanci z opravljanjem takšne dejavnosti na trgu konkurirajo drugim zavezancem za davek).

3.2.3 Davčno obdobje in predmet obdavčitve

Davčno obdobje je koledarsko leto. Z davkom od dohodka so obdavčeni dohodki zavezanca v davčnem obdobju koledarskega leta.

Davčni zavezanec pa se lahko odloči, da bo njegovo davčno obdobje enako njegovemu poslovnemu letu (če se le-to razlikuje od koledarskega leta), pri čemer davčno obdobje ne sme presegati 12 mesecev.

Zavezanec za davek o izbiri davčnega obdobja obvesti davčni organ. Izbrano davčno obdobje zavezanec ne sme spreminjati najmanj **tri leta**.

3.2.4 Davčna osnova

Davčna osnova je razlika med prihodki in odhodki, ugotovljenimi na podlagi računovodskih predpisov (Slovenskih računovodskih standardov) in na podlagi določil Zakona o davku od dohodka pravnih oseb (v nadaljevanju ZDDPO – upoštevajte veljavni zakon). Posebna pravila za davčno priznavanje prihodkov in odhodkov so določena v ZDDPO.

Pri določanju davčne osnove izhajamo vedno iz prihodkov in odhodkov ugotovljenih v izkazu poslovnega izida in letnem poročilu, sestavljenem v skladu z uvedenimi računovodskimi standardi.

Tabela 12: Ugotavljanje davčne osnove

1. Prihodki (ugotovljeni po računovodskih predpisih)
2. – Popravek prihodkov na raven davčno priznanih (izvzem prihodkov)
3. + Povečanje prihodkov
4. = DAVČNO PRIZNANI PRIHODKI (1 – 2 + 3)
5. Odhodki (ugotovljeni po računovodskih predpisih)
6. – Popravek odhodkov na raven davčno priznanih (zmanjšanja)
7. + Popravek odhodkov na raven davčno priznanih (povečanja)
8. = DAVČNO PRIZNANI ODHODKI (5 – 6 + 7)
9. = RAZLIKA med davčno priznanimi prihodki in odhodki (4 – 8)
10. = RAZLIKA med davčno priznanimi odhodki in prihodki (8 – 4)
11. Sprememba davčne osnove zaradi prehoda na nov način računovodenja
12. Povečanje davčne osnove
13. DAVČNA OSNOVA (9 + 11 + 12) ali (11 + 12 – 10), če je > 0
14. DAVČNA IZGUBA (11 + 12 – 10), če je < 0
15. Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave
16. OSNOVA ZA DAVEK (13 – 15)
17. DAVEK (zaporedna $16 \times 20\%$)
18. Odbitek tujega davka
19. Povečanje ali zmanjšanje davka zaradi sprememb odbitka tujega davka
20. DAVČNA OBVEZNOST (17 – 18 ± 19)
21. Zmanjšanje davčne obveznosti za plačani znesek odtegnjenega davka
22. Vplačane akontacije
23. OBVEZNOST ZA DOPLAČILO DAVKA (20 – 21 – 22), če > 0
24. PREVEČ VPLAČANE AKONTACIJE (20 – 21 – 22), če < 0
25. Akontacija
26. Mesečni obrok akontacije
27. Trimesečni obrok akontacije

Vir: http://www.durs.gov.si/fileadmin/durs.gov.si/pageuploads/Davki/predpisi_in_pojasnila/Dohodnina/Obrazci-SP/172.pdf

Primer: Podjetje, ki je zavezanec za davek od dohodka pravnih oseb, je v letu 2009 ustvarilo naslednje prihodke in odhodke po računovodskih standardih: prihodki od prodaje proizvodov in storitev 2.500.000 €, stroški nabavne vrednosti prodanega blaga 950.000 €, stroški materiala in storitev 800.000 €, stroški dela 650.000 €, stroški dolgoročnih rezervacij 35.000 €, drugi stroški 1.000 €, finančni prihodki 11.000 €, finančni odhodki 13.000 €, drugi prihodki 3.500€ in drugi odhodki 1.7000 €.

Ugotovite najprej razliko med prihodki in odhodki in nato upoštevajte naslednje davčno nepriznane ali delno priznane odhodke, in sicer:

- plačane zamudne obresti od nepravčasno plačanih davkov in prispevkov v višini 5.000 €,
- plačane denarne kazni v višini 2.000 €,
- reprezentanco v višini 9.000 €, ti stroški so 50 % davčno priznani,
- dolgoročne rezervacije stroškov so 50 % davčno priznane,
- preveč obračunano amortizacijo opreme v višini 5.000 €,
- plačane donacije fizični osebi v višini 2.000 €,
- plačane donacije Rdečemu križu v višini 10.000 €.

Pri računanju davčne osnove upoštevajte tudi naslednje olajšave:

- 60 % olajšavo za vlaganje v raziskave in razvoj. Za raziskovalno razvojno dejavnost so v letu 2009 namenili 20.000 €,
- investicijsko olajšavo v višini 30 % investiranega zneska oziroma največ 30.000 €. V letu 2009 so kupili za 150.000 € opreme,
- 50 % olajšavo za zaposlovanje invalidov. V letu 2009 so invalidnim osebam izplačali 13.000 € bruto plač,
- upoštevajte tudi olajšavo za donacije.

Podjetje je med letom plačalo 14.000 € akontacije davka.

Izračunajte:

- davčno obveznost za leto 2009 (pri tem upoštevajte 21 % davek),
- koliko davka morajo za leto 2009 doplačati oz. bodo dobili vrnjenega in
- kakšna je mesečna akontacija davka za leto 2010.

Tabela 13: Obdavčitev dohodkov pravnih oseb

ZAP. ŠT	BESEDILO	ZNESEK V €
	Prihodki :	2.514.500,00
	Odhodki:	2.450.700,00
1.	Razlika med prihodki in odhodki:	63.800,00
	Davčno nepriznani odhodki, oziroma delno priznani odhodki	
	Plačane zamudne obresti od davkov in prispevkov	5.000,00
	Plačane denarne kazni	2.000,00
	Reprezentanca	4.500,00
	Dolgoročne rezervacije stroškov	17.500,00
	Preveč obračunana amortizacija opreme	5.000,00
	Donacije fizičnim osebam	2.000,00
	Plačane donacije Rdečemu križu	10.000,00
2.	Skupaj davčno nepriznani odhodki	46.000,00
	Davčne olajšave	
	Vlaganje v raziskave in razvoj	12.000,00
	Investicijska olajšava	30.000,00
	Olajšava za zaposlitev invalidov	6.500,00
	Olajšava za donacije	7.543,50
3.	Skupaj davčne olajšave	56.043,50
4.	Davčna osnova (1 + 2 – 3)	53.756,50
5.	Davek za 2009 (4 × 21 %)	11.288,87
6.	Plačana akontacija davka	14.000,00
7.	Vračilo davka za leto 2009 (6 – 5)	2.711,14
8.	Mesečna akontacija davka za leto 2010 (zap. št. 4 × 20 %) / 12)	895,94

Vir: Lasten

3.2.5 Davčne olajšave in davčne stopnje

Davčne olajšave lahko koristi na naslednjih področjih:

- vlaganje v raziskave in razvoj,
- investiranje v opremo in neopredmetena sredstva,
- zaposlovanje invalidov,
- izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju,
- prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje,
- donacije.

Davek se plačuje po stopnji **20 %** od davčne osnove. V prehodnem obdobju 2009 se davek plačuje po stopnji 21 %.

Davek **po stopnji 0 %** velja za:

- investicijske sklade, obdavčene po tem zakonu, ki so ustanovljeni po zakonu, ki ureja investicijske sklade in družbe za upravljanje, če do 30. novembra tega obdobja razdelijo najmanj 90 % poslovnega dobička prejšnjega davčnega obdobja;

- pokojninske sklade, ki so ustanovljeni po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje;
- zavarovalnice, ki lahko izvajajo pokojninski načrt v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, če sestavijo ločen davčni obračun samo za ta pokojninski načrt;
- družbe tveganega kapitala, ki so ustanovljene v skladu z zakonom, ki ureja družbe tveganega kapitala, če sestavi ločeni obračun samo za ta del dejavnosti.

Rezident lahko od obveznosti za plačilo davka po davčnem obračunu za posamezno davčno obdobje odšteje znesek davka, ki ga je plačal od dohodkov iz virov izven Slovenije, vendar pa mora za to izpolnjevati določene pogoje. Več o odbitku tujega davka si pogledajte v ZDDPO-2.

3.2.6 Obračunavanje in plačevanje davka

Davčni zavezanec sam obračuna in plača davek. V primeru davčnega odtegljaja davek izračuna, odtegne in plača plačnik davka. Banka Slovenije ne izračunava in ne plača davka. Od dohodkov rezidenta in nerezidenta se med davčnim obdobjem plačuje akontacija davka.

3.2.7 Davčni obračun

Pri izdelavi davčnega obračuna morajo pravne osebe upoštevati materialne predpise, s katerimi zakonodajalec določi, kdo je zavezanec za plačilo davka, kaj je osnova za obračun davka, kakšna je davčna stopnja, kakšne so olajšave, ki zmanjšujejo davčno osnovo ter kako in kdaj se davek plačuje.

Obliko davčnega obračuna, njegove sestavne dele, način in roke predložitve ter pravice in obveznosti strank v postopku pa določajo postopkovni predpisi.

Davčni obračun morajo predložiti vsi davčni zavezanci, tudi tisti, ki so plačila davka oproščeni, in tisti, ki obračunavajo davek po stopnji 0 %.

Davčni zavezanec predloži davčnemu organu:

- obrazec obračun davka od dohodkov pravnih oseb s prilogami,
- izkaz poslovnega izida (sestavljen v skladu s SRS) s pojasnili,
- bilanco stanja s pojasnili,
- izkaz gibanja kapitala s prikazom uporabe čistega dobička oziroma s prikazom pokrivanja izgube (za tiste družbe, ki ga morajo predlagati po zakonu).

Davčni zavezanec v davčnem obračunu izračuna dokončno davčno obveznost za preteklo davčno obdobje in akontacijo davka za tekoče davčno obdobje.

Davčni obračun morajo družbe predložiti davčnemu organu najkasneje v treh mesecih po koncu davčnega leta.

3.2.8 Obrazec davek od dohodka pravnih oseb

Davčni zavezanci morajo v roku treh mesecev po končanju davčnega leta predložiti davčnemu uradu obrazec obračun davka od dohodkov pravnih oseb.

Obrazec je sestavljen iz: splošnega dela in obračunskega dela.

V splošnem delu obrazca so:

- osnovni podatki o zavezancu,
- podatki o statusu zavezanca,
- podatki o povezanih osebah zavezanca,
- podatki o načinu ugotavljanja davka (individualno, skupinsko).

V obračunskem delu obrazca so prikazani:

- davčno priznani prihodki in odhodki,
- davčna osnova in davčna izguba,
- davčne olajšave,
- obračun davka,
- že plačan davek za davčno obdobje,
- razlika za doplačilo ali vračilo po davčnem obračunu in
- izračun akontacije davka za prihodnje davčno obdobje.

Davčno priznani prihodki in odhodki izhajajo iz zneskov, ki so prikazani v izkazu poslovnega izida – sestavljenem v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi. Prihodki in odhodki ugotovljeni po SRS se povečujejo ali zmanjšujejo na raven davčno priznanih.

V obrazcu imamo posebno zaporedno številko tudi za povečevanje davčne osnove zaradi neizpolnjevanja pogojev, za predhodno koriščenje davčne olajšave na področju investiranja, zaposlovanja in oblikovanja investicijskih rezerv.

Akontacija davka za prihodnje leto se plačuje mesečno ali trimesečno, odvisno od velikosti letne obveznosti. Če bo letna akontacija davka preseгла 400 €, bo zavezanec plačeval mesečne obroke, sicer pa trimesečne obroke akontacije davka.

Akontacija davka zapade v plačilo zadnji dan v mesecu, na katerega se akontacija nanaša, davčni zavezanec pa jo mora plačati v desetih dneh po zapadlosti.

POVZETEK POGLAVJA

Ločimo posredno in neposredno obdavčevanje. Pri neposrednem obdavčevanju ločimo obdavčitev fizičnih oseb in obdavčitev pravnih oseb. Dohodnina je davek, ki se plačuje od dohodkov fizičnih oseb, pridobljenih v posameznem koledarskem letu. Je prihodek državnega proračuna in proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti. Dohodnina je bila kot oblika osebnega davka v Sloveniji uvedena v letu 1991, ko so davčni zavezanci prvič oddali napoved za dohodnino. Zavezanci za dohodnino so fizične osebe, ki se delijo na rezidente in nerezidente Slovenije. Dohodki se po Zakonu o dohodnini delijo na aktivne, pasivne ter druge dohodke. Dohodnina vsebuje šest skupin dohodkov. Dohodek iz zaposlitve vključuje vse dohodke, ki jih prejme fizična oseba na podlagi zaposlitve v zvezi s preteklo in sedanjo zaposlitvijo. Za dohodek iz dejavnosti se šteje dohodek, dosežen z neodvisnim in samostojnim opravljanjem dejavnosti, ne glede na namen in rezultat opravljanja dejavnosti. Po zakonu o dohodnini se za dohodek, dosežen z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, štejejo vsi dohodki v zvezi z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo na kmečkem gospodarstvu. Za oddajanje premoženja v najem se šteje vsako oddajanje premoženja na podlagi dogovora, ali na drugi pravni podlagi. Dohodek iz premoženjskih pravic vključuje dohodek, dosežen z odstopom uporabe oziroma izkoriščanja ali odstopom pravice do uporabe oziroma pravice do izkoriščanja. Dohodki iz kapitala zajemajo obresti, dividende in dobiček iz kapitala. Za druge dohodke se štejejo vsi tisti dohodki fizične osebe, ki jih ni mogoče uvrstiti v katero drugo dohodninsko kategorijo (nagrade, darila,...). Vsakemu rezidentu se pri letni davčni napovedi in že tudi med letom pri

plačilu akontacije dohodnine priznajo davčne olajšave. Vse olajšave so določene v absolutnih zneskih in se enkrat letno uskladijo s koeficientom rasti cen življenjskih potrebščin. Dohodnina se odmeri od neto letne davčne osnove po davčni lestvici, ki je predpisana z zakonom. Če je znesek odmerjene dohodnine na letni ravni večji od zneska plačane akontacije dohodnine med letom, mora zavezanec doplačati razliko dohodnine, v nasprotnem primeru pa davčni organ vrne preveč plačano dohodnino.

Pri davku od dohodka pravnih oseb je zavezanec za davek pravna oseba domačega in tujega prava (rezident in nerezident). Davka od dohodka ne plačujejo: zavodi, društva, ustanove, verske skupnosti, politične stranke, ... Davčno obdobje je koledarsko leto. Predmet obdavčitve po zakonu o davku od dohodka je dobiček rezidenta in dobiček nerezidenta. Dobiček je razlika med prihodki in odhodki ugotovljenimi na podlagi računovodskih predpisov. Davek se plačuje po stopnji 20 % od davčne osnove. V prehodnem obdobju 2009 se davek plačuje po stopnji 21 %. Davčni zavezanec sam obračuna in plača davek. Pri izdelavi davčnega obračuna morajo pravne osebe upoštevati materialne predpise. Obliko davčnega obračuna, njegove sestavne dele, način in roke predložitve ter pravice in obveznosti strank v postopku pa določajo postopkovni predpisi. Davčni zavezanci morajo v roku treh mesecev po končanju davčnega leta predložiti davčnemu uradu obrazec obračun davka od dohodkov pravnih oseb.

Utrjevanje

1. Podjetje Radovednež d.o.o. naroči pisatelju Mateju, da napiše knjigo – življenjepisa o Janu P. V tem primeru podjetje sklene avtorsko pogodbo s pisateljem.

Podjetje Radovednež d. o. o. odkupi avtorske pravice od pisatelja Mateja za knjigo Življenje Jana P. V tem primeru gre za dohodek iz premoženjskih pravic. Obdavčitev je v obeh primerih enaka. Obrazložite zakaj.
2. Obrazložite ali je dohodek, ki ga prejme Aleš, ker je oddal svoj avtomobil v najem, obdavčen!
3. Razmislite, kako bi moralo podjetje postopati, če bi namesto denarne nagrade stotih € Alešu podarilo knjižno nagrado v prav takšni vrednosti.
4. Podjetje je kupilo nepremičnino v vrednosti 9.000 €. Čez šest let je to nepremičnino prodalo. Najelo je cenilca, ki je nepremičnino ocenil na 7.000 €. Cenilec je zaračunal za cenitev 200 €. Izračunajte davek na dobiček.
5. Meseca septembra ste zaslužili bruto 1.000 €. Nimate vzdrževanih družinskih članov. Izračunajte davčno osnovo in neto plačo.
6. Klara je v prometni nesreči uničila avtomobil. Ker je imela avto zavarovan, je od zavarovalnice prejela odškodnino v višini 5.000 €. Ali je prejeta odškodnina obdavčena? Komentirajte svoj odgovor.
7. Na osnovi podatkov izračunajte za delavca bruto plačo, neto plačo, plačo za izplačilo (koliko dobi nakazano na transakcijski račun), prispevke na bruto plačo, skupne stroške dela. V mesecu januarju je bilo 168 ur dela, od tega 8 ur praznikov. Delavec je imel 5 dni letnega dopusta, osnovna bruto urna postavka delavca je bila 20 €. Delavec ima 5 let delovne dobe, zato mu delodajalec izplača tudi dodatek za delovno dobo, ki

znaša 0,50 % za vsako leto dela, pri plači se mu upošteva tudi boniteta za uporabo službenega avtomobila v privatne namene v višini 250,00 €. Delavec uveljavlja olajšavo za vzdrževane družinske člane, in sicer za enega otroka in za ženo. Pri plači mu je delodajalec obračunal in izplačal 3 dnevnic za celodnevno službeno potovanje, v višini 21 €/dan. Delodajalec delavcu izplača povračilo stroškov za prehrano v višini 6,12 € na delovni dan. Za dneve, ko delavec dobi dnevnic, ne dobi izplačano nadomestilo za prehrano. Pri banki ima najet dolgoročni stanovanjski kredit, zato mu delodajalec mesečno odteguje od plače 150 €.

8. Samostojni podjetnik »Jozé« s. p. je v letu 2009 ustvaril 1.000.000 € prihodkov po računovodskih standardih in 800.000 € odhodkov po računovodskih standardih. V letu 2009 je imel 5.000 € stroškov reprezentance, ki so 50 % davčno priznani, donacij v višini 2.000 €, ki so davčno nepriznani odhodek (donacije pa so olajšava v višini 0,3% ustvarjenih prihodkov). Samostojni podjetnik je imel tudi 500 € obresti od nepravočasno plačanih davkov in prispevkov in 700 € plačanih denarnih kazni. Tako plačane obresti kot plačane denarne kazni so davčno nepriznane. V davčnem letu je upošteval tudi olajšavo za investiranje v višini 30 % od 50.000,00 € in olajšavo za zaposlovanje invalidov v višini 50 % izplačanih plač, to je od 15.000,00 €. Izračunajte, kakšna je davčna obveznost za samostojnega podjetnika za leto 2009. Davek izračunajte po lestvici.
9. Fizična oseba odda v najem poslovni prostor družbi z omejeno odgovornostjo. Najemnik in najemodajalec se s pogodbo dogovorita za najemnino v višini 600 € bruto. Izračunajte, kakšna je bruto najemnina in kakšni so skupni stroški oddajanja nepremičnine v najem.
10. Avtor je prenesel materialno avtorsko pravico. Za to mu prevzemnik prizna 1.500,00 € bruto.
11. Davčni zavezanec je pridobil 1.000 € bruto dohodka iz premoženjskih pravic. Po zakonu so mu priznani normirani stroški v višini 10 %. Davčna stopnja za oddajanje premoženja v najem je 25 %. Izračunajte davčno osnovo in neto dohodek.
12. Podjetje je kupilo nepremičnino v vrednosti 5.000 €. Čez šest let je to nepremičnino prodalo. Najelo je cenilca, ki je nepremičnino ocenil na 7.000 €. Cenilec je zaračunal za cenitev 150 €. Izračunajte davek na dobiček.
13. Podjetje Dota d. o. o. je začelo poslovati 1. 8. 2010. Predvideva se, da bo ustvarilo 300.000 € prihodkov in 250.000 € odhodkov. Izračunajte osnovo za davek in akontacijo davka od 1. 8. 2010 do 31. 12. 2010.

4 SISTEM POSREDNIH DAVKOV

UVOD

Predlog novele Zakona o trošarinah določa zvišanje trošarin za električno energijo, zemeljski plin ter cigarete z letošnjim avgustom. S 1. avgustom z veljavnega enega evra na 6,05 evra za megavatno uro, s 1. novembrom pa dodatno na 12,10 evra za megavatno uro. Za električno energijo ministrstvo predlaga zvišanje trošarine v dveh korakih. To bo veljalo do 31. decembra 2011, ko se bo znesek trošarine vrnil na zdajšnjo raven.

Če bo vlada predlog uresničila, se bo račun gospodinjstva samo zaradi dviga trošarine podražil za 8,6 oz. 10,2 odstotka na mesec. Kaj to pomeni za gospodinjstvo (štiri članska družina, oče prejema minimalno plačo in imajo dva otroka, in sicer študenta in dijaka)?

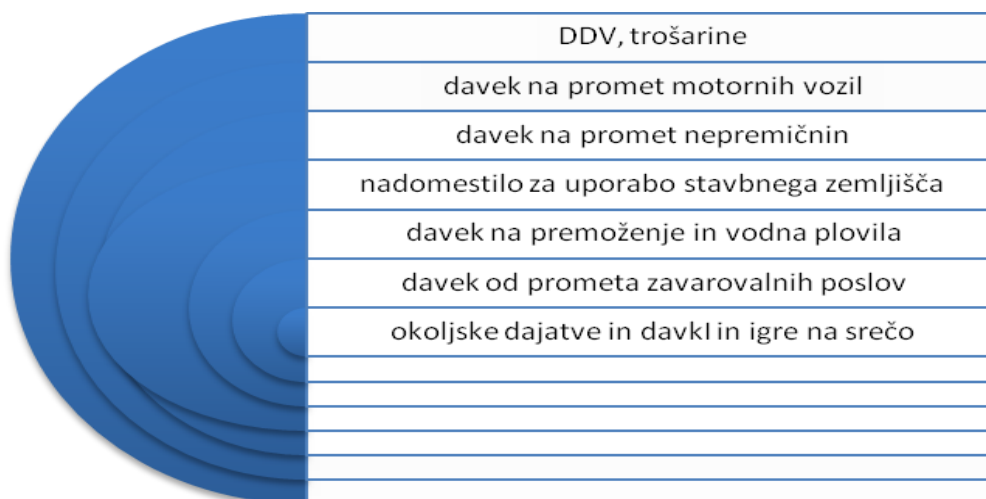
Višje trošarine na električno energijo in zemeljski plin bodo slovensko industrijo spravile na kolena. Razmislite in komentirajte to trditev.

Obračun davka na motorna vozila se je v letu 2010 spremenil. Po starem zakonu so davki odvisni od vrednosti avtomobila, najvišja davčna stopnja pa je 13 odstotkov. Nov zakon na motorna vozila pa temelji na izpušnih ogljikovega dioksida. Razmislite in komentirajte to spremembo zakona.

Odpotovali ste na dopust v Portorož in se odločili za igranje na igralnem avtomatu. Na igralnem avtomatu ste zadeli 200 €. Ker ste zadeli manj kot 400 €, vam ni treba obračunati in plačati davka. Zakaj?

V tem poglavju boste spoznali: davek na dodano vrednost, trošarine, davek na promet motornih vozil, davek na promet nepremičnine, nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, davek na premoženje, davek na vodna plovila, davek od prometa zavarovalnih poslov, okoljske dajatve in davke od iger na srečo, posebni davek na določene prejemke, ki ga plačujejo pravne osebe in zasebniki, ki izplačujejo dohodke fizičnim osebam na podlagi pogodb o delu.

Po tem poglavju boste znali: izračunati DDV, trošarine, davek na promet vozil in promet nepremičnin, nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, davek na premoženje, davek na vodna plovila, davek od prometa zavarovalnih poslov, okoljske dajatve in davke od iger na srečo, kdaj morajo pravne osebe in zasebniki plačati posebni davek na določene prejemke in po kakšni stopnji.

Slika 19: Sistem posrednega obdavčevanja
Vir: Lasten

4.1 DAVEK NA DODANO VREDNOST (DDV)

Slovenija je začela uporabljati novo obdavčitev z DDV s 1. 7. 1999 in se tako pridružila državam, ki ga že uporabljajo. V državah Evropske unije, kamor je Slovenija pristopila s 1. 5. 2004, je sistem DDV obvezna oblika prometnega davka, ki temelji na šesti smernici, ki so jo leta 1977 sprejele države Evropske skupnosti.

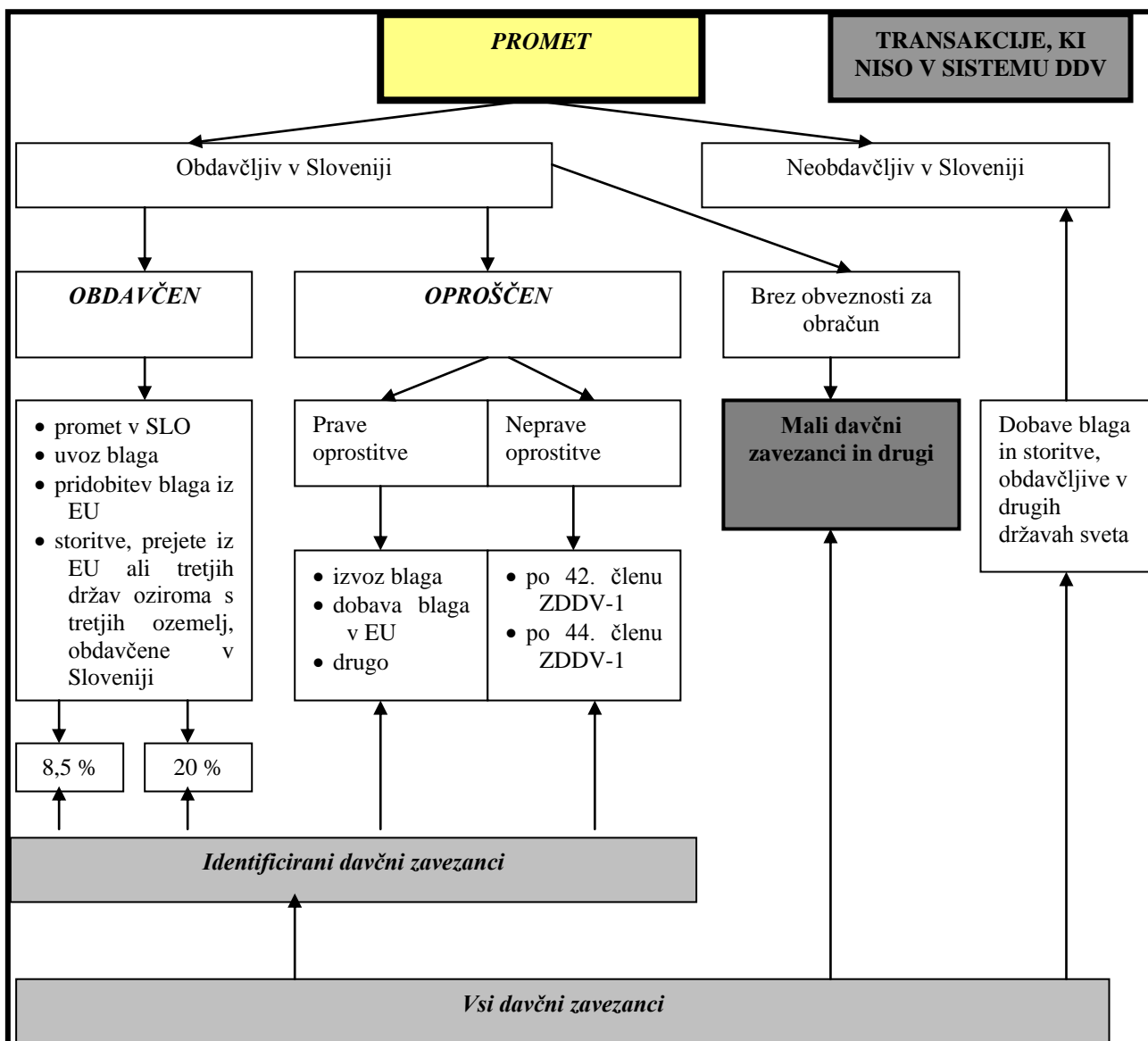
Slovenski Zakon o davku na dodano vrednost (v nadaljevanju ZDDV) temelji na kreditni metodi obračunavanja DDV. Pri tej metodi davčni zavezanec odšteje znesek DDV obračunanega ob nabavah, od zneska DDV obračunanega ob dobavah. Razlika se kot terjatev oziroma obveznost do države napove v davčnem obračunu za posamezno davčno obdobje. Kreditna metoda je obvezna za države Evropske unije.

DDV torej temelji na izhodišču, da se v vsaki fazi obdavči le vrednost, ki je bila dodana blagu ali storitvi v tej fazi prometa. Če torej vsak udeleženec v proizvodno-distribucijski verigi doda blagu neko vrednost, ki predstavlja davčno osnovo v tej fazi prometa, bi morala končna cena takšnega blaga v maloprodaji predstavljati seštevek vseh dodanih vrednosti posameznih faz tega cikla. **Davčni zavezanec je proizvajalec oz. prodajalec, vendar samo plačilo davka na dodano vrednost na koncu bremeni potrošnika, ki blago kupi.** Pri DDV vsak udeleženec v verigi obračuna DDV na seštevek dodanih vrednosti do te faze, hkrati pa od tega zneska odšteje DDV, ki je vsebovan v vseh prejšnjih proizvodnih fazah.

Dobra stran DDV je preprostost njegovega obračuna na računih, saj ima samo dve davčni stopnji. DDV je potrebno obračunati na vsaki stopnji prometa.

DDV ne bremeni tistih podjetij, ki imajo pravico do poročuna celotnega vstopnega davka. Ta podjetja spremljajo vse stroške nabave proizvodov in storitev po čisti vrednosti brez DDV (**DDV je za ta podjetja stroškovno nevtralen**).

DDV vpliva na likvidnost podjetij, saj je dobaviteljem potrebno poravnati dolg skupaj z DDV. Zaradi tega je v podjetjih zelo pomembno **analiziranje denarnih tokov**.

Slika 20: Kaj je obdavčeno z DDV?

Vir: Revija za računovodstvo in finance IKS 10-11/2007, str. 20

Davčni zavezanec je vsaka oseba (pravna in fizična), ki kjerkoli neodvisno opravlja katerokoli **ekonomsko dejavnost**.

Državni organi in organizacije, organi lokalnih skupnosti ter druge osebe javnega prava niso davčni zavezanci.

Davčni zavezanec se mora obvezno identificirati za obračunavanje DDV, če je v zadnjih 12 mesecih dosegel oziroma je verjetno, da bo dosegel obdavčljivi promet več kot 25.000,00 €.

Mali davčni zavezanci se po zakonu niso dolžni identificirati na namene DDV, če v obdobju zadnjih 12 mesecev ne dosegajo 25.000 € obdavčljivega prometa. Lahko pa se prostovoljno vključijo v sistem obračunavanja in plačevanja DDV, vendar morajo v sistemu ostati najmanj 5 let.

Dobava blaga in storitev v okviru **osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti** je oproščena obračunavanja DDV, če katastrski dohodek vseh članov kmečkega gospodinjstva za zadnje koledarsko leto ne presega **7.500 €** (ZDDV-1 2005).

4.1.1 Identifikacija za namene DDV

Davčni zavezanec (pravna ali fizična oseba) mora pristojnemu davčnemu organu predložiti zahtevek za izdajo identifikacijske številke za DDV in sporočiti tudi vsakršno spremembo v zvezi z dejavnostjo in prenehanjem dejavnosti.

Davčni zavezanec predloži zahtevek za identifikacijo za namene DDV **najpozneje v tistem mesecu, v katerem je verjetno, da bo vrednost obdavčljivega prometa preseгла 25.000 €**. Davčni organ na podlagi zahtevka izda odločbo o zavezanosti za DDV oziroma ID za namene DDV.

Identifikacijska številka za namene DDV je davčna številka s predpono SI.

O prenehanju identifikacije za namene DDV se davčni organ odloči, ko **prejme zahtevek davčnega zavezanca ali pravne osebe**, ki ni davčni zavezanec, za prenehanje identifikacije za namene DDV oziroma po uradni dolžnosti, če ugotovi, da **ne obstajajo več razlogi** za identifikacijo za namene DDV.

Na spletni strani davčnega urada RS poiščite obrazec, s katerim se le-ta identificira za namene DDV. Poskusite ga tudi izpolniti. Nahaja se na spletni strani:

http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/davek_na_dodano_vrednost_za_pravne_osebe_in_za_fizicne_osebe_ki_opravljajo_dejavnost_obrazci/obrazec

4.1.2 Predmet obdavčitve z DDV

Z davkom na dodano vrednost so obdavčene naslednje transakcije:

- a) dobave blaga, ki jih davčni zavezanec oziroma zavezanka opravi v okviru opravljanja svoje ekonomske dejavnosti na ozemlju Republike Slovenije;
- b) pridobitve blaga znotraj Skupnosti, ki jih na ozemlju Slovenije opravi za plačilo:
 - davčni zavezanec v okviru opravljanja svoje ekonomske dejavnosti,
 - v primeru pridobitve novih prevoznih sredstev,
 - v primeru pridobitve trošarinskih izdelkov;
- c) opravljanje storitev, ki jih davčni zavezanec opravi v okviru opravljanja svoje ekonomske dejavnosti na ozemlju Slovenije za plačilo;
- d) uvoz blaga.

Naloga: Podjetje je ob koncu leta vsakemu kupcu podarilo pisalni set z emblemom firme, katerega vrednost je 10 €. Ali mora ob podaritvi poslovnih daril obračunati DDV?

Pridobitev blaga znotraj Skupnosti pomeni pridobitev pravice razpolaganja na premoženju, kot da bi bil pridobitelj lastnik, ki jih pridobitelju odpošlje ali odpelje v Slovenijo iz druge države članice prodajalec ali sam pridobitelj ali druga oseba za račun enega od njiju.

Za kraj, **kjer je bila opravljena storitev se šteje kraj**, kjer ima davčni zavezanec, ki opravi storitev, sedež svoje dejavnosti ali stalno poslovno enoto, iz katere je opravljena storitev oziroma, če takega kraja ni, kraj, kjer ima stalno prebivališče ali običajno prebiva.

Naloga: Pravna oseba, ki je registrirana za opravljanje dejavnosti v Avstriji, je naročila prevoz prevoznemu podjetju v Sloveniji. Slovenski prevoznik je opravil prevoz blaga v EU. Ali slovenski prevoznik obračuna slovenski DDV?

4.1.3 Davčna osnova

Davčna osnova vključuje vse, kar predstavlja plačilo, ki ga je prejel, ali ga bo prejel dobavitelj ali izvajalec od kupca, naročnika, ali tretje osebe za dobave, vključno s subvencijami.

V davčno osnovo se všttevajo, če že niso všteti:

- trošarine in drugi davki, takse, uvozne in druge dajatve, razen DDV;
- postranski stroški, kot so provizije, stroški pakiranja, prevoza in zavarovanja, ki jih dobavitelj ali izvajalec zaračuna kupcu oziroma naročniku storitve.

V davčno osnovo se ne všttevajo:

- cenovni popusti za predčasno plačilo;
- cenovni popusti in rabati, odobreni naročniku in obračunani v trenutku dobave;
- zneski, ki jih davčni zavezanec prejme od svojega naročnika kot povračilo za izdatke, ki jih je plačal v imenu in za račun naročnika in jih vodi v svojem knjigovodstvu kot prehodne postavke. Davčni zavezanec mora zagotoviti dokazila o dejanskem znesku teh izdatkov in ne sme odbiti morebiti zaračunanega DDV od teh transakcij.

Pri pridobitvi blaga znotraj Skupnosti se davčna osnova določi na podlagi istih elementov kot se uporabljajo za določitev davčne osnove pri domačih dobavah blaga in storitev.

Davčna osnova pri uvozu blaga je carinska vrednost, določena v skladu z veljavnimi carinskimi predpisi Skupnosti.

4.1.4 Davčna stopnja

DDV se obračunava po naslednjih stopnjah:

- splošni 20 % davčni stopnji,
- po nižji 8,5 % stopnji in
- po stopnji 0 % za oproščene dejavnosti.

Pri izračunu DDV vsebovanega v plačilu (na primer v predplačilu) se uporablja preračunana davčna stopnja.

Preračunana davčna stopnja = $(\text{stopnja DDV} \times 100) / (100 + \text{stopnja DDV})$

Tabela 14: Prikaz davčnih stopenj

Splošna davčna stopnja %		Znižana davčna stopnja %	
predpisana	preračunana	predpisana	preračunana
20	16,6667	8,5	7,8341

Vir: Lasten

Primer: V mesecu septembru se izstavili račun za knjigo v višini 24 €. Koliko DDV je v tej ceni?

Za knjige je stopnja davka 8,5 %. Ker izhajate iz končne prodajne cene, morate preračunati davčno stopnjo, in sicer takole:

$$\text{Preračunana davčna stopnja} = (\text{stopnja DDV} \times 100) / (100 + \text{stopnja DDV})$$

$$\text{Preračunana davčna stopnja} = (8,5 \times 100) / (100 + 8,5)$$

$$\text{Preračunana davčna stopnja} = 7,8341$$

$$\text{Znesek DDV} = \text{končna prodajna cena} \times \text{preračunana davčna stopnja}$$

$$\text{Znesek DDV} = 24 \text{ €} \times 7,8341 \%$$

$$\text{Znesek DDV} = 1,88 \text{ €}$$

Če želi davčni zavezanec **izračunati davčno osnovo**, ki je v ceni z vračunanim DDV, uporabi za preračun stopnjo, ki jo izračuna takole:

$$\text{Preračunana stopnja za izračun osnove} = 100 / (100 + \text{stopnja})$$

Tabela 15: Preračunana stopnja za izračun davčne osnove

Splošna davčna stopnja %		Znižana davčna stopnja %	
predpisana	preračunana	predpisana	preračunana
20	0,833333	8,5	0,92165

Vir: Lasten

Primer: Stanarina v študentskem domu je skupaj z DDV 111,06 €. Izračunajte davčno osnovo. Za stanarino je stopnja davka 8,5 %.

$$\text{Preračunana stopnja za izračun osnove} = 100 / (100 + \text{stopnja})$$

$$\text{Preračunana stopnja za izračun osnove} = 100 / (100 + 8,5)$$

$$\text{Preračunana stopnja za izračun osnove} = 0,92165 \%$$

$$\text{Osnova za DDV} = \text{znesek računa z DDV} \times \text{preračunana stopnja za izračun osnove}$$

$$\text{Osnova za DDV} = 111,06 \text{ €} \times 0,92165$$

$$\text{Osnova za DDV} = 102,35844 \text{ €}$$

Primer: Davčni zavezanec prejme predplačilo od pravne osebe. Po ZDDV mora izstaviti račun za preplačilo. Prejeti znesek preplačila se jemlje kot bruto znesek skupaj z DDV-jem. Znesek prejetega predplačila je 10.000,00 €.

$10.000,00 \text{ €} \times 16,6667 \% = 1.666,67 \text{ €}$ DDV-ja je v preplačilu 10.000,00 €.

Račun se bo glasil:

Prejeto neto preplačilo	8.333,33 €
DDV od preplačila	1.666,67 €
Prejeto preplačilo	10.000,00 €

DDV po nižji 8,5 % stopnji se obračunava in plačuje od davčne osnove od dobav blaga in storitev, ki si jih lahko pogledate na spletni strani:

<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201010&stevilka=392>

Kdo je oproščen plačila DDV si lahko pogledate na spletni strani:

<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201010&stevilka=392>

4.1.5 Odbitek DDV

Davčni zavezanec sme odbiti DDV ne prej kot v davčnem obdobju, v katerem je prejel račune za njemu opravljeno dobavo blaga ali storitev oziroma carinske deklaracije za uvoženo blago.

Davčni zavezanec ima pravico, da od DDV, ki ga je dolžan plačati, odbije DDV, ki ga je plačal (ga je dolžan plačati) pri nabavah blaga oziroma storitev, če je to blago oziroma storitev uporabil oziroma jih bo **uporabil za namene svojih obdavčenih transakcij**, in sicer:

- DDV, ki ga je dolžan plačati ali ga je plačal v Sloveniji za blago ali storitve, ki mu jih je, ali mu jih bo dobavil drug davčni zavezanec;
- DDV, ki ga je dolžan plačati za pridobitve blaga znotraj Skupnosti;
- DDV, ki ga je dolžan plačati ali ga je plačal v Sloveniji v zvezi z uvozom blaga.

Za blago in storitve, ki jih davčni zavezanec potrebuje tako za transakcije, pri katerih DDV lahko odbije, kot za transakcije, pri katerih DDV ne sme odbiti, se lahko odbije samo tak delež DDV, ki se pripiše prvim transakcijam. Ta delež se določi za vse transakcije, ki jih opravi davčni zavezanec.

Odbitni delež se izračuna tako, da navedemo:

- v števcu: skupni znesek letnega prometa, brez DDV, ki se nanaša na transakcije, pri katerih je DDV odbiten;
- v imenovalcu: skupni znesek letnega prometa, brez DDV, ki se nanaša na transakcije, vključene v števcu, in na transakcije, pri katerih DDV ni odbiten, vključno s subvencijami, razen tistih, ki so neposredno povezane s ceno blaga ali storitev.

Odbitni delež se določi na letni ravni kot odstotek. Zaokroži se navzgor na celo število.

Davčni zavezanec ne sme odbiti vstopnega DDV od:

- jaht in čolnov, namenjenih za šport in razvedrilo, zasebnih zrakoplovov, osebnih avtomobilov ter motornih koles, goriv in maziv ter nadomestnih delov ter storitev, tesno povezanih s tem, razen od plovil oziroma od vozil, ki se uporabljajo za opravljanje dejavnosti prevozov s taksiji, dajanja v najem in zakup in za nadaljnjo prodajo, vozil, ki se uporabljajo v avtošolah za izvajanje programa usposabljanja iz vožnje v skladu z veljavnimi predpisi ter kombiniranih vozil za opravljanje dejavnosti javnega linijskega in posebnega linijskega prevoza in osebnih specialnih vozil, prilagojenih izključno za prevoz pokojnikov;
- stroškov za reprezentanco (pri čemer se kot stroški za reprezentanco štejejo zgolj stroški za pogostitev in zabavo ob poslovnih ali družabnih stikih), stroškov za prehrano (vključno s pijačo) ter stroškov za nastanitev.

Davčni zavezanec opravi odbitek vstopnega davka tako, da od skupnega zneska DDV, ki ga **dolguje** za dano davčno obdobje, odšteje skupni znesek DDV, za katerega je v istem obdobju **nastala pravica do odbitka**, ki se lahko uveljavlja v skladu s prvim odstavkom tega člena.

Če davčni zavezanec ne opravi odbitka DDV v davčnem obdobju, ko je nastala pravica do odbitka, lahko odbije ta znesek DDV kadarkoli po tem davčnem obdobju, **vendar ne pozneje kot v zadnjem davčnem obdobju koledarskega leta, ki sledi letu, v katerem je pridobil pravico do odbitka DDV.**

Če davčni zavezanec uveljavlja odbitek vhodnega DDV od nakupa osnovnih sredstev, jih mora uporabljati najmanj **5 let oziroma 20 let**, kadar gre za nepremičnine. Za davčne namene se začetek uporabe osnovnega sredstva šteje davčno obdobje, v katerem je bil izvršen odbitek vstopnega DDV.

V primeru, da je vhodnega davka več kot izhodnega (znesek odbitkov presega znesek dolgovanega DDV) se presežek prenese v naslednje davčno obdobje. Davčni zavezanec pa se lahko odloči, da mu davčni organ presežek DDV vrne.

Če davčni zavezanec ne dobi vračila v roku, mu pripadajo zamudne obresti. Če ima davčni zavezanec dolg drugih davkov, se presežek vrne po poplačilu davčnega dolga.

V ZDDV-1 poiščite, v koliko dneh mora davčni organ vrniti presežek DDV davčnemu zavezancu ZDDV je dostopen na:

http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r01/predpis_ZAKO4701.html

4.1.6 Izdajanje računov

Davčni zavezanec mora za vsak promet blaga oziroma storitev, ki ga opravi drugemu davčnemu zavezancu ali pravni osebi, ki ni davčni zavezanec, izdati račun.

Račun izda davčni zavezanec, lahko pa ga izda tudi kupec blaga ali naročnik storitev ali tretja oseba v imenu in za račun davčnega zavezanca.

Primer: Davčni zavezanec izda račun za dobavo blaga oziroma storitev drugemu davčnemu zavezancu oziroma pravni osebi, ki ni davčni zavezanec.

Tabela 16: Račun – DDV obračunan

Naročnik: XY Maistrova 1 2380 Slovenj Gradec		Telekom Slovenije ID DDV: SI98511734 Titova cesta 38 2000 Maribor http://www.telekom.si							
Šifra kupca: 000012345									
RAČUN za: september 2010 Datum izdaje računa: 11. 10. 2010 TRR v obliki IBAN SI56 0292 2001 3902 132 NLB, Swift: LJBASI2X SI56 0510 0801 2087 356 ABANKA, SWIFT: ABANSI2X Sklic 12 0867603232									
Rok plačila: 21. 10. 2010									
Račun št: 0867		Obdobje dobave	EM	Količi na/klici	Cena brez DDV v €	Vrednost brez DDV v €	Popust	DDV	
Tel.št.	Vrsta blaga/storitve							Znesek v €	%
12345	Naročnina TRIO	1. 9.–30. 9. 2010	mes	30/30	30,00	30,00	2,10	5,58	20
12345	Naročnina – TV-paket standardni	1. 9.–30. 9. 2010	mes	30/30	5,83	5,83	0,41	1,08	20
Osnova DDV 20 %								33,32	
DDV 20 % je seštevek vrstičnih postavk								6,56	
Vrednost z DDV								39,88	
								Za plačilo 39,88 EUR	
Telekom Slovenije, d.d. Cigaletova 15, 1000 Ljubljana Vložna številka: 1/24624/00, Okrožno sodišče v Ljubljani, Osnovni kapital 272.720.664,33 EUR, Matična številka: 501 4018, Davčna številka: 98511734									

Vir: Lasten

Če davčni zavezanec opravlja dobavo blaga ali storitev po različnih davčnih stopnjah, mora prodajno vrednost z vključenim DDV izkazati ločeno po davčnih stopnjah in izkazati ločeno tudi vrednost DDV.

Kadar davčni zavezanec opravi dobavo blaga oziroma storitev, za katero je **predpisana oprostitev plačila DDV**, se mora na računu sklicevati na veljavno določbo Šeste direktive Sveta Evrope, ustrezní člen zakona ali drug sklic, ki kaže na to, da je dobava blaga ali storitev oproščena plačila DDV.

Primer: Oprostitev plačila DDV

Tabela 17: Račun – Oprostitev plačila DDV

PLANIKA SLOVENJ GRADEC		Račun št: 10 Slovenj Gradec, 31. 8. 2010					
Datum dobave oz. opravljene storitve: 31. 8. 2010 Datum valute: 30. 9. 2010 Številka prodajnega naloga: PN10							
DOTA s. p. Tomšičeva xy 2380 Slovenj Gradec Šifra kupca: xy							
Šifra artikla	Opis	Količina	EM	Cena v €	Popust %	DDV %	Znesek v €
20	Najemnina skladiščnega prostora	1	storitev	48,00	0	0	48,00
Skupaj							48,00
DDV ni obračunan po 2. tč. 44. čl. ZDDV Številka dobavnice 10							
NLB d.d. , Ljubljana, enota Koroška, Trg republike 2 Bančni račun: 02470-0016227738 Sklic pri plačilu: 00 10-05549-710287							
Fakturiral:				Direktor:			

Vir: Lasten

Primer: Račun za dopolnilno dejavnost, DDV ni obračunan.

Tabela 18: Račun za dopolnilno dejavnost

**KMEČKI TURIZEM
PLANINA
2393 ČRNA NA KOROŠKEM**

**RAČUN št. 14/2010
Datum: 30. 8. 2010
Kraj: Črna na Koroškem**

**VESOLJE
SLOVENJ GRADEC
SEJMIŠKA XY
2380 Slovenj Gradec**

**Identifikacijska številka za DDV: SI 10401391
Datum odpošiljanja blaga: 21. 8. 2010
Dokument št.: NA 10**

Naziv	Količina	EM	Cena brez DDV v €	Vrednost brez DDV v €	Stopnja DDV	Znesek DDV v €	Vrednost z DDV v €
Gostinske storitve							250,00
Prosimo, da odvedete davek v vrednosti							18,75
							231,25

Transakcijski račun: 0245 2025 1122 315

Podpis:

Določilo o DDV: DDV ni obračunan na podlagi 1. odst. 54. čl. ZDD1

Vir: Lasten

Račun se lahko izda v **papirni obliki, lahko pa tudi v elektronski obliki**, če s tem soglaša kupec oziroma naročnik in če je zajamčena pristnost izvora in celovitost vsebine.

Račun se lahko izda v elektronski obliki v skladu s predpisi, ki določajo elektronsko poslovanje.

V ZDDV poiščite, kateri pogoji morajo biti izpolnjeni, da lahko davčni zavezanec izstavi račun v elektronski obliki:
http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r01/predpis_ZAKO4701.html

4.1.7 Obveznost predložitve obračuna in plačilo DDV

Davčni zavezanec mora plačati DDV zadnji delovni dan naslednjega meseca po poteku davčnega obdobja. Davek se plača v državni proračun.

Za davčnega zavezanca, ki nima sedeža v Sloveniji, plača DDV prejemnik blaga oziroma storitve.

Obračun DDV mora davčni zavezanec predložiti davčnemu organu do zadnjega delovnega dne naslednjega meseca po poteku davčnega obdobja. Obračun mora predložiti ne glede na to, ali je za davčno obdobje, za katero predloži obračun, dolžan plačati DDV.

Če davčnemu zavezancu preneha identifikacija za DDV, je davčnemu uradu dolžan predložiti obračun DDV do zadnjega delovnega dne naslednjega meseca po poteku meseca, v katerem je prenehala identifikacija za namene DDV. Davčni zavezanec, nad katerim se začne postopek likvidacije ali stečaja, je dolžan predložiti obračun DDV v 20-tih dneh od dneva začetka likvidacijskega ali stečajnega postopka.

Obračun DDV davčni zavezanec predloži v elektronski obliki preko sistema e-davki.

Primer: Obračun davka na dodano vrednost

Tabela 19: Obrazec DDV – O za obračun davka na dodano vrednost

Za obdobje: 1. 8. 2010 do 31. 8. 2010		
Firma / ime in priimek: Dota d. o. o		Identifikacijska številka za DDV: SI12345678
		Identifikacijska številka za DDV zastopnika:
Sedež in stalno prebivališče: Maistrova 15 2380 Slovenj Gradec		
I.	<u>Dobava blaga in storitev (vrednosti so brez DDV)</u>	v EUR
	Dobava blaga in storitev	4 87.096
	Dobava blaga in storitev v Sloveniji, od katerih obračuna DDV prejemnik	1.389
	Dobava blaga in storitev v druge članice EU	131.983
	Prodaja blaga na daljavo	0
	Montaža in instaliranje blaga v drugi državi članici	0
	Oproščene dobave brez pravice do odbitka DDV	3.443
II.	Obračunani DDV	
	Po stopnji 20 %	88.687
	Po stopnji 8,5 %	12
	Od pridobitev blaga iz drugih držav članic EU po stopnji 20 %	10.742
	Od prejetih storitev iz drugih držav članic EU po stopnji 20 %	193
	Od pridobitev blaga iz drugih držav članic EU po stopnji 8,5 %	
	0	
	Od prejetih storitev iz drugih držav članic EU po stopnji 8,5 %	0
	Na podlagi samoobdavčitve kot prejemnik blaga po stopnji obdavčitve 20 %	0
	Na podlagi samoobdavčitve kot prejemnik blaga po stopnji obdavčitve 8,5 %	0
	Na podlagi samoobdavčitve od uvoza	0
III.	Nabava blaga in storitev (vrednosti so brez DDV)	
	Nabava blaga in storitev	453.705
	Nabava blaga in storitev v Sloveniji od katerih obračuna DDV prejemnik	0
	Pridobitve blaga iz drugih držav članic EU	53.710
	Prejete storitve iz drugih držav članic EU	966
	Oproščene nabave blaga in storitve in oproščene pridobitve blaga	102.699
	Nabavna vrednost nepremičnin	0
	Nabavna vrednost drugih osnovnih sredstev	2.956
IV.	Odbitek DDV	
	Od nabav blaga in storitev, pridobitev blaga in prejetih storitev iz drugih držav članic EU in od uvoza po stopnji 20 %	79.924
	Od nabav blaga in storitev, pridobitev blaga in prejetih storitev iz drugih držav članic EU in od uvoza po stopnji 8,5 %	4.196
	Od pavšalnega nadomestila po stopnji 8 %	4.801
	Obveznost DDV 10.713	Presežek DDV 0
Izračunavam odbitni delež (obvezno izberite) Ne Zahtevam vračilo presežkov Ne		

Vir: Lasten

Če od seštevka obračunanega DDV (99.634 €) odštejete odbitek DDV (88.921 €), dobite obveznost DDV 10.713 €.

Primer: Zbirno poročilo o dobavah

Tabela 20: Poročilo o dobavah (76.a. člen)

Zbirno poročilo o dobavah blaga in storitev, za katerega je prejemnik plačnik DDV.

Za obdobje poročanja od 1. 8. 2010 do 31. 8. 2010 Leto: 2010 Mesec: avgust

Identifikacijska številka za DDV: SI12345678

Naziv: Dota d. o. o.

Naslov: Sejmiška X

2380 Slovenj Gradec

A. Podatki o dobavah blaga in storitev za tekoče obdobje

Identifikacijska številka prejemnika	Skupna vrednost dobav blaga in storitev
SI43217867	788
SI67548374	601

Skupaj vrednost vseh dobav blaga in storitev 1.389

B. Popravki podatkov za preteklo obdobje

Obdobje leto/mesec Identifikacijska številka prejemnika Nova skupna vrednost dobav

Odgovorna oseba:

Kontaktna oseba:

Telefonska številka:

Vir: Lasten

4.1.8 Davčno obdobje

Davčno obdobje je lahko koledarski mesec ali pa koledarsko trimesečje. Odvisno pa je od doseganja obdavčljivega prometa v preteklem koledarskem letu.

Za davčnega zavezanca, ki je v preteklem koledarskem letu dosegel obdavčljiv promet blaga oziroma storitev v vrednosti do vključno **210.000 €**, je davčno obdobje **koledarsko trimesečje**.

Za davčnega zavezanca, ki šele začne opravljati obdavčljivo dejavnost, je, ne glede na vrednost pričakovanega prometa **prvih 12 mesecev davčno obdobje koledarski mesec**. Za davčnega zavezanca, ki nima sedeža v Sloveniji, je davčno obdobje koledarski mesec. Za davčnega zavezanca, nad katerim se začne likvidacijski ali stečajni postopek, se davčno obdobje zaključí z dnem začetka likvidacijskega ali stečajnega postopka.

4.1.9 Knjigovodstvo za namene DDV

Vsak davčni zavezanec mora v svojem knjigovodstvu zagotoviti dovolj podrobne podatke, ki omogočijo pravilno in pravočasno obračunavanje DDV in nadzor davčnega organa nad obračunavanjem in plačevanjem DDV.

Davčni zavezanec mora voditi evidenco o blagu, ki ga je odposlal ali odpeljal sam ali druga oseba za njegov račun, z ozemlja Slovenije v drugo državo članico.

V svojem knjigovodstvu mora zagotoviti dovolj podrobne podatke, da omogočijo identifikacijo blaga, ki mu ga odpošlje iz druge države članice davčni zavezanec, identificiran za DDV v tej drugi državi članici, ali druga oseba za njegov račun, v zvezi, s katerim je bila opravljena cenitev ali delo na tem blagu.

Vsak davčni zavezanec mora zagotoviti hrambo kopij računov, ki jih izda sam ali njegov kupec ali naročnik ali tretja oseba v njegovem imenu in za njegov račun, ter vseh računov, ki jih je prejel. Če se davčni zavezanec, ki ima sedež na ozemlju Slovenije odloči, da kopije računov, ki jih je izdal, in račune, ki jih je prejel, hrani zunaj ozemlja Slovenije, mora predhodno o tem obvestiti davčni organ.

Davčni zavezanec **lahko račune hrani tudi v elektronski obliki**, če je davčnemu organu zagotovljen dostop do tako shranjenih podatkov.

Račune, ki se nanašajo na dobave blaga ali storitev na ozemlju Slovenije, ter račune, ki jih prejmejo od davčnih zavezancev, ki imajo sedež na ozemlju Slovenije, mora davčni zavezanec hraniti **najmanj 10 let po poteku leta, na katero se računi nanašajo**. Račune, ki se nanašajo na **nepremičnine**, pa mora davčni zavezanec hraniti najmanj **20 let** po poteku leta, na katero se nanašajo.

4.1.10 Rekapitulacijsko poročilo

Davčni zavezanec, ki je identificiran za DDV, mora davčnemu organu predložiti rekapitulacijsko poročilo, na katerem navede osebe, ki so identificirane za namene DDV in jim je dobavil blago in opravil storitev v okviru Skupnosti.

Rekapitulacijsko poročilo se oddaja mesečno do 20. v mesecu za pretekli mesec in se predloži v elektronski obliki po sistemu e-davki.

Primer: Rekapitulacijsko poročilo

Tabela 21: Rekapitulacijsko poročilo

Zbirno poročilo za dobave blaga v druge države članice Skupnosti			
Za obdobje poročanja od – do: 1. 8. 2010 do 31. 8. 2010		Leto : 2010	Mesec: 8
Identifikacijska številka za DDV	SI12345678		
Naziv:	Dota d. o. o		
Naslov:	Sejmiška x 2380 Slovenj Gradec		
A. Podatki o dobavah za tekoče obdobje			
Identifikacijska številka kupca (prejemnika oz. pridobitelja)	Skupna vrednost dobav blaga	Skupna vrednost tristranskih dobav	Skupna vrednost Storitev
Koda države	Številka za DDV brez kode države		
AT	U26994401	65.000,00	
IT	02502240271	66.984,00	
Skupna vrednost vseh dobav		131.984,00	

Popravki podatkov za preteklo obdobje

Obdobje	Identifikacijska številka kupca	Nova vrednost dobav blaga	Nova vrednost tristranskih dobav	Nova vrednost storitev
---------	---------------------------------	------------------------------	-------------------------------------	------------------------------

Leto:	Kvartal/mesec:	Koda držav:	Številka za DDV Brez kode držav
-------	----------------	-------------	------------------------------------

Odgovorna oseba:
Kontaktna oseba:
Telefonska številka:

Vir: Lasten

4.1.11 Oprostitev obračunavanja DDV

Davčni zavezanec je oproščen obračunavanja DDV:

- če v obdobju zadnjih 12 mesecev ni presegel oziroma ni verjetno, da bo presegel znesek 25.000 € obdavčljivega prometa,
- dobava blaga in storitev v okviru osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, kot jo določajo predpisi o dohodnini, če se zanjo dohodek ne ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov ali dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, in če katastrski dohodek vseh članov kmečkega gospodinjstva za **zadnje koledarsko leto ne presega 7.500 €**,
- davčni zavezanec se lahko tudi prostovoljno odloči za obračunavanje DDV. To svojo namero priglasijo pristojnemu davčnemu uradu in mora to uporabljati najmanj 60 mesecev.

Davčni zavezanec, ki uveljavlja oprostitev obračunavanja DDV, nima pravice do odbitka vstopnega DDV in ga ne sme izkazovati na svojih izdanih računih.

4.1.12 Posebna ureditev za kmete – pavšalno nadomestilo

Davčni zavezanec, ki se ukvarja z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo, ima ob dobavi kmetijskih in gozdarskih pridelkov ter kmetijskih in gozdarskih storitev, ki so rezultat osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, pravico do pavšalnega nadomestila DDV.

Kupci blaga oziroma naročniki storitev so dolžni plačilu za opravljeno dobavo prišteti znesek pavšalnega nadomestila v višini 8 % od odkupne vrednosti. Pavšalno nadomestilo si lahko upoštevajo kot vhodni DDV v tistem davčnem obdobju, ko je bilo blago oziroma storitev skupaj z 8 % nadomestilom plačana.

Davčni zavezanci imajo pravico do pavšalnega nadomestila, če so predhodno pridobili **dovoljenje davčnega organa**. Imetnik dovoljenja mora za obdobje veljavnosti dovoljenja sestaviti obračun pavšalnega nadomestila in ga predložiti davčnemu organu do 31. januarja tekočega leta za preteklo koledarsko leto.

4.1.13 Posebna ureditev za obračunavanje DDV po plačani realizaciji

Po plačani realizaciji lahko obračunava DDV tisti davčni zavezanec, ki v zadnjih 12 mesecih ni presegel 400.000 € obdavčenega prometa, brez DDV, in ni verjetno, da bo ta znesek presegel v naslednjih 12 mesecih. Takšen davčni zavezanec sme obračunavati in plačevati DDV na podlagi **prejetih plačil** za opravljene dobave blaga in storitev. V znesek obdavčenega prometa se ne všteva prodaja osnovnih sredstev.

Obveznost obračuna DDV za davčnega zavezanca, ki uporablja posebno ureditev po plačani realizaciji nastane na dan, ko prejme plačilo.

Za davčnega zavezanca, ki uporablja posebno ureditev po plačani realizaciji nastane na dan, ko izvrši plačilo.

Davčni zavezanec lahko začne uporabljati ureditev po plačani realizaciji prvi dan kateregakoli davčnega obdobja, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- je predložil vse obračune DDV, ki jih je bil dolžan predložiti, in je plačal vse zapadle obveznosti iz naslova DDV;
- pred prehodom na posebno ureditev po plačani realizaciji ni bil pravnomočno obsojen zaradi storitve kaznivega dejanja ali bil kaznovan za hujši prekršek v zvezi z DDV;
- v obdobju 12 mesecev pred prehodom na posebno ureditev po plačani realizaciji ni uporabljal te posebne ureditve;
- v svojem knjigovodstvu zagotovi izpolnjevanje pogojev za uporabo posebne ureditve po plačani realizaciji;
- vsaj 15 dni pred začetkom uporabe posebne ureditve po plačani realizaciji obvesti pristojni davčni urad o davčnem obdobju, v katerem bo začel uporabljati to posebno ureditev.

Davčni zavezanec lahko preneha uporabljati posebno ureditev po plačani realizaciji zadnji dan kateregakoli svojega davčnega obdobja, če obvesti pristojni davčni urad o davčnem obdobju, v katerem bo prenehal uporabljati posebno ureditev po plačani realizaciji.

Davčni zavezanec, ki uporablja posebno ureditev po plačani realizaciji, mora davčnemu organu poročati o vseh izdanih računih, ki niso plačani do 31. decembra tekočega leta. Popis neplačanih računov mora davčni zavezanec predložiti pristojnemu davčnemu uradu najpozneje do 31. januarja naslednjega leta (ZDDV-1 2010).

4.2 TROŠARINE

Z Zakonom o trošarinah se ureja obveznost plačevanja trošarine od:

- alkohola in alkoholnih pijač,
- tobačnih izdelkov,
- energentov in električne energije,

ki se na območju republike Slovenije sprostijo v porabo.

Blago, ki je obdavčeno s trošarinami, je razvrščeno na podlagi kombinirane nomenklature carinske tarife in s samim Zakonom o trošarinah (ZTRO). Trošarina se pobira tako pri izdelavi kot pri uvozu blaga. **Davčna osnova** za trošarino načeloma ni izražena v denarni, ampak v merski enoti, kot na primer: volumen, teža, moč, količina. Prihodki od trošarin pripadajo proračunu Republike Slovenije.

Obveznost za obračun trošarin nastane, ko se izdelki sprostijo v uporabo. Trošarinski zavezanci morajo sami obračunati trošarino za trošarinske izdelke. Trošarino morajo obračunati v davčnem obdobju koledarskega meseca in jo izkazati v obračunu trošarine. Mesečne obračune trošarine morajo predložiti carinskemu organu do 25. dne v naslednjem mesecu po poteku davčnega obdobja. Obračun trošarine mora davčni zavezanec predložiti carinskemu organu, ne glede na to, ali je v predpisanem obdobju dolžan plačati trošarino ali ne.

Obračunana trošarina zapade v plačilo zadnjega dne v davčnem obdobju, plačana pa mora biti v 30-tih dneh po zapadlosti (Zakon o trošarinah, 2010).

Primer: Zahtevak za vračilo trošarine

Tabela 22: Obrazec TRO – B/pravne osebe in s. p.

PODATK O UPRAVIČENCU	Prejemna štampiljka (izpolni carinski organ)
Naziv: Dota d. o. o.	
Koda države in davčna številka: 56 90431486	
Identifikacijska številka kmetijskega gospodarstva	
Naslov/ulica in hišna številka Sejmiška xy Poštna številka, kraj 2380 Slovenj Gradec	
Številka transakcijskega računa: 02470 0016237849 Banka ali hranilnica ali poslovna enota NLB Slovenj Gradec	
ZAHTEVEK ZA VRAČILO TROŠARINE NA PODLAGI DEVETEGA ODSTAVKA 54. ČLENA ZAKONA O TROŠARINAH ZA ENERGENTE, KI SE PORABIJO ZA POGON KMETIJSKE IN GOZDARSKE MEHANIZACIJE, ZA PRAVNE OSEBE, AGRARNE SKUPNOSTI IN SAMOSTOJNE PODJETNIKE POSAMEZNIKE	
Vračilo se uveljavlja za mesec: avgust	
Količina porabljenega goriva za katerega se zahteva vračilo (v litrih): 10.406,67	
Število računov o dobavi goriva, na podlagi katerih se uveljavlja vračilo: 16	
Površina zemljišča v uporabi za mesec: avgust	v letu 2010
Površina zemljišča po vrsti dejanske rabe:	ha/a Izpolni carinski organ Letna normativna poraba v Litrih
njiva ali vrt, trajne rastline na njivskih površinah, rastlinjak, trajni travnik,...	200 l/ha
vinograd, intenzivni sadovnjak, hmeljišče,...	420 l/ha
plantaže gozdnega drevja	50 l/ha
gozd, kmetijsko zemljišče poraslo z gozdnim drevjem 12.541,78	15 l/ha 188.126,70
Skupaj	188.126,70
Zavezujemo se, da bomo vrnili katerikoli neopravičeno pridobljen znesek.	
Kraj in datum:	Podpis pooblaščenice osebe:

Vir: Lasten

Vse o trošarinah si lahko ogledate na spletni strani:

<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201076&stevilka=4130>

4.3 DAVEK NA PROMET MOTORNIM VOZIL

Obveznost plačevanja davka na motorna vozila je opredeljena v Zakonu o davku na motorna vozila (ZDMV). Prihodki od davka pripadajo proračunu Republike Slovenije.

Davek se plačuje:

- od motornih vozil, ki se dajo prvič v promet oziroma se prvič registrirajo na območju Republike Slovenije – nova motorna vozila;

Zavezanec za obračunavanje in plačevanje davka je:

- proizvajalec,
- pridobitelj motornega vozila v drugi državi članici Evropske unije,
- uvoznik motornih vozil.

V ZDMV poiščite, v katerih primerih se davka od cestnih motornih vozil ne plačuje.

Dostopen http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r06/predpis_ZAKO1276.html

Osnova za davek je prodajna cena posameznega motornega vozila, ki ne vključuje davka na motorna vozila in davka na dodano vrednost, pri uvozu pa je vrednost določena v skladu s carinskimi predpisi Skupnosti.

Stopnja davka za motorna vozila je odvisna od izpusta CO₂ in vrste goriva, ki se uporablja za pogon. **Davčna lestvica** je progresivna, davčne stopnje pa so v razponu od 1 do 18 %.

Stopnja davka, ki je odvisna od izpusta CO₂ in vrste goriva je dostopna na spletni strani:

http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/davek_na_motorna_vozila_pojasnila/davcna_osnova_in_davcne_stopnje/

Primer: Prodajalec vam je prodal avto za 12.000 €, ima izpust CO₂ 160 g/km in za delovanje uporablja bencin. Izračunajte znesek davka.

Glede na to, da avto spada v peto skupino glede na izpust CO₂ in da uporablja za delovanje bencin, je za ta avtomobil določena 6 % davčna stopnja.

Davčna osnova = prodajna cena vozila

Davčna osnova = 12.000 €

Davek = davčna osnova × davčna stopnja

Davek = 12.000 € × 6 %

Davek = 720 €

Davčnemu zavezancu, ki pridobi motorno vozilo iz druge države članice EU, odmeri davek davčni organ, in sicer na podlagi napovedi, ki jo davčni zavezanec predloži najpozneje v 15 dneh od dneva pridobitve motornega vozila. Pri napovedi predloži izvirnik računa o nakupu iz izvirnika morajo biti vidni vsi podatki: cena, datum pridobitve, identifikacijska številka, izpust CO₂, ... (ZDMV 2010).

4.4 DAVEK NA PROMET NEPREMIČNIN

Davek na promet nepremičnin se plačuje od prometa nepremičnin ter od odplačne ustanovitve in odplačnega prenosa ali oddajanja v najem stavbne pravice.

S tem davkom pa ni obdavčen prvi prenos lastninske pravice na nepremičnini, od katere je bil plačan davek na dodano vrednost.

Prihodki od davka pripadajo proračunu občine, kjer nepremičnina leži.

4.4.1 Osnova za davek

Davek na promet nepremičnin se plačuje od prometa nepremičnin ter od odplačne ustanovitve in odplačnega prenosa ali oddajanja v najem stavbne pravice.

Prihodki od davka pripadajo proračunu občine, kjer nepremičnina leži.

Zavezanec za davek na promet nepremičnin je prodajalec nepremičnine; pri zamenjavi nepremičnine je davčni zavezanec vsak udeleženec v zamenjavi za vrednost nepremičnine, ki jo odtuji, pri prodaji idealnih deležev nepremičnine je davčni zavezanec vsak prodajalec posebej, pri finančnem najemu je davčni zavezanec najemodajalec, pri prenosu stavbne pravice pa prenositelj stavbne pravice.

Zakon določa tudi določene **oprostitve** (npr. prenos nepremičnine na diplomatska in konzularna predstavništva in druge mednarodne organizacije, pri razlastitvah, prenosu).

4.4.2 Davčna stopnja

Davek se plačuje po **stopnji 2 % od davčne osnove**. Davčna obveznost nastane na dan sklenitve pogodbe, na podlagi katere se prenese nepremičnina ali ustanovi oziroma prenese stavbna pravica ali s pravnomočnostjo sodne odločbe.

Primer: Leta 2000 ste kupili stanovanje za 100.000 €. Leta 2010 boste stanovanje prodali. Ocenjena vrednost stanovanja je 150.000 €. Koliko davka boste morali plačati?

Davčna osnova = prodajna vrednost nepremičnine – nakupna vrednost nepremičnine

Davčna osnova = 150.000 € – 100.000 €

Davčna osnova = 50.000 €

Davek = davčna osnova × davčna stopnja (2 %)

Davek = 50.000 € × 2 %

Davek = 1.000 €

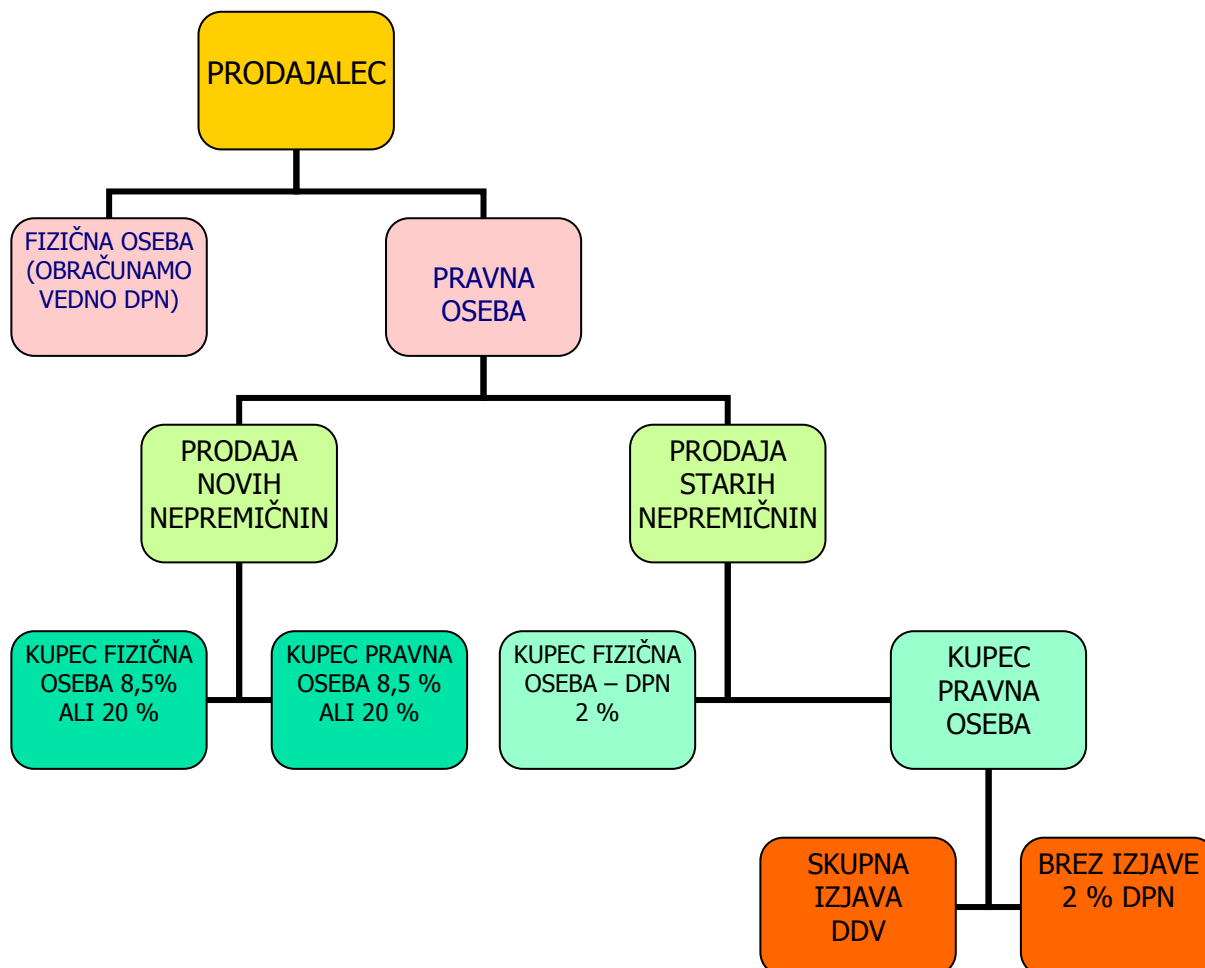

Primer: Fizična oseba proda novo stanovanje drugi fizični osebi. Prodajna vrednost stanovanja je 150.000,00 €. Kakšen davek se plača ob prodaji, kdo plača davek in kje?

Plača se 2 % davek od prometa nepremičnin, po zakonu ga plača prodajalec na davčnem uradu v kraju, kjer nepremičnina leži.

$$150.000,00 \text{ €} \times 2 \% = 3.000,00 \text{ €}$$

Prodajalec plača 3.000,00 € davka.

Slika 21: Primer obdavčitve nepremičnine
Vir: Lasten

Davčni zavezanec mora vložiti napoved v 15-tih dneh po nastanku davčne obveznosti pri davčnem organu na območju, kjer nepremičnina leži. Napovedi mora priložiti listine, na podlagi katerih se prenaša lastninska pravica na nepremičninah. Če nepremičnina še ni vpisana v zemljiško knjigo, mora napovedi priložiti tudi dokazilo o načinu pridobitve te nepremičnine. Glede na določbe zakona o davčnem postopku morajo biti podatki v napovedi resnični, pravilni in popolni ter ne smejo spraviti v zmoto davčnega organa (ZDPN-2 2006).

Na podlagi napovedi mora davčni organ izdati odločbo o odmeri davka v 30-tih dneh po prejemu napovedi. V enostavnih zadevah, v katerih davčni organ pri odločanju v celoti upošteva podatke iz davčne napovedi, lahko davčni organ izda odločbo o odmeri davka z odtisom žiga na pogodbi oziroma dokumentu. Zavezanec mora plačati davek na promet nepremičnin v 30-tih dneh od vročitve odločbe. Šteje se, da je vročitev odločbe opravljena 20. dan od dneva odprave odločbe. Datum odprave odločbe je odtisnjen na kuverti.

Brez dokaza, da je plačan davek na promet nepremičnin oziroma, da obstajajo zakonsko določeni razlogi, zaradi katerih ni treba obračunati davka na promet nepremičnin, ali da pogodba ni predmet odmere, ni mogoče overiti podpisov na pogodbi o prenosu lastninske pravice na nepremičnini.

Naloga: Fizična oseba s stalnim bivališčem v Ljubljani proda nepremičnino, ki leži v Kopru, drugi fizični osebi. Prodajna vrednost nepremičnine je 100.000,00 €.

Odgovorite na naslednja vprašanja:

- a) Kdo plača davek in po kakšni stopnji?
- b) Kje se naredi odmera davka?
- c) Kdaj postane kupec lastnik nepremičnine?

4.5 NADOMESTILA ZA UPORABO STAVBNEGA ZEMLJIŠČA

Višino nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča določi zavezancu občina v skladu z zakonom o stavbnih zemljiščih, zakonom o graditvi objektov in občinskimi akti. Višina je odvisna od komunalne opremljenosti stavbnega zemljišča oziroma možnosti za priključitve na komunalno omrežje, lege, namembnosti in smotrnosti izkoriščanja stavbnega zemljišča ter ugodnosti v zvezi s pridobivanjem dohodka v gospodarskih dejavnostih.

Nadomestilo se plačuje za zazidana in nezazidana stavbna zemljišča, zavezanec za plačilo je uporabnik zemljišča (lastnik, najemnik ali zakupnik).

Dodatne informacije si lahko pridobite na spletni strani:

http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/nadomestilo_za_uporabo_stavbnih_zemljisc_pojasnila/nadomestilo_za_uporabo_stavbnega_zemljisca_brosura

4.6 DAVEK NA PREMOŽENJE

Davek na premoženje izhaja iz Zakona o občinah in Zakona o davku občanov. Je prihodek lokalne skupnosti in ga plačujejo samo fizične osebe. Predmet obdavčitve so stavbe, deli stavb, garaže ter prostori za počitek in rekreacijo.

Davčno osnovo predstavlja vrednost stavbe oziroma prostora za počitek in rekreacijo. Določijo jo upravni organ na osnovi sistema točkovanja, vrednost točke pa se letno prilagaja rasti cen življenjskih potrebščin.

Pri stanovanjskih stavbah velja oprostitev za prvih 160 m² stanovanjske površine. To zmanjšanje pa se lahko uveljavlja samo v primeru, da je lastnik ali ožji družinski član (zakonec in otroci) v tej stavbi v preteklem letu tudi stalno bival.

Davčna stopnja je progresivna in je odvisna od vrste objekta:

- stavbe 0,1 % – 1,0 %,
- prostori za počitek oziroma rekreacijo 0,2 % – 1,5 %,
- poslovni prostori 0,15 % – 1,25 %;

Stopnja se poveča za 50 % za prazne poslovne prostore, katere lastnik ne uporablja za opravljanje dejavnosti in jih tudi ne daje v najem.

Davka na premoženje so začasno oproščeni prvi lastniki novih stanovanjskih hiš oziroma stanovanj in garaž (za 10 let). V celoti pa so oproščeni lastniki kmetijskih gospodarstev in objektov, ki so pod spomeniškim varstvom.

Lestvica obdavčitve premoženja je dostopna na:

http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/davek_od_premozenja_za_fizicne_osebe/davcna_stopnjaVEK_oprostitve/

Primer: Vaše premoženje je vredno 200.000 €. Koliko davka boste morali plačati?

Iz lestvice obdavčitve je razvidno, da spada vaše premoženje v šesto skupino lestvice stopnje davka od premoženja in sicer med 171.794,68 € in 221.492,40 €, kar pomeni, da znaša davek 679,44 € plus 0,85 % nad 171.794,68 €.

Ugotoviti je potrebno razliko med 200.000 € in 171.794,68 €. Ta razlika je 28.205,32 €. Za to razliko je potrebno izračunati še 0,85 % davek, kar znaša 239,75 € ($28.205,32 \times 0,85 \%$).

Davek = 679,44 € + 239,75 €

Davek = 919,19 €

4.7 DAVEK NA VODNA PLOVILA

Davek na vodna plovila se plačuje od plovil daljših od petih metrov, ki so vpisana v evidenco plovil oziroma izpolnjujejo tehnične pogoje za vpis v evidenco plovil (tudi plovila registrirana v tujini). Davek je prihodek občine, kjer ima zavezanec stalno ali začasno prebivališče oziroma sedež.

Davčni zavezanec je lastnik oziroma solastnik plovila. Pri plovilu, ki je predmet lizing pogodbe, pa je davčni zavezanec lahko tudi uporabnik, če lastnik in uporabnik plovila o tem skupno obvestita davčni urad.

Davčna obveznost se ugotavlja za obdobje koledarskega leta in je sestavljena iz splošnega dela obveznosti (od 10 do 20 €), dela obveznosti, ki se nanaša na dolžino plovila (od 2,5 do 3,5 €/meter) in dela obveznosti, ki se nanaša na moč pogona plovila (od 0,5 do 2 €/kilovat moči). Davek na plovila se ne plača za plovila, ki so potrebna za opravljanje registrirane dejavnosti (ZDVP 2006).

Tabela za izračun davka na vodna plovila je dostopna na:

<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2006117&stevilka=5016>

Primer: Imate vodno plovilo, ki je dolgo 8 metrov, moč motorja pa je 50 kilovatov. Ugotovite višino letne obveze.

Vaše plovilo glede na dolžino spada v tretjo skupino razreda dolžine plovila v metrih. Poglejte na spletno stran <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2006117&stevilka=5016> za zahtevane podatke.

Višina letne obveze = splošni del obveznosti + (obveznost za vsak meter × dolžina plovila) + (obveznost za vsak kilovat × moč pogona v kilovatih)

Višina letne obveze = 10,00 € + (8 × 2,5 €) + (50 × 0,5 €)

Višina letne obveze = 55 €

4.8 DAVEK OD PROMETA ZAVAROVALNIH POSLOV

Zavarovalne storitve niso obdavčene z davkom na dodano vrednost, ker so po tem zakonu oproščene, vendar so obdavčene s posebnim davkom na promet teh storitev, ki ga ureja Zakon o davku od prometa zavarovalnih poslov (ZDPZP).

Zavarovalni posli so sklepanje in izvrševanje pogodb o premoženjskem oziroma življenjskem ter zdravstvenem zavarovanju.

Zavezanec za davek je zavarovalnica in druga pravna oseba, ki opravlja zavarovalne posle na območju Slovenije.

Davčna osnova je premija oziroma prispevek, ki se plačuje na podlagi sklenjene zavarovalne pogodbe, pri čemer se v davčno osnovo všteva tudi udeležba na dobičku, ki se pripíše zavarovalni vsoti.

Obveznost obračuna nastane, ko je izdan račun za plačilo zavarovalne premije, pri osebnih zavarovanjih pa takrat, ko je premija plačana. Davčni zavezanci plačujejo davek mesečno, v 15-tih dneh po poteku meseca, za katerega so sestavili in predložili obračun. Podatke o davčnih osnovah za obračun davka morajo voditi v svojih evidencah.

Davčna stopnje je 6,5 %.

Davek od zavarovalnih poslov se ne plačuje od:

- obveznih pokojninskih, invalidskih in zdravstvenih zavarovanj,
- premoženjskih (nezgodnih in zdravstvenih) in življenjskih zavarovanj, pri katerih je doba zavarovanja daljša od 10 let,
- zavarovanj, ki krijejo nevarnosti izven območja Slovenije,
- pozavarovanj (ZDPZP-A 2005).

Primer: Z zavarovalnico ste sklenili polico za avtomobilsko zavarovanje, in sicer avtomobilski paket COMFORT PLUS. Zavarovalna premija znaša 879,4 € brez davka. Koliko davka boste morali plačati?

Davek = premija × davčna stopnja (6,5 %)

Davek = 879,4 € × 6,5 %

Davek = 57,16 €

4.9 OKOLJSKE DAJATVE

Zavezanec za plačilo okoljske dajatve za onesnaževanje je oseba, ki povzroča onesnaževanje okolja z emisijami in odpadki, ter oseba, ki proizvaja, uporablja ali daje na trg izdelke, ki

vsebujejo okolju škodljive snovi. Višina dajatve se določi tako, da je enaka mejnim stroškom obdavčenja.

Osnova za določitev okoljske dajatve za onesnaževanje je vrsta, količina in lastnosti emisije in odpadkov iz posameznega vira ter vsebnost okolju škodljivih snovi v surovini, izdelku ali polizdelku.

Zakon o okoljskih dajatvah je dostopen na:

<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2009104&stevilka=4665>

Primer: V stanovanjski hiši živi 3 članska družina. Koliko okoljske dajatve – za odpadke boste plačali občini in državi.

Ker je okoljska dajatev – odpadki vezana na število oseb, je potrebno vedeti ceno, ki jo je treba plačati za okoljsko dajatev RS – odpadki (0,5600 €/osebo) in ceno okoljske dajatve odpadki, ki jo je treba plačati občini (0,9177 €/osebo).

Davčna osnova = število oseb × cena

Davčna osnova (za občino) = $3 \times 0,9177 \text{ €}$

Davčna osnova (za občino) = 2,7531 €

Davek = davčna osnova × davčna stopnja (8,5 %)

Davek = $2,7531 \text{ €} \times 8,5 \%$

Davek = 2,98 €

Davčna osnova = število oseb × cena

Davčna osnova (za RS) = $3 \times 0,5600$

Davčna osnova (za RS) = 1,68 €

Davek = davčna osnova × davčna stopnja (8,5 %)

Davek = $1,68 \text{ €} \times 8,5 \%$

Davek = 1,82 €

4.10 DAVKI IN IGRE NA SREČO

Ločimo davek od iger na srečo, ki ga plačujejo prireditelji in davek od odbitkov od iger na srečo, ki ga plačujejo dobitniki. Obdavčene so posebne (igre, ki se prirejajo v igralnicah in na igralnih avtomatih) in klasične igre na srečo (loto, tombola, srečke, kvizi, ...).

Pri klasičnih igrah na srečo je davčna osnova razlika med vrednostjo vplačil in vrednostjo izplačanih dobitkov. Pri trajnih klasičnih igrah je davčna osnova vrednost vplačil, zmanjšana za odstotek s pravili predvidenega sklada za dobitke. Davčna stopnja je 5 %.

Pri posebnih igrah na srečo je davčna osnova vrednost vplačil za udeležbo pri igri zmanjšana za vrednost izplačanih dobitkov. Zavezanci sami mesečno obračunavajo in plačajo davek na podlagi vseh vplačil in izplačil. Za davek na dobitke od iger na srečo je zavezanec občan ali tuj državljan, ki v Sloveniji zadane dobitke. Davčna osnova je vrednost dobitka. Davčna stopnja je proporcionalna, in sicer 15 %. Obračun davka opravi prireditelj igre. Plačila davka so oproščeni dobitki, ki ne dosegajo vrednosti 300 €.

Zakon o davku o igrah na srečo je dostopen na:

http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/davek_na_dobitke_od_iger_na_sreco_pojasnila/nov_zakon_o_davku_na_dobitke_pri_klasicnih_igrah_na_sreco/

Primer: Na lotu ste zadeli 1.000 €, vplačali pa ste 10 €. Izračunajte višino davka.

Davčna osnova = vrednost izplačil - vrednost vplačil

Davčna osnova = 1.000 € – 10 €

Davčna osnova = 990 €

Davek = davčna osnova × davčna stopnja (5 %)

Davek = 990 × 5 %

Davek = 49,5 €

4.11 POSEBNI DAVEK NA DOLOČENE PREJEMKE

Posebni davek na določene prejemke plačujejo pravne osebe in zasebniki, ki opravljajo dejavnost in izplačujejo določene prejemke na podlagi pogodb o delu.

Osnova za obračun in plačilo davka je vsako posamezno bruto izplačilo fizični osebi za opravljeno storitev na podlagi sklenjene pogodbe o delu ter vsa povračila, ki jih je fizična oseba prejela v zvezi z opravljanjem storitev. Davčna stopnja je 25 %.

Za izplačila za opravljeno storitev se ne štejejo:

- plačila za uporabo avtorskega dela,
- plačila za delo učencem in študentom,
- plačila za nego invalidov,
- plačila fizičnim osebam, ki opravljajo funkcijo na podlagi imenovanja državnega ali upravnega organa,
- do določene višine nagrade in povračila stroškov fizičnim osebam, ki prostovoljno sodelujejo v ljubiteljskih, humanitarnih in podobnih dejavnostih ter v strankarskih ali sindikalnih dejavnostih,
- izplačila fizični osebi za spravilo pridelkov ali ulova v okviru sezonskih del,
- izplačila pri sezonskem tradicionalnem izlovu cipljev,
- izplačila fizični osebi, ki opravlja storitev na podlagi napotitve upravnega organa,
- izplačila fizični osebi na podlagi poziva na določeno opravilo s strani državnega organa (ZPDDP 1996).

Primer: V mesecu juniju ste na seminarju predstavili članek. Z izvajalcem ste sklenili pogodbo o delu v višini 1.500,00 €. Izračunajte vrednost davka.

Davčna osnova = posamezno bruto izplačilo fizični osebi

Davek = davčna osnova × davčna stopnja (25 %)

Davek = 1.500 × 25 %

Davek = 375 €

POVZETEK POGLAVJA

Slovenski Zakon o davku na dodano vrednost (v nadaljevanju ZDDV) temelji na kreditni metodi obračunavanja DDV. DDV torej temelji na izhodišču, da se v vsaki fazi obdavči le vrednost, ki je bila dodana blagu ali storitvi v tej fazi prometa. Davčni zavezanec je vsaka oseba (pravna in fizična), ki kjerkoli neodvisno opravlja katerokoli ekonomsko dejavnost. Davčni zavezanec mora pristojnemu davčnemu organu predložiti zahtevek za izdajo identifikacijske številke za DDV. Davčna osnova vključuje vse, kar predstavlja plačilo, ki ga je prejel, ali ga bo prejel dobavitelj ali izvajalec od kupca, naročnika ali tretje osebe za dobave, vključno s subvencijami. DDV se obračunava po naslednjih stopnjah: splošni 20 % davčni stopnji, po nižji 8,5 % stopnji in po stopnji 0 % za oproščene dejavnosti. Davčni zavezanec mora plačati DDV zadnji delovni dan naslednjega meseca po poteku davčnega obdobja. Davek se plača v državni proračun. Davčno obdobje je lahko koledarski mesec ali pa koledarsko trimesečje. Vsak davčni zavezanec mora v svojem knjigovodstvu zagotoviti dovolj podrobne podatke, ki omogočijo pravilno in pravočasno obračunavanje DDV. Davčni zavezanec, ki je identificiran za DDV, mora davčnemu organu predložiti rekapitulacijsko poročilo. Davčni zavezanec, ki uveljavlja oprostitev obračunavanja DDV, nima pravice do odbitka vstopnega DDV in ga ne sme izkazovati na svojih izdanih računih.

Z Zakonom o trošarinah se ureja obveznost plačevanja trošarine od alkohola in alkoholnih pijač, tobačnih izdelkov, energentov in električne energije, ki se na območju Republike Slovenije sprostijo v porabo. Obveznost plačevanja davka na motorna vozila je opredeljeno v Zakonu o davku na motorna vozila. Davek na promet nepremičnin se plačuje od prometa nepremičnin ter od odplačne ustanovitve in odplačnega prenosa ali oddajanja v najem stavbne pravice. Prihodki od davka pripadajo proračunu občine, kjer nepremičnina leži. Davek se plačuje po stopnji 2 % od davčne osnove. Davčni zavezanec mora vložiti napoved v 15-tih dneh po nastanku davčne obveznosti pri davčnem organu, na območju kjer nepremičnina leži.

Višino nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča določi zavezancu občina v skladu z zakonom o stavbnih zemljiščih, zakonom o graditvi objektov in z občinskimi akti. Davek na premoženje izhaja iz Zakona o občinah in Zakona o davku občanov. Davek na vodna plovila se plačuje od plovil, daljših od petih metrov, ki so vpisana v evidenco plovil. Davčna obveznost se ugotavlja za obdobje koledarskega leta. Zavarovalne storitve niso obdavčene z davkom na dodano vrednost, ampak so obdavčene s posebnim davkom na promet storitev. Davčna stopnje je 6,5 %. Ločimo davek od iger na srečo, ki ga plačujejo prireditelji in davek od odbitkov od iger na srečo, ki ga plačujejo dobitniki. Posebni davek na določene prejemke plačujejo pravne osebe in zasebniki, ki opravljajo dejavnost in izplačujejo določene prejemke na podlagi pogodb o delu.

Utrjevanje

1. Kmet, katerega katastrski dohodek vseh članov kmečkega gospodinjstva za zadnje koledarsko leto ne presega 7.500 €, se je prostovoljno vključil v sistem obračunavanja in plačevanja DDV. Kako dolgo mora ostati v sistemu DDV?
2. Davčni zavezanec je prejel račun za blago v višini 1.000,00 €. Na računu je izkazan tudi popust v višini 10 %. Kakšna je davčna osnova za obračun DDV?
3. Pravna oseba proda novo stanovanje fizični osebi. Kakšen davek obračuna pri prodaji?

4. Fizična oseba prejme račun za RTV prispevek. Kakšen davek je zaračunan na računu?
5. Ugotovite, kakšna je davčna obveznost davčnega zavezanca, če je imel v mesecu juniju 2009 za 25.000,00 € vstopnega davka in za 35.000,00 € izstopnega davka. Do kdaj mora davčni zavezanec davčno obveznost plačati?
6. Vaše premoženje je vredno 120.000 €. Koliko davka boste morali plačati?
7. Z zavarovalnico ste sklenili plico za avtomobilsko zavarovanje. Zavarovalna premija znaša 950,5 € brez davka. Koliko davka boste morali plačati?
8. Leta 2010 ste na seminarju predstavili članek. Za predstavitev članka ste porabili 60 minut. Z izvajalcem ste sklenili pogodbo o delu v višini 500,00 €. Izračunajte vrednost davka.
9. Imate vodno plovilo, ki je dolgo 10 metrov, moč motorja pa je 53 kilovatov. Ugotovite višino letne obveze.
10. Kupili ste avto, za katerega ste morali odšteti 15.000 €. Ima izpust CO₂ 180 g/km in za delovanje uporablja dizel. Izračunajte, koliko davka boste morali plačati za to vozilo.

5 DAVČNA SLUŽBA, DAVČNI POSTOPEK IN NADZOR

UVOD

22. 9. 2010 ste prejeli obvestilo o poskusnem izračunu vrednosti nepremičnin. Podatki o nepremičninah se nanašajo na stanje 15. 6. 2010. Vrednost nepremičnine je določena na podlagi stanja modelov vrednotenja na dan 1. 7. 2010. Poskusni izračun prikazuje, da je bila vaša nepremičnina (del stavbe) v katastrski občini ovrednotena na 130.000 €, drugi del nepremičnine (parcela) pa je bila ovrednotena na 2.000 €. Na obvestilo je navedeno tudi, da s tem obvestilom prejemnike obvestil seznanjajo s poskusno izračunano vrednostjo nepremičnin, s podatki, ki se o teh nepremičninah vodijo v javnih evidencah, in z modeli vrednotenja, ki so bili uporabljeni za poskusni izračun vrednosti nepremičnin. Podatke o nepremičninah in pripombe na modele vrednotenja lahko posredujete prek spletne aplikacije "OVN" na spletnem naslovu www.obveščanje.si ali po pošti z izpolnjenimi obrazci. S pomočjo medijev lastnike nepremičnin obveščajo, da morajo k zadevi pristopiti z vso odgovornostjo in napake javiti, saj bodo v nasprotnem primeru odgovarjali za nepravilnost podatkov in bodo denarno kaznovani. So res lastniki nepremičnin odgovorni za popis, ki so ga izvedli zato usposobljeni strokovnjaki, država pa je namenila veliko sredstev za usposabljanje le-teh?

V tem poglavju boste spoznali: davčno službo, davčni postopek, davčno obveznost in plačilo, odločbo in izpolnitev davčne obveze ter davčni nadzor in davčno izvršbo.

Po tem poglavju boste znali: pojasniti, zakaj je potrebna davčna služba in kako davčni organ izvaja svoje naloge v zvezi z obračunavanjem in pobiranjem davkov.

5.1 DAVČNA SLUŽBA

Davčna uprava Republike Slovenije (**DURS**) je organ v sestavi Ministrstva za finance Republike Slovenije.

Naloge davčne uprave so: pobiranje davkov in drugih obveznih dajatev, opravljanje nadzora nad zakonitostjo, pravilnostjo in pravočasnostjo izpolnjevanja davčnih obveznosti, določenih s predpisi o obdavčenju, preprečevanje in odkrivanje davčnih prekrškov ter drugih kaznivih ravnanj, določenih v predpisih za nadzor nad izvajanjem, za katere je pristojna služba, ter vodenje postopka za prekrške prekrškovnega organa, izvajanje predpisov Evropske skupnosti, sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in strokovnimi združenji s področja davkov, proučevanje in analiziranje delovanja davčnega sistema in ukrepov davčne politike ter dajanje pobud za reševanje zadev s tega področja.

DURS sestavljajo: Generalni davčni urad, Davčni uradi (Ljubljana, Maribor, Koper, ... Murska Sobota), ustanovljenih za posamezno območje in Posebni davčni urad (samo eden). Generalni davčni urad vodi generalni direktor, ki je za svoje delo in delo službe odgovoren ministru, pristojnemu za finance. Davčni urad vodi direktor, ki je za svoje delo in delo davčnega urada odgovoren generalnemu direktorju.

DURS je bil ustanovljen v skladu z Zakonom o davčni službi in je pričel z delom 1. julija 1996. Davčna uprava Republike Slovenije opravlja delo na podlagi Zakona o davčni službi – ZDS.

Posebni davčni urad opravlja naloge davčnega urada za: banke, hranilnice, zavarovalnice, družbe, ki prirejajo trajne klasične igre na srečo in posebne igre na srečo, za družbe, ki

prirejajo posebne igre na srečo v igralnih salonih, borze, borznoposredniške družbe, investicijske družbe, družbe za upravljanje, pokojninske družbe in klirinško depotne družbe, kakor tudi za gospodarske družbe, katerih skupni prihodki so v preteklem davčnem letu presegli znesek, ki je predpisan v ZDS.

5.2 DAVČNI POSTOPEK

Sam davčni postopek je predpisan v **Zakonu o davčnem postopku** in ureja:

- obračunavanje, odmero, plačevanje, vračilo, nadzor in izvršbo davkov,
- pravice in obveznosti zavezancev za davek,
- varovanje podatkov,
- medsebojno upravno pomoč pri pobiranju davkov in izmenjavi podatkov med državami članicami Evropske skupnosti
- in izvajanje mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčevanja.

Udeleženci v davčnem postopku so državni organi in drugi organi, pristojni za pobiranje davkov (to so Ministrstvo za finance, Davčna uprava republike Slovenije, Carinska uprava Republike Slovenije in drugi državni organi) ter zavezanci za davek.

Zavezanci za davek pa so: davčni zavezanec, plačnik davka, oseba, ki je v postopku davčne izvršbe v skladu s tem zakonom dolžna plačati davek in pravni naslednik davčnega zavezanca oz. plačnika davka oz. njegovega premoženja.

Zavezanec za davek ima v davčnem postopku naslednje pravice:

- da je pravočasno in na primeren način obveščen o spremembah v zakonih o obdavčenju, ter da mu davčni organ v zakonskem roku po predložitvi vprašanja in vseh informacij, ki so relevantne za pripravo pojasnila, posreduje pojasnila o načinu izvajanja posameznih določb, predpisov o obdavčenju;
- ima pravico do informacij o načinu izračunavanja in plačevanja davkov;
- do podatkov o stanju svojih davčnih obveznosti (ZDavP-2 2006).

5.3 DAVČNA OBVEZNOST IN PLAČILO

Sam davek se lahko izračuna v obračunu davka, ali pa se ugotovi z odločbo o odmeri davka. Če zavezanec sam izračuna davek, ga izračuna v davčnem obračunu.

Če v predloženem davčnem obračunu ugotovi formalne pomanjkljivosti oziroma napake v imenih in številkah, pisne ali računske napake, lahko te pomanjkljivosti oziroma pomote popravi v roku 30 dni po poteku roka za predložitev davčnega obračuna. Prav tako se lahko predloži popravek obračuna, če naknadno ugotovi, da je v predloženem davčnem obračunu davčno obveznost izkazal previsoko, najpozneje v roku 12 mesecev od poteka roka za predložitev obračuna. Davčni zavezanec lahko vsak trenutek, vendar najpozneje do vročitve sklepa o začetku davčnega inšpekcijskega nadzora oziroma začetka postopka o prekršku oziroma kazenskega postopka, predloži davčni obračun oziroma popravljen davčni obračun-samoprijava.

Če se v postopku ugotovi premalo plačan oziroma neplačan davek, se mora poleg neplačanega davka obračunati in plačati zakonsko predpisane zamudne obresti (ZDavP-2 2006).

5.4 OBRAČUN IN NAPOVED DAVKA, ODLOČBA O ODMERI

Plačnik davka izračuna davek v obračunu na podlagi ugotovljene davčne osnove, davčnih olajšav in davčne stopnje. Plačnik davka mora predložiti obračun davčnih odtegljajev pristojnemu davčnemu organu ter podatke iz tega obračuna davčnemu zavezancu (davčni obračun)

Drugi način za izračun davka je davčna napoved. Davčni zavezanec mora v davčni napovedi navesti podatke, ki so potrebni za odmero in davčni nadzor. Davčni zavezanec, ki pa ne vložil napovedi oziroma sami podatki v napovedi niso bili pravilni ali popolni ali resnični, lahko vsak trenutek lahko predloži novo davčno napoved, vendar najpozneje do izdaje odmerne odločbe oziroma začetka postopka o prekršku oziroma kazenskega postopka (samoprijava in obresti po medbančni obrestni meri za ročnost). Davčni zavezanec lahko popravi davčno napoved najpozneje do izdaje odmerne odločbe.

Odmerna odločba ima lahko obliko informativnega izračuna dohodnine. Na podlagi podatkov, s katerimi razpolagata davčni organ in davčni zavezanec – rezident, davčni organ sestavi za zavezanca informativni izračun dohodnine, ki se šteje za njegovo davčno napoved, če zavezanec ne poda ugovora.

Primer informativnega izračuna dohodnine si pogledajte na spletni strani:

http://www.uradni-list.si/files/RS_-2009-114-05201-OB~P001-0000.PDF

5.5 ODLOČBA IN IZPOLNITEV DAVČNE OBVEZNOSTI

Na podlagi napovedi izda davčni organ **odmerno odločbo**, ali pa davčni organ izda odmerno odločbo na podlagi davčnega inšpekcijskega nadzora. Za uvodnim delom je **izrek odločbe**.

Izrek odločbe v enostavnih zadevah, v katerih davčni organ pri odločanju v celoti upošteva davčno napoved, uradne podatke, lahko vsebuje le davčno osnovo, stopnjo davka in znesek odmerjenega oziroma vrnjenega davka in se odmeri z odtisom stampiljke.

Pravno sredstvo zoper odločbo je pritožba (mora biti naveden pravni pouk). Davčnemu organu se vroči od dneva vročitve odločbe. Obrazec za davčni ugovor je dosegljiv **na spletni strani**:

http://www.durs.gov.si/fileadmin/durs.gov.si/pageuploads/Davki-predpisi_in_pojasnila/Dohodnina/Dohodnina_2009/Ugovor_SLO_2009.pdf

Sama davčna obveznost se izpolni s plačilom davka, z vračilom davka, z odpisom, delnim odpisom, odlogom in obročnim plačevanjem davka za fizične osebe, z zavarovanjem izpolnitve davčne obveznosti, z zastaranjem.

Če davčni organ v postopku davčnega nadzora ugotovi davčno obveznost, se za čas od poteka roka za plačilo davka do izdaje odločbe obračunajo obresti po predpisani obrestni meri.

Če je z odločbo ali v zvezi s predloženim davčnim obračunom ugotovljeno preplačilo davka, se preveč plačan znesek, ki presega 10 €, vrne po uradni dolžnosti v 30 dneh od dneva vročitve odločbe oziroma predložitve davčnega obračuna.

Zavezancu za davek pripadajo od neupravičeno odmerjenega ali preveč odmerjenega davka obresti po predpisani obrestni meri.

Davčni organ lahko dovoli za plačilo davčne obveznosti tudi:

- odlog plačila davka za čas do dveh let;
- obročno plačilo v največ 24-mesečnih obrokih v obdobju 24 mesecev;
- odpis (v celoti ali deloma) dolga, če bi se s plačilom davčne obveznosti lahko ogrozilo preživljanje davčnega zavezanca in njegovih družinskih članov na podlagi vloge zavezanca.

Prav tako, če je zaradi plačilne nezmožnosti in izgube prihodkov ali izgube sposobnosti pridobivanja prihodkov iz razlogov, na katere davčni zavezanec ni mogel vplivati, nastala hujša gospodarska škoda, kakor je prenehanje poslovanja, lahko davčni organ dovoli odlog plačila za čas do dveh let; dovoli plačilo davka v največ 24-mesečnih obrokih v obdobju enega leta.

Za tak način odloga mora davčni zavezanec vložiti vlogo pri pristojnem davčnem organu. V 30 dneh mora davčni organ odločiti o odlogu na podlagi podatkov iz svojih evidenc in podatkov, ter na podlagi predloženih dokazov davčnega zavezanca, iz katerih so razvidne okoliščine, pomembne za odločitev.

Za odlog plačila davčne obveznosti ali obročna plačila davčne obveznosti lahko davčni organ zahteva zavarovanje plačila davčne obveznosti. Tako davčni organ dovoli odlog oziroma obročno plačilo davčne obveznosti pod pogojem, da zavezanec predloži instrument zavarovanja (ZDavP-2 2006).

5.6 DAVČNI NADZOR

Glavni namen davčnega nadzora ni kazenski pregon zavezancev, niti povečanje davčne osnove, temveč presoja davčnih obveznosti, ki so lahko tudi v korist, ali v breme davčnega zavezanca. Gre pa tudi za sodelovanje davčnega zavezanca z davčnim organom in za pridobivanje novih znanj, kot so davčna disciplina, poslovna kultura in drugo.

Nadzor obračunov davka pri davčnem organu se opravlja v prostorih davčnega organa in obsega:

- preverjanje popolnosti, pravočasnosti, formalne, logične in računske pravilnosti obračunov davka in zahtevkov za vračilo davka na podlagi obračunov davka,
- primerjanje podatkov v obračunih davka s podatki iz drugih virov, ki so znani davčnemu organu,
- primerjanje podatkov v obračunih davka z listinami in podatki v poslovnih knjigah in drugih evidencah zavezanca za davek, ki se vodijo v skladu s tem zakonom ali zakonom o obdavčenju.

Kadar se opravlja davčni inšpekcijski nadzor pri zavezancu za davek, ki samostojno opravlja dejavnost, pooblaščen uradna oseba preveri tudi dejstva, katera ne zadevajo opravljanje dejavnosti in so pomembna za obdavčenje zavezanca za davek.

Davčni inšpekcijski nadzor se lahko opravlja tudi pri fizični osebi, ki opravlja neregistrirano dejavnost, oziroma se ukvarja s posli ali prejema dohodke, ki so pomembni za obdavčenje davčnega zavezanca.

5.7 DAVČNA IZVRŠBA

Davčna izvršba se opravlja skladno z Zakonom o davčnem postopku in Zakonom o davčni službi.

Z davčno izvršbo se prisilno posega v premoženje in premoženjske pravice dolžnikov. Pri tem lahko davčni organ vstopa v poslovne in druge prostore dolžnika, in tudi v zasebne prostore dolžnika fizične osebe. To so vse ustavno varovane kategorije. Iz tega razloga zakon vsebuje vrsto konkretnih določb, ki omejujejo pravice davčnega organa, pa tudi nekatere določbe, ki na načelni ravni ščitijo dolžnika.

Prvo načelo je **načelo sorazmernosti**, po katerem mora davčni organ izbrati tista sredstva davčne izvršbe, ki so glede na okoliščine primera sorazmerna znesku davka, ki ga je treba izterjati.

Naloga: Ali lahko davčni organ za izterjavo davčnega dolga v višini 100 € zaseže avtomobil v vrednosti 20.000 €.

Po drugem načelu mora davčni organ upoštevati **osebno dostojanstvo dolžnika** in poskrbeti, da je izvršba za dolžnika taka, da se izbere primeren način izvršbe (izvršba po vrstnem redu na prejemke, terjatve ali denarna sredstva dolžnika, na premičnine).

Davčni organ začne postopek davčne izvršbe, če dolžnik v roku ne plača davka. Sam postopek se začne, ko davčni organ od dolžnika zahteva, da predloži seznam svojega premoženja, v katerem mora navesti:

- celotno premoženje dolžnika;
- vsa odplačna razpolaganja v letu ali po letu, v katerem je nastala obveznost plačila davka, s katerim je razpolagal v korist tretjih oseb oziroma svojih;
- vsa neodplačna razpolaganja, razen običajnih priložnostnih daril, nagradnih daril ali daril iz hvaležnosti, izvršena v letu ali po letu, v katerem je nastala obveznost plačila davka.

Postopek davčne izvršbe se **začne z izdajo sklepa o izvršbi**. Za izdajo sklepa je pristojen davčni organ, ki je na prvi stopnji izdal odločbo o odmeri davka ali sklep, s katerim se nalaga plačilo denarnih obveznosti.

Davčna izvršba se izvede na podlagi **izvršilnega naslova**, kot so izvršljiva odločba o odmeri davka, izvršljiv obračun davka, izvršljiv sklep davčnega organa, izvršljiv plačilni nalog, izvršljiva odločba o prekršku.

Obračun davka postane izvršljiv, ko poteče rok za plačilo davka po obračunu davka, ki je predpisan z zakonom.

Če davčni organ na podlagi zakona izterjuje druge denarne nedavčne obveznosti, je izvršilni naslov odločba, sklep ali plačilni nalog s potrdilom o izvršljivosti, ki ga izda organ, pristojen za odmero te obveznosti (ZDavP-2 2006).

POVZETEK POGLAVJA

Davčna uprava pobira davke, opravlja nadzor nad zakonitostjo, pravilnostjo in pravočasnostjo izpolnjevanja davčnih obveznosti. Pri svojem delu uporablja davčni postopek, s katerim ureja obračunavanje, odmero, plačevanje, vračilo, nadzor in izvršbo davkov. Sam davek se lahko izračuna lahko v obračunu davka, ali pa se ugotovi z odločbo o odmeri davka.

Če zavezanec sam izračuna davek, ga izračuna v davčnem obračunu. Odmerna odločba ima lahko obliko informativnega izračuna dohodnine. Pravno sredstvo zoper odločbo je pritožba. Sama davčna obveznost se izpolni s plačilom davka, z vračilom davka, z odpisom. Če davčni zavezanec ne plača pravočasno dolga, davčni organ prične postopek izvršbe. Z davčno izvršbo se prisilno posega v premoženje in premoženjske pravice dolžnikov.

Utrjevanje

1. V katerem primeru je informativni izračun dohodnine odločba o odmeri dohodnine?
2. Kdo je plačnik davka?
3. Kdaj davčni organ izvrši postopek davčne izvršbe?
4. Kakšne pravice ima davčni zavezanec v davčnem postopku?
5. Pojasnite glavni namen davčnega nadzora?
6. Ali je dokument o ugovoru na informativni izračun dohodnine po vašem mnenju dovolj dobro zastavljen. Kaj bi spremenili?
7. Davčni urad je izvedel izvršbo na vaš dolg v višini 2.000,00 €. Ker niste zaposleni, se je davčni organ odločil, da vam zaseže vaše premoženje, in sicer motor, ki je vreden 7.000,00 €. Ali je davčni organ pravilno ravnal?

6 LITERATURA IN VIRI

Klun, M. *Davčni sistem*. 1. spremenjena in dopolnjena izdaja. Ljubljana: Fakulteta za upravo, 2008.

Kovač, M. *Davki od A do Ž: celovit pregled obdavčitve v Republiki Sloveniji in njihova obrazložitev z veljavno zakonodajo*. Ljubljana: Primath, 2008.

Kranjec, M. *Davki in proračun*. Ljubljana: Fakulteta za upravo, 2003.

Turk, I. *Pojmovnik računovodstva, financ in revizije*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo, 2000.

Zbirka predpisov. *Predpisi s področja davkov*. 1. natis. Ljubljana. GV Založba, 2006.

DURS – Davčni urad RS (online). 2010. (citirano 10. 9. 2010). Dostopno na naslovu: http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/stopnje_dohodnine_za_let_2010/lestvica_za_odmero_dohodnine_in_olajsave_za_let_2010/

Google. Google Slovenija (online). 2010. (citirano 7. 9. 2010). *Obrazec za davčni obračun*. Dostopen na naslovu: http://www.uradni-list.si/files/RS_-2009-016-00567-OB~P001-0000.PDF

Odhodki proračuna RS v obdobju od 2000 do 2007 (online). 2009. (citirano 25. 8. 2009). Dostopno na naslovu: http://www.mf.gov.si/slov/tekgib/bilten/tekoci_bilten_2009_jan.pdf

Prihodki proračuna RS v obdobju od 2000 do 2007 (online). 2009. (citirano 20. 8. 2009). Dostopno na naslovu http://www.mf.gov.si/slov/tekgib/bilten/tekoci_bilten_2009_jan.pdf

Program za izračun dohodnine (online). 2010. (citirano 1. 9. 2010). Dostopno na naslovu: <http://www.dohodnina.com/si/izracun/http>.

Proračun RS za leto 2010 (online). 2010. (citirano 20. 7. 2010). Dostopno na naslovu: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200999&stevilka=4370>.

Register predpisov Slovenije (online). 2010. (citirano 15. 10. 2010). *Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb*. Dostopno na naslovu: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r07/predpis_ZAKO1607.html.

Revija za računovodstvo in finance IKS 10-11/2007, str. 20.

Ugotavljanje davčne osnove (online). 2010. (citirano 1. 9. 2010). Dostopno na naslovu http://www.uradni-list.si/files/RS_-2009-012-00390-OB~P001-0000.PDF.

Uprava RS za javna plačila. *Register PU* (online). 2010. (citirano 9. 9. 2010). Dostopno na naslovu: <http://www.ujp.gov.si/dokumenti/dokument.asp?id=12>.

ZDavP-2 – Zakon o davčnem postopku. Ljubljana: Uradni list RS (št. 117/2006).

ZDDPO-2 – Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb. Ljubljana: Uradni list RS (št. 117/2006).

ZDDV-1 – *Zakon o davku na dodano vrednost*. Ljubljana: Uradni list RS (št. 10/2010).

ZDMV – *Zakon o davkih na motorna vozila*. Ljubljana: Uradni list RS (št. 9/2010).

ZDOH-2 – *Zakon o dohodnini*. Ljubljana: Uradni list RS (št. 117/2006).

ZDPN-2 – *Zakon o davku na promet nepremičnin*. Ljubljana: Uradni list RS (št. 117/2006).

ZDPZP-A – *Zakon o davku od prometa zavarovalnih poslov*. Ljubljana: Uradni list RS (št. 72/2005).

ZDVP – *Zakon o davku na vodna plovila*. Ljubljana: Uradni list RS (št. 117/2006).

ZPDDP – *Zakon o posebnem davku na določene prejemke*. Ljubljana: Uradni list (št. 12/1996).

ZTRO – *Zakon o trošarinah*. Ljubljana: Uradni list RS (št. 76/10).

ZIS-C – *Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o igrah na srečo*. Ljubljana: Uradni list RS (št. 10/2010).

ZVO-1B – *Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja*. Uradni list RS (št. 70/2008).

Projekt **Impletum**

Uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008–11

Konzorcijski partnerji:

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo RS za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja in prednostne usmeritve Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja.